

การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ไกรเดช นุ่นจันทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ไกรเดช นุ่นจันทร์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

AN APPLICATION OF SATI SAMPACHANYA TO RESOLUTION IN DISCIPLINARY MISCONDUCT OF WOMAN PRISONERS, IN NAKHON SI THAMMARAT CENTRAL PRISON

KRAIDECH NUNJAN

A THEMATIC PAPER SUBMTTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช**
ชื่อนักศึกษา	:	**ไกรเดช นุ่นจันทร์**
ชื่อปริญญา	:	**รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การปกครอง**
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	:	**ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระครูปลัดสุวัฑฒนพรหมจริยคุณ)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(พระครูอรุณสุตาลังการ, รองศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก) .....
(พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.)

กรรมการ/อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....
(ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร)

กรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ .....
(ดร. สิทธิพงษ์ สิทธิภัทรประภา)

(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

Thematic Topic	:	An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison
Student's Name	:	Kraidech Nunjan
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.
Co-Advisor	:	Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon

Accepted by the Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Political Science (Government)

Dean of Faculty of Social Sciences .....
(Phrakhrupaladsuwatthanaphromajariyakhun)

Thematic Committee :

Chairman .....
(Phrakhruarunsutalangkarn, Assoc. Prof. Dr.)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.)

Member/Co-Advisor .....
(Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon)

Member .....
(Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

Member .....
(Dr. Sitthipong Sitthiphataraprabha)

(Copyright of Mahamakut Buddhist University)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : **การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช**

ชื่อนักศึกษา : **ไกรเดช นุ่นจันทร์**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การปกครอง**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก : **พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร.**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : **ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร**

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิง จำนวน 254 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ รวม 7 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.20, S.D = 0.76) ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.56, S.D = 0.57) รองลงมาได้แก่ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63) ด้านสติ ($\overline{X}$ = 4.17, S.D = 0.77) ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63) และด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ($\overline{X}$ = 3.94, S.D = 0.89)

2. ปัญหา อุปสรรค พบว่า ความไม่รู้ชัดถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ไข การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ไม่ยึดกฎหมายระเบียบ และความหลากหลายของผู้ต้องขัง

3. แนวทางการส่งเสริม ได้แก่ (1) ควรสร้างความตระหนักการคิดรอบคอบและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (2) ควรศึกษาเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดจากการแก้ไขปัญหา (3) ควรจัดอบรมบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง (4) ควรศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และ (5) ควรอบรมให้ความรู้ด้านกฎระเบียบกฎหมายและหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ การใช้หลักสติสัมปชัญญะ, การแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย, ผู้ต้องขังหญิง, เรือนจำกลาง

ABSTRACT

Thematic Topic	:	**An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison**
Student's Name	:	**Kraidech Nunjan**
Degree Sought	:	**Master of Political Science**
Program	:	**Government**
Anno Domini	:	**2023**
Advisor	:	**Phramaha Ekkawin Piyaweero, Dr.**
Co-Advisor	:	**Dr. Supreecha Chamnanphuttiphon**

The objectives of this research article were to study an application of Sati Sampachaya to resolution, the problem and guideline for applying the Sati Sampachaya to resolution in disciplinary misconduct of woman prisoners in Nakhon Si Thammarat Central Prison. The research sample consisted of 254 of woman prisoners in Nakhon Si Thammarat Central Prison, all of whom were determined by the Kreicie and Morgan's sample size table. Seven of the key informants were selected by purposive sampling. The employed research instrument were questionnaire and interview form. The statistics employed for the data analysis were frequency, percentage, standard deviation, and content analysis.

The findings were as follows :

1. The overall of an application of Sati Sampachaya to resolution in disciplinary misconduct of woman prisoners was at high level ($\overline{X}$ = 4.20, S.D = 0.76), when considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level. which sorted in order as follows:, Asammoha Sampachaya (obviously know without delusion), ($\overline{X}$ = 4.56, S.D = 0.57), Sappai Sampachaya (obviously about the duty) ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63), Sati ($\overline{X}$ = 4.17, S.D = 0.77), Satatok Sampachaya (obviously helpful) ($\overline{X}$ = 3.98, S.D = 0.92), and Khojon sampachaya (obviously appropriate) ($\overline{X}$ = 3.94, S.D = 0.98); and 2) the guidelines for promoting the use Sati Sampachaya to resolution were as follows: (1) It should raise awareness, thoughtfulness and rational decision-making; (2) it should learn about the

benefits that will come from solving the problem.; (3) it should be training on the roles and responsibilities of staff should be provided on an ongoing basis; (4) it should study, learn and understand the differences between people; and (5) the knowledge of rules, laws and principles of religious teachings should be regularly trained.

Keywords: Developing of Sati Sampachanya, Resolution in Disciplinary Misconduct, Woman Prisoners, Central Prison

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ช่วยเหลือในครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทางการศึกษาด้านรัฐศาสตร์ ระดับปริญญาโท

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดี และคณบดีคณะสังคมศาสตร์ ที่ได้อำนวยความสะดวกในการศึกษาตลอดหลักสูตร ขอกราบขอบพระคุณ พระครูอรุณสุตาลังการ, รองศาสตราจารย์ ดร. ที่กรุณาเป็นประธานควบคุมการสอบ ขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความรู้ระดับมหาบัณฑิต หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ขอขอบคุณคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับความถูกต้องของเนื้อหาในเล่มสารนิพนธ์ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ พระมหาเอกกวิน ปิยวีโร, ดร. และ ดร. สุปรีชา ชำนาญพุฒิพร ที่ให้ความอนุเคราะห์รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้ให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาของสารนิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความสะดวกด้วยดีเสมอมา ตลอดจนเพื่อนนักศึกษาระดับปริญญาโททุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณครอบครัวและญาติมิตรทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ที่คอยห่วงใย ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจตั้งแต่เริ่มเรียนจนถึงจบการศึกษา คุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากสารนิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอใช้เป็นเครื่องสักการบูชาคุณ พระรัตนตรัย พระคุณของมารดา บิดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง และขอแผ่คุณความดีนี้ให้แก่เพื่อนมนุษย์และสรรพสัตว์ทุกรูปทุกนาม พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรในทุกภพทุกชาติด้วย เทอญ

ไกรเดช นุ่นจันทร์

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อพระไตรปิฎกในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563) : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัยนครปฐม ในการค้นคว้าและอ้างอิง โดยมีคำย่อและคำเต็มดังนี้

คำย่อ	**คำเต็ม**
พระอภิธรรมปิฎก	
อภิ.วิ.	อภิธรรมปิฎก วิภังค์

เลขที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก มีดังนี้ เลขหน้าเป็นเล่ม เลขกลางเป็นข้อ และเลขหลังเป็นหน้า เลข/ข้อ/หน้า เช่นอภิ.วิ. (ไทย) 35/524/393 หมายถึง อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ฉบับภาษาไทย) เล่มที่ 35 ข้อที่ 524 หน้าที่ 393 เป็นต้น

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ช
กิตติกรรมประกาศ..... ฌ
สารบัญคำย่อ..... ญ
สารบัญเรื่อง..... ฎ
สารบัญภาพ..... ฐ
สารบัญตาราง..... ฑ
บทที่ 1 บทนำ..... 1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
1.2 คำถามการวิจัย..... 3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย..... 3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... 4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 7
2.1 หลักสติสัมปชัญญะ..... 7
2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา..... 12
2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัย..... 26
2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการนำหลักสติสัมปชัญญะมาใช้ในการแก้ปัญหา..... 37
2.5 บริบทพื้นที่ที่ศึกษา..... 39
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 41
2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย..... 47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย..... 48
3.1 ประชาชนและกลุ่มตัวอย่าง..... 48
3.2 เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง..... 49
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 49

หน้า

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... **51**
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 52
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล..... 52
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 54
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล..... 55
4.2 ผลการวิเคราะห์การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช..... 57
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช.... 63
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 77
5.1 สรุปผลการวิจัย..... 78
5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... 80
5.3 ข้อเสนอแนะ..... 84
บรรณานุกรม..... 86
บุคลานุกรม..... 91
ภาคผนวก..... 93
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย..... 94
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย..... 96
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย..... 100
ภาคผนวก ง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย... 108
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ..... 118
ภาคผนวก ฉ หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์..... 133
ภาคผนวก ช รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ..... 135
ประวัติผู้วิจัย.....

สารบัญตาราง

ตาราง **หน้า**

4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 55

4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน..... 57

4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสติ..... 58

4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)..... 59

4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)..... 60

4.6 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)..... 61

4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)..... 62

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 47

มหามกุฏราชวิทยาลัย

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุกสังคมในโลกไม่ว่าจะเป็นประเทศใดหรือในพื้นที่ใด ย่อมมีกฎระเบียบ แบบแผน บรรทัดฐาน และวัฒนธรรมอยู่ตามแต่ละพื้นที่ ทั้งหมดมีไว้เพื่อใช้เป็นสิ่งที่ควบคุมความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางที่สมควรและถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของมนุษย์และทำให้เกิดการยกระดับสังคมนั้นให้ดีขึ้น แต่มนุษย์มีความคิดและความต้องการที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากแต่ละคนมีความไม่เท่าเทียมกันทั้งเรื่อง สถานะ บทบาททางสังคม วิถีชีวิตและทัศนคติ ซึ่งทำให้มนุษย์ทุกคนไม่สามารถทำตามกฎระเบียบและแบบแผนที่สังคมวางเอาไว้ได้ และด้วยความไม่เท่าเทียมกันนี้ทำให้เกิดบุคคลบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมที่ต่างไปจากกฎระเบียบ แบบแผนของสังคมหลักเพื่อเติมเต็มและตอบสนองความต้องการของตนเอง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาตามมาในที่สุด ทำให้ทุกสังคมย่อมมีมาตรการมารองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยวิธีการควบคุมความประพฤติและลงโทษกลุ่มคนเหล่านี้ (วรัญญา กุลวราภรณ์, 2559, หน้า 1) เรียกว่า “ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องขัง” อันหมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก (พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560)

กระทรวงยุติธรรม (2560, หน้า 12) เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง และหน่วยสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ กรมราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบดูแล ฝึกฝน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและลงโทษผู้ต้องขัง มียุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงาน คือ การสร้างความปลอดภัยและความสงบสุขในสังคม มุ่งเน้นแก้ไขพื้นฟูผู้กระทำความผิดและการสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคมในการดูแลผู้กระทำผิด ควบคุมการดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจากคุก

ปัจจุบันนี้กรมราชทัณฑ์ต้องควบคุมผู้ต้องขังที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในทุกปี รวมถึงผู้ต้องขังแต่ละคนมีความแตกต่างทั้งด้านพื้นฐานของครอบครัว ภูมิหลังของชีวิต ตลอดจนระดับการศึกษา การเรียนรู้ รวมถึงพฤติกรรมเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้การควบคุมผู้ต้องขังมีความยากลำบากและนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย และอีกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังโดยตรงคือ “เรือนจำ” หรือที่เรียกตามภาษาชาวบ้านว่า “คุก” เป็นสถานที่ ซึ่งใช้คุมขัง ผู้ต้องขังที่กระทำผิดตามกฎหมายและได้รับการพิพากษาแล้ว โดยมีการแบ่งประเภทของเรือนจำตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2479 ไว้ดังนี้ เรือนจำกลาง เรือนจำส่วนภูมิภาค เรือนจำพิเศษ เรือนจำชั่วคราว และทัณฑสถาน โดยมีเป้าหมายเพื่อการควบคุมอย่างเคร่งครัดจนนำไปสู่การจัดกิจกรรมในเชิงแก้ไขพฤติกรรมก่อนปล่อยตัวให้เข้าสู่สังคม (พัชรินทร์ คมขำ, 2551, หน้า 7) โดยเรือนจำทุกแห่งมีสิทธิในการลงโทษ ควบคุมและจำกัดสิทธิของผู้ต้องขังตามแต่ขอบเขตที่กรมราชทัณฑ์ได้กำหนด เพื่อให้เกิดการสร้างระเบียบวิธีการและบทลงโทษ

ผู้ต้องขัง และมี “ผู้คุม” เป็นเสมือนผู้ควบคุมและดูแลพฤติกรรมของผู้ต้องขัง เป็นผู้ที่ได้รับอำนาจจากเรือนจำในการควบคุมผู้ต้องขัง ซึ่งจากกฎระเบียบและบทลงโทษดังกล่าวยังนำไปสู่อำนาจของผู้คุมที่มีผลต่อผู้ต้องขัง ในด้านการควบคุมและกักกันให้ขาดอิสรภาพไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม ทำให้เรือนเป็นสถานที่ที่เต็มไปด้วยความกดดันจากการถูกจ้องมองและจำกัดสิทธิอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการที่ผู้ต้องขังจะกระทำผิดวินัยของเรือนจำย่อมเกิดขึ้นได้ทุกเวลา

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า “ผู้คุม” เป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อผู้ต้องขังเป็นอย่างยิ่ง ทั้งในด้านการบังคับใช้กฎระเบียบภายในเรือนจำ การควบคุมกำกับดูแลผู้ต้องขัง และ การลงโทษผู้ต้องขัง (ปฐมพล ไกรยา, 2564, หน้า 2) ดังนั้นการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดทางวินัยหรือการกระทำผิดซ้ำ ผู้คุมจะเป็นบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิผลต่อการปฏิบัติตัวของผู้ต้องขัง ยิ่งผู้ต้องขังที่เป็นผู้หญิงด้วยแล้ว ซึ่งมีอารมณ์ ความอ่อนไหวมากกว่าผู้ชาย ถึงแม้ว่าอาจจะทำความผิดที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย เพื่อให้การควบคุมผู้ต้องขังหญิงไม่ให้กระทำความผิดทางวินัย ผู้คุมต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยการมีสติ สัมปชัญญะตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนาที่ได้กล่าวว่า หลัก “สติ สัมปชัญญะ” เป็นหลักธรรมที่มีอุปการะมาก เพราะเป็นหลักธรรมที่ช่วยคอยสนับสนุนหลักธรรมอื่นๆ ทั้งหมด สติ คือ ความระลึกได้ เป็นการใช้ความคิดอยู่กับปัจจุบันทุกขณะ ไม่เอาใจทอดทิ้งไปจากสิ่งที่เป็นอยู่ สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว เป็นการระลึกเสมอว่าตัวเองเป็นใคร มีสถานะอย่างไร ควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใดในทุกขณะของชีวิต เมื่อมนุษย์มีความระลึกและรู้ตัวเองอยู่เสมอจะทำให้มนุษย์สามารถ ควบคุมการกระทำต่างๆ ไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่แสดงออกมาทางกาย แสดงออกมาทางวาจา รวมทั้งแสดงออกมาทางใจ จะเป็นไปในลักษณะที่ดีและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเมื่อการกระทำต่างๆ เหล่านั้นมีการแสดง ออกมา (พระสุภกิจ สุปญฺโญ, 2564, หน้า 99) และ หากผู้คุมผู้มีสติสัมปชัญญะนั้นหมายถึง 1) รู้ตัวว่าตนกำลังทำอยู่จะเป็นประโยชน์หรือไม่ 2) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเหมาะกับตนหรือไม่ 3) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความทุกข์หรือสุขอย่างไร 4) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความงมงายหรือไม่ และ 5) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะสำเร็จหรือไม่ หรือ เป็นเรื่องเลื่อนลอย ไร้สาระ ย่อมสามารถจะแก้ไขปัญหาได้อย่างแน่นอน

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เป็นเรือนจำที่ที่คุมขังทั้งผู้ต้องขังชายและหญิง แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย ผู้ศึกษาเลือกศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังหญิง ซึ่งมีโทษจำคุกตั้ง 15 ปีขึ้นไปจนถึงประหารชีวิต จำนวน 1,007 คน ทำให้ผู้ต้องหญิงภายในเรือนจำแห่งนี้ต้องใช้เวลาอยู่ในภายในสถานที่แห่งนี้เป็นเวลานาน แต่ก็ยังมีโอกาสที่จะกลับตัวเป็นคนดีหลังจากได้รับแก้ไขพฤติกรรมจากเรือนจำ หรืออีกมุมหนึ่งอาจจะสามารถกลับเข้ามาถูกคุมขังอีกหากกระทำผิดซ้ำ ในขณะเดียวกันมนุษย์ไร้ซึ่งอิสรภาพ ถูกจำกัดพฤติกรรมมีมาตรการหรือจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด ทำให้สามารถเกิดกระทำที่ผิดกฎผิดระเบียบผิดวินัยของชุมชนหรือสังคมได้ โดยเฉพาะผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดการกระทำที่ผิดวินัยตาม พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 กฎกระทรวง การดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 ซึ่งการกระทำความผิดวินัยดังกล่าวนี้ ผู้คุม จะมีหน้าที่ในการพิจารณาการลงโทษผู้ต้องขัง ดังนั้นการ

ป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดทางวินัยหรือการกระทำผิดซ้ำ ผู้คุมจะเป็นบุคคลหนึ่งที่มีอิทธิผลต่อการปฏิบัติตัวของผู้ต้องขัง ยิ่งผู้ต้องขังที่เป็นผู้หญิงด้วยแล้ว ซึ่งมีอารมณ์ความอ่อนไหวมากกว่าผู้ชาย ถึงแม้ว่าอาจจะทำความผิดที่แตกต่างจากผู้ต้องขังชาย เพื่อให้การควบคุมผู้ต้องขังหญิงไม่ให้กระทำความผิดทางวินัย ผู้คุมต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยการมีสติ สัมปชัญญะตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในพุทธศาสนาที่ได้กล่าวว่า หลัก “สติ สัมปชัญญะ” เป็นหลักธรรมที่มีอุปการะมาก เพราะเป็นหลักธรรมที่ช่วยคอยสนับสนุนหลักธรรมอื่นๆ ทั้งหมด สติ คือความระลึกได้ เป็นการใช้ความคิดอยู่กับปัจจุบันทุกขณะ ไม่เอาใจทอดทิ้งไปจากสิ่งที่เป็นอยู่ สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว เป็นการระลึกเสมอว่าตัวเองเป็นใคร มีสถานะอย่างไร ควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใดในทุกขณะของชีวิต เมื่อมนุษย์มีความระลึกและรู้ตัวเองอยู่เสมอจะทำให้มนุษย์สามารถ ควบคุมการกระทำต่างๆ ไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่แสดงออกมาทางกาย แสดงออกมาทางวาจา รวมทั้งแสดงออกมาทางใจ จะเป็นไปในลักษณะที่ดีและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเมื่อการกระทำต่างๆ เหล่านั้นมีการแสดง ออกมา (พระสุภกิจ สุปณฺโญ, 2564, หน้า 99) และ หากผู้คุมผู้มีสติสัมปชัญญะนั้นหมายถึง 1) รู้ตัวว่า ตนกำลังทำอยู่จะเป็นประโยชน์หรือไม่ 2) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเหมาะกับตนหรือไม่ 3) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความทุกข์หรือสุขอย่างไร 4) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความงมงายหรือไม่ และ 5) รู้ตัวว่า ที่ตนกำลังทำอยู่จะสำเร็จหรือไม่ หรือ เป็นเรื่องเลื่อนลอย ไร้สาระ ย่อมสามารถจะแก้ไขปัญหาได้อย่างแน่นอน

จากข้อมูลข้างต้น เป็นให้เหตุผลให้ผู้วิจัย มีความสนใจที่จะศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ซึ่งการแก้ไขปัญหาอย่างมีสติสัมปชัญญะ ย่อมนำไปสู่การลดปัญหาการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในขณะเดียวกันสามารถลดปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในเรือนจำได้ และจะส่งผลให้การบริหารจัดการเรือนจำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อยู่ในระดับใด

1.2.2 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรเป็นอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาเรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.4.1.1 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 734 คน (งานบริหารงานทั่วไป เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

1.4.1.2 ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง (In-depth Interview) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้อำนวยการส่วนรักษาการณ์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง หัวหน้าฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ หัวหน้าฝ่ายทัณฑ์ปฏิบัติ หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง หัวหน้าฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ผู้บังคับแดนควบคุมหญิง หัวหน้างานควบคุมผู้ต้องขัง หัวหน้างานจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง หัวหน้างานยุทธศาสตร์ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายการศึกษาภายในแดนควบคุมหญิง

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านสติ 2) ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (ความตระหนักในจุดหมาย) 3) ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (ความตระหนักในความเหมาะสมเกื้อกูล) 4) ด้านโคจรสัมปชัญญะ (ความตระหนักในแดนงานของตน) และ 5) ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (ความตระหนักในตัวเนื้อหาสภาวะ)

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช หมู่ที่ 7 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2565 – 28 กุมภาพันธ์ 2566

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การแก้ไขปัญหา หมายถึง การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.5.2 ความผิดทางวินัยของผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ต้องขังผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ ข้อบังคับเรือนจำหรือระเบียบกรมราชทัณฑ์ ให้ถือว่าผู้ต้องขังผู้นั้นกระทำผิดวินัย ซึ่งครอบคลุม 31 ลักษณะความผิดที่ถือว่าผิดวินัย เช่น นำเข้ามาหรือมีสิ่งของต้องห้ามไว้ในเรือนจำ นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนออกจากเรือนจำโดยมิได้รับอนุญาต ทำให้ทรัพย์สินของหลวงหรือของผู้อื่น

เสียหายโดยประมาท กระทำการให้เกิดเหตุติดขัดในงานของผู้อื่น โดยประมาท กระด้างกระเดื่องต่อคำสั่งของผู้บังคับบัญชา เป็นต้น

1.5.3 ผู้ต้องขังหญิง หมายถึง นักโทษเด็ดขาด คนต้องขังและคนฝากหญิงที่มีคำพิพากษาจำคุกและถูกคุมขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.5.4 สติ หมายถึง ความระลึกได้ ความไม่หลงไม่ลืม ความไม่เลื่อนลอย ความไม่ประมาท คือการระลึกรู้อารมณ์ และเป็นสิ่งที่ยับยั้งมิให้จิตตกไปในฝ่ายอกุศล

1.5.5 สัมปชัญญะ หมายถึง ความรู้ตัว, ความรู้ตัวทั่วพร้อม, ความรู้ชัด, ความรู้ทั่วชัด, ความตระหนัก

1.5.6 สาตถกสัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ชัดว่ามีประโยชน์ หรือตระหนักในจุดหมาย คือ รู้ตัวตระหนักชัดว่าสิ่งที่กระทำนั้นมีประโยชน์ตามความมุ่งหมายอย่างไรหรือไม่ หรือว่า อะไรควรเป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำนั้น

1.5.7 สัปปายสัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ชัดว่าเป็นสัปปายะ หรือตระหนักในความเหมาะสม เกื้อกูล คือรู้ตัวตระหนักชัดว่าสิ่งของนั้น การกระทำนั้น ที่ที่จะไปนั้น เหมาะกันกับตน เกื้อกูลแก่สุขภาพ แก่กิจ เอื้อต่อการสละละลดแห่งอกุศลธรรมและการเกิดขึ้นเจริญงอกงามแห่งกุศลธรรม จึงใช้ จึงทำ จึงไป หรือเลือกให้เหมาะ

1.5.8 โคจรสัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ชัดว่าเป็นโคจร หรือตระหนักในแดนงานของตน คือ รู้ตัวตระหนักชัดอยู่ตลอดเวลาถึงสิ่งที่เป็นกิจ หน้าที่ เป็นตัวงาน เป็นจุดของเรื่องที่ตนกระทำ ไม่ว่าจะไปไหนหรือทำอะไรอื่น ก็รู้ตระหนักอยู่ ไม่ปล่อยให้เลือนหายไป

1.5.9 อสัมโมหสัมปชัญญะ หมายถึง การรู้ชัดว่าไม่หลง หรือตระหนักในตัวเนื้อหาสภาวะไม่หลงใหลฟั่นเฟือน คือเมื่อไปไหน ทำอะไร ก็รู้ตัวตระหนักชัดในการเคลื่อนไหว หรือในการกระทำนั้น และในสิ่งที่กระทำนั้น ไม่หลง ไม่สับสนเงอะงะฟั่นเฟือน

1.5.10 อายุ หมายถึง อายุ 1)18-35 ปี, 2) อายุ 36-45 ปี, 3) อายุ 46-55 ปี และ 4) อายุ 56 ปีขึ้นไป

1.5.11 ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ หมายถึง 1) ระดับประถมศึกษา, 2) ระดับมัธยมศึกษา 3) ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) และ 4) ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี)

1.5.12 จำนวนครั้งที่ต้องโทษ หมายถึง 1) ครั้งแรก 2) 2 ครั้ง 3) 3 ครั้ง, 4) 4 ครั้งขึ้นไป

1.5.13 การกระทำความผิด หมายถึง 1) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด 2) ความผิดต่อชีวิต 3) ความผิดต่อทรัพย์ และ 4) คดีอื่นๆ

15.14 เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช หมายถึง เรือนจำที่ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลนาพรุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ทราบถึงการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.6.2 ได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1.6.3 เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะผู้คุมในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการดำเนินวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 หลักสติสัมปชัญญะ

2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา

2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัย

2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการนำหลักสติสัมปชัญญะมาใช้ในการแก้ปัญหา

2.5 บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 หลักสติสัมปชัญญะ

หลักสติสัมปชัญญะ เป็นหลักธรรมที่ควบคุมไม่ให้บุคคลทำผิดพลาด ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง ควบคุมอารมณ์ไม่ให้วู่วาม รู้จักคิด ไม่ปล่อยความนึกคิดไปตามความรู้สึกที่ชอบใจหรือไม่ชอบใจ คอยเหนี่ยวรั้งใจให้ทำ พูด หรือคิดในสิ่งที่ดี เหมือนบิดามารดาคอยห้ามบุตรธิดาไม่ให้ทำความชั่ว แนะนำให้ตั้งอยู่ในความดี เป็นธรรมที่มีอุปการะมาก เกื้อกูลอุดหนุนในการทำความดีทุกอย่างให้มั่นคงดียิ่งขึ้น (เบญจธรรม, 2559) ซึ่งเมื่อรวมกัน จะเป็นธรรมะที่เป็นอุปการะมาก แต่เมื่อแยกคำเพื่ออธิบาย ดังปรากฏว่า

สติ หมายถึง ความระลึกหรือนึกคิดในกิริยาหรือสิ่งที่ตนกระทำอยู่

สัมปชัญญะ หมายถึง ความรู้ตัวหรือรู้ในกิริยา รู้ในการกระทำของตนทั้งที่เกิดขึ้นแล้ว กำลังเกิดขึ้นและที่กำลังเกิดในอนาคต

สรุปได้ว่า สติสัมปชัญญะ หมายถึง ความระลึกได้ และการรู้สึกตัวอยู่เสมอ ทั้งในขณะคิด ขณะพูด และในขณะกระทำสิ่งใดๆ ด้วยความระลึกในขณะนั้นว่า สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ โดยมิให้ความคิด และการกระทำมัวเมาอยู่ภายใต้ความประมาท

นอกจากนี้ พระมหาสว่าง จตฺตมโล (ถุนกระโทก) (2560) ให้ความหมาย สติ คือ ความระลึกได้ก่อนที่จะทำ จะพูด จะคิดความยั้งคิด รอบคอบในกิจการ ความจำการที่ทำและคำที่พูดแล้วแม้นานได้ไม่หลงลืม ชื่อว่าความไม่ประมาท บุคคลผู้ขาดสติมักทำผิด พูดผิด คิดผิด มักหุนหัน ไม่รอบคอบแล

มักหลงลืมไม่อาจเชื่อมโยงเหตุผลข้างหน้ากับหลังให้เนื่องถึงกัน จึงไม่อาจเปรียบเทียบพิสูจน์ผลแห่งการงานให้ถูกต้องได้ การทำงานจึงเป็นการเสี่ยง อาจได้ผลไม่เต็มที่หรือไม่ได้เลยก็เป็นไปได้ บุคคลผู้ขาดสติเช่นนี้ จัดว่าเป็นผู้ประมาท

กถิน อัตถโยธิ (2550, หน้า 26) ให้ความหมายของ สติ หมายถึง ความนึกเสียก่อน ในเมื่อจะทำ จะพูด จะคิดอะไร ให้การทำ การพูด การคิดนั้นๆ ดำเนินไปแต่ในทางที่ชอบ หากว่าพลาดหรือเฉียดเข้าไปต่อความพลาดก็ยั้งไว้ นี้เป็นลักษณะของสติ ได้แก่ การคิดที่คอยห้าม คอยกันไม่ได้ การทำการพูด การคิดหันไปในทางที่ผิด ดุจคอยคิดคอยวาดเรือไม่ให้เหไปผิดทาง ส่วนสัมปชัญญะ หมายถึง ความรู้ตัวในเวลาทำ เวลาพูด ให้การทำการพูดนั้นเป็นไปในสัมปชัญญะ ได้แก่ ความคิดที่คุมเอาไว้ ชะลอเอาไว้ซึ่งสตินั่นเอง ให้ใช้การได้ตลอดในเรื่องนั้นๆ สติสัมปชัญญะย่อมมีอุปการระมากแก่บุคคล ประดุจมารดาและบิดาย่อมมีอุปการระมากแก่บุตรนั้น อธิบายว่ามารดาบิดาย่อมห้ามบุตรไม่ให้ทำความชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดีและคอยป้องกัน เมื่อบุตรมีความประมาทพลาดพลั้ง ข้อนี้มีอุปมาฉันใด แม้สติสัมปชัญญะก็มีอุปไมยฉันนั้นเหมือนกัน เพราะฉะนั้นท่าน จึงกล่าวว่า “มีอุปการะมาก”

ปิ่น มุทุกันต์ (2514, หน้า 96) กล่าวว่า สติ คือ อาการที่จิตนึกขึ้นได้ถึงการที่ทำ คำที่พูดไว้ก่อนตรงกันข้ามกับอาการที่เรียกว่าลืมนึกหรือเผลอ ส่วนสัมปชัญญะ แปลว่า ความรู้ตัว คือ รู้ตัวว่าตัวกำลังทำอะไร

อมร โสภณวิชุญฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ (2534, หน้า 65) ให้ความหมายของ สติ แปลว่า ระลึกได้ก่อนที่จะทำ จะพูด จะคิด เพื่อเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง การทำ การพูด การคิดนั้นให้เป็นไป ในทางที่ถูกต้อง ไม่ให้เป็นไปในทางที่ผิด สัมปชัญญะ แปลว่า ความรู้ตัว คือ รู้ตัวในขณะทำ ขณะพูดการคิดดำเนินไปในทางที่ถูกต้องที่สุด สติสัมปชัญญะ เป็นธรรมคู่กันในกรณีที่พูดถึงสติอย่างเดียวก็หมายความรวมถึงสัมปชัญญะด้วย สอดคล้องกับพุทธทาสภิกขุ กล่าวว่า สติสัมปชัญญะ รวมอยู่ด้วยกันทั้ง 2 อย่าง เรียกว่า สติ สติเป็นธรรมที่จะแก้ปัญหาในทุกกรณี จนถึงกับมีหลักขึ้นมาว่า สติ สพฺพตฺถ ปตฺถิยา หมายถึง สติเป็นธรรมที่พึงปรารถนา

อภิญวัฒน์ โพธิ์สาน (2551, หน้า 11) ได้กล่าวถึง สติ แปลว่า ความระลึกได้ และสัมปชัญญะ แปลว่า ความรู้ตัว สติเป็นคุณธรรมใช้ระลึกก่อนจะทำ พูด คิด เพื่อความรอบคอบ ป้องกันความผิดพลาดพลั้งเผลอ ส่วนสัมปชัญญะเป็นคุณธรรมเพื่อรู้ตัวขณะที่กำลังพูด กำลังกระทำ และกำลังคิด เพื่อความรอบคอบ สติและสติสัมปชัญญะ จึงได้ชื่อว่าเป็นธรรมมีอุปการะมาก เพราะเป็นคุณธรรมทำมิให้เกิดความประมาทเกิดขึ้น เมื่อบุคคลมีสติสัมปชัญญะย่อมไม่มีความประมาท เมื่อสติสัมปชัญญะขาดหายไป ความประมาท ย่อมเข้ามาแทนที่ บุคคลย่อมตกอยู่ในอันตราย

พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้อธิบายว่า สัมปชัญญะ 4 ประกอบด้วย

1. สาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่ามีประโยชน์ หรือตระหนักในจุดหมาย คือ รู้ตัวตระหนักชัดว่าสิ่งที่กระทำนั้นมีประโยชน์ตามความมุ่งหมายอย่างไรหรือไม่ หรือว่า อะไรควรเป็นจุดมุ่งหมายของการกระทำนั้น เช่น ผู้เจริญกรรมฐาน เมื่อจะไป ณ ที่ใดที่หนึ่ง มิใช่สักว่ารู้สึกหรือนึกขึ้นมาว่าจะไปก็ไป แต่ตระหนักว่าเมื่อไปแล้ว จะได้ปีติสุขหรือความสงบใจ ช่วยให้เกิดความเจริญโดยธรรมจึงไป โดยสาระคือ ความรู้ตระหนักที่จะเลือกทำสิ่งที่ตรงกับวัตถุประสงค์หรืออำนวยประโยชน์ที่มุ่งหมาย

2. สัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นสัปปายะ หรือตระหนักในความเหมาะสมเกื้อกูล คือ รู้ตัวตระหนักชัดว่าสิ่งของนั้น การกระทำนั้น ที่ที่จะไปนั้น เหมาะกันกับตน เกื้อกูลแก่สุขภาพ แก่กิจเอื้อต่อการสละละลดแห่งอกุศลธรรมและการเกิดขึ้นเจริญงอกงามแห่งกุศลธรรม จึงใช้ จึงทำ จึงไป หรือเลือกให้เหมาะ เช่น ภิกษุใช้จีวรที่เหมาะกับดินฟ้าอากาศและเหมาะกับภาวะของตนที่เป็นสมณะ ผู้เจริญกรรมฐานจะไปฟังธรรมอันมีประโยชน์ในที่ชุมนุมใหญ่ แต่รู้ว่ามีอารมณ์ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อกรรมฐาน ก็ไม่ไป โดยสาระคือ ความรู้ตระหนักที่จะเลือกทำแต่สิ่งที่เหมาะสบายเอื้อต่อกาย จิต ชีวิต กิจ พื้นภูมิ และภาวะของตน

3. โคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นโคจร หรือตระหนักในแดนงานของตน คือ รู้ตัวตระหนักชัดอยู่ตลอดเวลาถึงสิ่งที่เป็นกิจ หน้าที่ เป็นตัวงาน เป็นจุดของเรื่องที่ตนกระทำ ไม่ว่าจะไปไหนหรือทำอะไรอื่น ก็รู้ตระหนักอยู่ ไม่ปล่อยให้เลือนหายไป มิใช่ว่าพอทำอะไรอื่น หรือไปพบสิ่งอื่นเรื่องอื่นก็เตลิดเพริดไปกับสิ่งนั้นเรื่องนั้น เป็นนกบินไม่กลับรัง โดยเฉพาะการไม่ทิ้งอารมณ์กรรมฐาน ซึ่งรวมถึงการบำเพ็ญจิตภาวนาและปัญญาภาวนาในกิจกรรมทุกอย่างในชีวิตประจำวัน โดยสาระคือ ความรู้ตระหนักที่จะคุมกายและจิตไว้ให้อยู่ในกิจ ในประเด็น หรือแดนงานของตน ไม่ให้เขว เตลิด เลื่อนลอย หรือหลงลืมไปเสีย

4. อสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง หรือตระหนักในตัวเนื้อหาสภาวะ ไม่หลงใหลฟั่นเฟือน คือเมื่อไปไหน ทำอะไร ก็รู้ตัวตระหนักชัดในการเคลื่อนไหว หรือในการกระทำนั้น และในสิ่งที่กระทำนั้นไม่หลง ไม่สับสนเงอะงะฟั่นเฟือน เข้าใจล่วงตลอดไปถึงตัวสภาวะในการกระทำที่เป็นไปอยู่นั้นว่าเป็นเพียงการประชุมกันขององค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ ประสานหนุนเนื่องกันขึ้นมาให้ปรากฏเป็นอย่างนั้น หรือสำเร็จกิจนั้นๆ รู้ทันสมมติ ไม่หลงสภาวะเช่นยึดเห็นเป็นตัวตน โดยสาระคือ ความรู้ตระหนัก ในเรื่องราว เนื้อหา สาระ และสภาวะของสิ่งที่ตนเกี่ยวข้องหรือกระทำอยู่นั้น ตามที่เป็นจริงโดยสมมติสัจจะ หรือตลอดถึงโดยปรมัตถสัจจะ มิใช่พรวดพราดทำไป หรือสักว่าทำ มิใช่ทำอย่างงมงายไม่รู้เรื่อง และไม่ถูกหลอกให้ลุ่มหลงหรือเข้าใจผิดไปเสียด้วยความพร่ามัว หรือด้วยลักษณะอาการภายนอกที่ยั่วยุ หรือเย้ายวนเป็นต้น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), 2565)

สติสัมปชัญญะในพระไตรปิฎก (องฺ.สตฺตก. (ไทย)23/81/405)

อัจฉริยัพภูตธัมมสูตร

ธรรมอันน่าอัศจรรย์ 20 ประการ ของพระพุทธองค์ พระอานนท์อธิบายธรรมอันน่าอัศจรรย์ที่ได้สดับมาเฉพาะพระพักตร์ว่า พระโพธิสัตว์

1. เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะ และไปจุติในสวรรค์ชั้นดุสิต

2. เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะ จึงได้อาศัยอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิต

3. เป็นผู้อาศัยอยู่ในสวรรค์ชั้นดุสิตตลอดกัปของอายุ

4. เป็นผู้มีสติสัมปชัญญะมาตั้งแต่ขณะจุติลงจากสวรรค์มาสู่ครรภ์ของพระมารดา

5. ขณะลงมาจุติจากสวรรค์สู่พระครรภ์มารรดา ได้เกิดแสงสว่างทั่วทั้งเทวภูมิ มารภูมิ พรหมภูมิ โลกภูมิที่ประจักษ์ต่อหมู่มนุษย์ สัตว์ และเทวดา เกินกว่าเทวานุภาพทั้งปวง

6. เวลาลงสู่พระครรภ์ของพระมารดา เทพบุตร 4 องค์ เข้าไปอารักขา โดยอยู่ประจำทั้ง 4 ทิศ มิให้มนุษย์หรืออมนุษย์ เบียดเบียนพระโพธิสัตว์หรือพระมารดา

7. พระมารดาทรงศีล 5 คือ เว้นจากการฆ่าสัตว์ ไม่ถือเอาสิ่งของผู้อื่นที่เจ้าของไม่ได้ให้ ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่พูดเท็จ ไม่เสพน้ำเมา เมรัย

8. พระมารดาไม่ทรงรู้สึกทางกามารมณ์ในขณะตั้งพระครรภ์ ไม่มีผู้ใดสามารถล่วงเกินได้

9. พระมารดาพรั่งพร้อมด้วยกามคุณ 5 ในขณะตั้งพระครรภ์

10. พระมารดาไม่มีอาการเจ็บพระครรภ์ และรับรู้ถึงพระโพธิสัตว์ที่อยู่ในพระครรภ์

11. เมื่อพระองค์ทรงประสูติได้ 7 วัน พระมารดาได้ทรงสวรรคต และพระมารดาทรงได้ไปจุติในสวรรค์ชั้นดุสิต

12. พระองค์ทรงประสูติจากพระครรภ์พระมารดาที่มีอายุพระครรภ์เพียงครบ 10 เดือน เท่านั้น

13. ขณะประสูติ พระมารดามิได้นอนประสูติ แต่ทรงประทับยืนประสูติ

14. หลังจากการประสูติออกมาแล้วมีทวยเทพทำพิธีต้อนรับ

15. ขณะที่พระมารดาทรงยืนประสูติ พระองค์ได้ทรงประสูติออกมา โดยไม่สัมผัสกับแผ่นดิน ด้วยมีทวยเทพ 5 องค์ ช่วยกันประคอง และวางพระองค์ไว้เบื้องพระพักตร์ของพระมารดา

16. เวลาที่พระองค์ประสูติ พระองค์ไม่สัมผัสด้วยน้ำเมือกเลือด

17. หลังจากประสูติแล้ว มีธารน้ำในอากาศ คอยไหลชำระพระกายพระองค์ และพระมารดา

18. หลังจากประสูติแล้ว พระองค์ทรงได้ประทับยืน และทรงเสด็จดำเนินได้ 7 ก้าว พร้อมกับเปล่งอาสภิวาจาในความหมายว่า พระองค์ทรงเป็นผู้เจริญ ชาตินี้จึงเป็นชาติสุดท้าย ชาติหรือภพใหม่ไม่มีอีกแล้ว

19. หลังจากทรงกล่าวเช่นนั้นแล้ว ได้เกิดแสงสว่างพร้อมทั้งภูมิต่างๆ และเกิดแผ่นดินไหว 10 สหัสสี และครั้นเมื่อพระอานนท์อธิบายจบ พระพุทธองค์ทรงเพิ่มข้อที่ 20 ว่า

20. เพราะเหตุนั้น เธอจงจำธรรมอันน่าอัศจรรย์นี้ไว้ เวทนา สัญญา วิตกของตถาคตย่อมปรากฏเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และดับไป

ลักษณะผู้ที่มีสติสัมปชัญญะ

1. รู้ตัวว่า สิ่งนั้นที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นประโยชน์หรือไม่
2. รู้ตัวว่า สิ่งนั้นที่ตนกำลังทำอยู่จะเหมาะกับตนหรือไม่
3. รู้ตัวว่า สิ่งนั้นที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความทุกข์หรือสุขอย่างไร
4. รู้ตัวว่า สิ่งนั้นที่ตนกำลังทำอยู่จะเป็นความงมงายหรือไม่
5. รู้ตัวว่า สิ่งนั้นที่ตนกำลังทำอยู่จะสำเร็จหรือไม่ หรือ เป็นเรื่องเลื่อนลอย ไร้สาระ

สติกับสัมปชัญญะ ธรรมะ 2 ประการนี้ ต่างกันตรงที่

1. สติระลึกถึงเรื่องที่ล่วงมาแล้วและที่ยังมาไม่ถึง (อดีตกาลและอนาคตกาล)
2. สัมปชัญญะ รู้ตัวในขณะที่กำลังทำ พูด คิดอยู่ในปัจจุบัน

ทั้งนี้ สติ และสัมปชัญญะ ต่างก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ เมื่อสติระลึกขึ้นมาแล้วว่าจะทำอะไร จะพูดอะไร จะคิดอะไร ก็ลงมือกระทำ พูด และคิด ในสิ่งนั้นด้วยความรู้ตัวอยู่เสมอ เช่น เราจะหยิบปากกามาเขียนหนังสือ การนึกหรือการระลึกขึ้นมาได้ว่า ปากกามีรูปร่างอย่างนั้น ตัวหนังสือหรือข้อความที่จะเขียนต่อไปจะว่าด้วยเรื่องนั้นๆ แล้วก็ไปหยิบปากกามาได้ถูก และเขียนหนังสือ การนึกหรือการระลึกขึ้นมาได้ว่า ปากกามีรูปร่างอย่างนั้นตัวหนังสือหรือข้อความที่จะเขียนต่อไปจะว่าด้วยเรื่องนั้นๆ แล้วก็หยิบปากกามาได้ถูก และเขียนได้ถูกต้อง ขณะที่กำลังหยิบปากกามาก็รู้ว่าตนกำลังหยิบปากกามาเมื่อกำลังเขียนอยู่ก็รู้ว่าตนกำลังเขียนเรื่องอะไรอยู่

ดังนั้น สติกับสัมปชัญญะจึงเป็นธรรมที่เป็นเครื่องค้ำจุนกัน และเป็นธรรมที่ช่วยค้ำจุนมนุษย์ให้คิด พูด และกระทำในสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยความไม่ประมาท หากขาดธรรมใน 2 ประการนี้แล้ว มนุษย์ก็จะกระทำในสิ่งใดไม่สำเร็จ ไม่ต้องตามจิตประสงค์ และอาจส่งผลเสียย้อนกับสู่ตนได้

ฉะนั้น พระพุทธองค์จึงทรงสอนให้กระทำ ให้พูด ให้คิด ด้วยการมีสติ และไม่ประมาท คือ ให้พึงระลึกได้ และสัมปชัญญะ คือ ให้พึงรู้ตัวอยู่เสมอว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ แต่จะทำอะไรก็ตามนั้น สิ่งนั้นไม่ควรรีบร้อนหรือเร่งด่วนจนเกินพอดี ควรไตร่ตรองให้รอบคอบ ทำด้วยความสุขุม รอบคอบ และอย่างมั่นใจ จึงจะทำให้ผลที่ดีตามมา

จากการศึกษาและการทบทวน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า “สติสัมปชัญญะ” เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินชีวิต เวลาที่ต้องเผชิญกับเหตุการณ์และปัญหาอุปสรรคต่างๆ ซึ่งแต่ละคนอาจจะพบเจอความทุกข์ยากไม่เท่ากัน แต่สิ่งที่จะช่วยให้สถานการณ์ทุกอย่างคลี่คลายลงได้นั้นคือ การมีสติสัมปชัญญะ แต่ความสามารถในการประยุกต์ใช้สติสัมปชัญญะของแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน แต่ที่เหมือนกัน คือ เมื่อสติเกิดขึ้น จะทำให้เห็นปัญหาและสามารถแก้ปัญหาตามความเป็นจริงได้ดีขึ้น สตินั้นทำให้เกิดสมาธิ และสมาธิทำให้เกิดปัญญา

2.2 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหา

2.2.1 ความหมายของปัญหาและการคิดแก้ปัญหา

ปัญหาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งที่มุ่งไปสู่ แต่ไม่ทราบว่าจะก้าวไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้อย่างไร หากบุคคลนั้นสามารถทราบได้อย่างชัดเจนว่าต้องกระทำอย่างไรบ้างจึงจะไปสู่สถานการณ์ที่ต้องการได้ ถือว่าบุคคลนั้นไม่ได้เกิดปัญหาอย่างแท้จริง

สุกัญญา ศรีสาคร (2547, หน้า 68) ได้อธิบายว่า “ปัญหาคือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดอุปสรรค ที่มาขัดขวางมิให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษาจากสาเหตุและที่มาของปัญหาแล้วใช้กระบวนการที่เหมาะสมเพื่อขจัดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป”

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ (2549, หน้า 181) ได้อธิบายว่า “ปัญหาเป็นเหตุการณ์ยุ่งยากที่ต้องการการแก้ไข หรือเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่ไม่คาดหวังว่าจะให้เกิดขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด”

อัจฉรา จันหา (2549, หน้า 73) ให้ความหมายของปัญหาไว้ว่า “ปัญหา หมายถึงสถานการณ์ที่บุคคล หรือกลุ่มคนเผชิญและต้องการหาคำตอบ ซึ่งการได้มาซึ่งคำตอบต้องใช้ความรู้และวิธีการต่างๆ ที่มีอยู่มาผสมผสานเป็นแนวทางในการหาคำตอบ”

โรเบิร์ตสัน (Robertson. 2001, p. 443) ได้นำเสนอว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วน ดังนี้

1. สภาวะเริ่มต้น (an initial state) เป็นสถานการณ์ไม่เป็นที่พึงพอใจซึ่งบุคคลเผชิญหรือสถานการณ์ที่สารสนเทศไม่เพียงพอ

2. สภาวะตามเป้าหมาย (a goal state) เป็นสภาวะหรือการมีสารสนเทศที่บุคคลคาดหวังจะได้รับ

3. ชุดของการปฏิบัติ (a set of operations) เป็นขั้นตอนต่างๆ ที่บุคคลอาจนำไปใช้ในการเคลื่อนย้ายจากสภาวะเริ่มต้นไปสู่สภาวะตามเป้าหมายส่วนประกอบทั้งสามส่วนนี้เรียกว่า มิติของปัญหา (Problem space)

โกลสเตน (Goldstein, 2008, p. 396) ได้กล่าวว่า “ปัญหาเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีอุปสรรคบางสิ่งมาขัดขวางระหว่างสภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับเป้าหมายที่ต้องการและไม่สามารถก้าวข้ามไปสู่อุปสรรคนั้นอย่างชัดเจนโดยเร็วได้”

สรุปได้ว่า ปัญหา คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่บุคคลจะต้องเผชิญและแก้ไข ซึ่งต้องใช้วิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมรวมไปถึงการใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคลในการคิดหาคำตอบด้วย ความหมายของการคิดแก้ปัญหามีผู้ให้ความหมายของการคิดแก้ปัญหาไว้ ดังนี้

กัลยา ตากูล (2550, หน้า 20) ให้ความหมายว่า “การคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการคิดรวบรวม หรือเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเข้าด้วยกัน เพื่อหาทางแก้ไขอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการขจัดปัญหาให้หมดไป”

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, หน้า 161) ได้กล่าวว่า “การคิดแก้ปัญหา เป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อกวนและสร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยากสับสน และความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาก่อความรำคาญ ความวิตกกังวล ความยุ่งยากสับสนให้หมดไป”

กู๊ด (Good, 1973, p. 53 ; อ้างถึงใน สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ, 2552, หน้า 104) อธิบายว่า “การคิดแก้ปัญหาเป็นแบบแผนหรือวิธีการซึ่งอยู่ในสภาวะที่มีความยุ่งยากลำบาก หรืออยู่ในสภาวะที่พยายามตรวจข้อมูลที่ทำมาได้ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีสมมติฐานและการตรวจสอบสมมติฐานภายใต้การควบคุม มีการเก็บข้อมูลจากการทดลองเพื่อหาความสัมพันธ์นั้นว่าจริงหรือไม่”

โควาลสกี้และเวสเทน (Kowalski and Westen, 2009, p. 235) กล่าวว่า “การคิดแก้ปัญหาเป็นกระบวนการแปลงสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเคลื่อนย้ายจากสภาพปัจจุบันซึ่งเป็นสภาวะที่ไม่น่าพอใจ (สภาวะเริ่มต้น) ไปยังสภาวะที่ทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไข (สภาวะตามเป้าหมาย) โดยใช้การปฏิบัติต่าง ๆ”

สรุปได้ว่า การคิดแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนที่ผ่านการคิด โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์ ในการขจัดอุปสรรค หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

2.2.2 ประเภทของปัญหา

ปัญหาอาจจัดแบ่งประเภทได้ด้วยหลายปัจจัย ดังนี้

เปลว ปุริสาร (2543, หน้า 29) จำแนกลักษณะการแก้ปัญหาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัญหาที่มีคำตอบอยู่แล้ว ได้แก่ การค้นคว้าหาคำตอบในวิชาคณิตศาสตร์ และแบบฝึกหัดวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งมักเป็นปัญหาที่พบในห้องเรียน

2. ปัญหาที่เปิดกว้าง ไม่มีกฎเกณฑ์ เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ปัญหาสำหรับฝึกความคิดสร้างสรรค์

พีเตอร์ ดรักเกอร์ (Peter Drucker. 1983, p. 101) ได้อธิบายประเภทของปัญหาโดยแบ่งตามลักษณะทั่วไปและเฉพาะกิจ โดยแบ่งเป็น 4 ประเภทได้แก่

1. ปัญหาทั่วไปโดยแท้จริง เกิดขึ้นได้บ่อยและทั่วไปในหลายโอกาส ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจสร้างแบบจำลองเพื่อรับมือกับปัญหา ปัญหาจึงสามารถแก้ได้โดยง่าย

2. ปัญหาทั่วไปแต่เฉพาะกิจในสถานการณ์เอกเทศ เมื่อแบบจำลองสำหรับรับมือกับปัญหาไม่สามารถแก้ไขได้ จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหาเป็นเรื่อง ๆ ไป ปัญหาลักษณะนี้อาจเกิดซ้ำได้อีกแต่รายละเอียดจะไม่เหมือนกัน

3. ปัญหาเฉพาะกิจโดยแท้จริง รายละเอียดของปัญหาแตกต่างจากปัญหาอื่นโดยสิ้นเชิง เกิดขึ้นได้น้อยและต้องการการวิเคราะห์อย่างสูง เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขอาจจะไม่เกิดปัญหาแบบเดิมอีก

4. ปัญหาทั่วไปที่คิดไว้ล่วงหน้าเป็นปัญหาใหม่ เป็นการเตรียมรับมือปัญหาทั่วไปที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง แม้ปัญหานั้นจะยังไม่เกิด

เฟรดเดอริคเซน (Frederiksen, 1984, p. 363) ได้แบ่งการแก้ปัญหาออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ปัญหาที่มีโครงสร้างสมบูรณ์ Structured Problem) คือ ปัญหาที่กำหนดรายละเอียดไว้ชัดเจนครบถ้วน สำหรับให้ผู้เรียนแก้ปัญหา ได้แก่ โจทย์คณิตศาสตร์ แบบฝึกหัดวิทยาศาสตร์

2. ปัญหาที่มีโครงสร้างไม่สมบูรณ์ (Structured Problem) คือ ตัวคำถามไม่กระจ่างชัดอาจเพราะมีความซับซ้อน ไม่สามารถระบุรายละเอียดซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาหรือไม่มีแนวทางในการหาคำตอบ เป็นปัญหาที่ผู้ตอบต้องใช้ความพยายามในการหาความสัมพันธ์ และแยกแยะประเด็นของปัญหา โดยต้องอาศัยความรู้ด้านการคิดและความจำเป็นที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยก่อนที่จะดำเนินการคิดตามขั้นตอนของการแก้ปัญหาได้

สรุปได้ว่า ประเภทของปัญหาสามารถจำแนกได้ตามลักษณะใหญ่ ๆ อยู่ 2 ประเภท คือ จำแนกตามลักษณะการแก้ปัญหาโดยทั่วไป และลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะกิจ ซึ่งลักษณะการแก้ปัญหาทั่วๆ ไปจะมีทั้งปัญหาที่สามารถจัดการแก้ไขได้อย่างเป็นขั้นตอน และปัญหาที่มีความซับซ้อนคลุมเครือไม่ชัดเจน ส่วนลักษณะการแก้ปัญหาเฉพาะกิจ จะมีลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่สถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไปตามโอกาส

2.2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคิดแก้ปัญหา

โดยทั่วไปบุคคลย่อมปรารถนาให้กระบวนการคิดแก้ปัญหาเป็นไปด้วยดี อย่างไรก็ตามในการคิดแก้ปัญหาของบุคคลก็อาจห่างไกลไปจากความสำเร็จที่สมบูรณ์แบบได้ ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการคิดแก้ปัญหา มีดังนี้ (จินตนา ธนวิบูลย์ชัย, 2552, หน้า 43-45)

1. ประสบการณ์เดิม ประสบการณ์เดิมจะทำให้บุคคลเกิดชุดของการแก้ปัญหาหนึ่งๆ ขึ้นภายในสมอง (a mental set) ของตนและเกิดความตั้งมั่นกับสิ่งนั้น ทำให้ผูกพันยึดติด ซึ่งลักษณะของการยึดติด (fixation) มีสองลักษณะคือ

1.1 ยึดติดกับการใช้วิธีการเดิมในการแก้ปัญหาจนเกิดเป็นนิสัย การคิดแก้ปัญหาของบุคคลอาจเป็นผลมาจากวิธีการเดิมในการแก้ปัญหา ซึ่งสามารถส่งผลทั้งทางบวกและทางลบต่อการคิดแก้ปัญหา ถ้าส่งผลทางบวกก็จะทำให้สามารถคิดแก้ปัญหาได้รวดเร็วขึ้น แต่ถ้าส่งผลทางลบก็จะไปขัดขวางการคิดแก้ปัญหา โดยเฉพาะการคิดแก้ปัญหาในแนวทางใหม่หรือทางเลือกอื่น ๆ

ที่อาจเหมาะสมกว่า หรือวิธีการที่ทำได้ง่ายกว่าก็ไม่ทำและคิดว่าวิธีเดิมดีอยู่แล้ว ซึ่งปัจจัยนี้อาจต้องใช้เวลาในการแก้ไขกลยุทธ์ที่ดีในเรื่องนี้คือ การที่บุคคลนั้นต้องเปิดใจรับและคอยตรวจสอบความคิดในการแก้ปัญหาของตนว่าได้ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถทำในสิ่งใหม่ๆ หรือไม่

1.2 ยึดติดกับหน้าที่การใช้งานของสิ่งต่างๆ ที่ตนคุ้นเคย (functional fixedness) บุคคลจะมีแนวโน้มที่จะละเลยหน้าที่การใช้งานอื่นๆ ที่เป็นไปได้ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อบุคคลนั้นยึดติดกับหน้าที่การใช้งานของสิ่งนั้นไว้ในจิตใจของตน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตนคุ้นเคย เช่น บุคคลจะคุ้นกับการใช้ค้อนตอกตะปู แต่ถ้าไม่มีค้อนก็แก้ปัญหาไม่ได้ หากบุคคลไม่ยึดติดกับการใช้ค้อนตอกตะปูก็สามารถใช้สิ่งอื่นตอกตะปูแทนได้ เป็นต้น การยึดติดหน้าที่การใช้งานนี้ ทำให้บุคคลไม่สามารถนึกถึงหน้าที่การใช้งานอื่นและทำให้ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาโดยใช้สิ่งของนั้นเพื่อทำหน้าที่อื่นๆ ได้ ตัวอย่างอีกประการหนึ่งที่เห็นได้ชัดคือ ตัวอย่างของปัญหาการให้บุคคลยืนอยู่ที่จุดหนึ่งซึ่งอยู่ระหว่างเชือกสองเส้นที่กล่าวมาแล้วและกำหนดให้ผูกปลายเชือกทั้งสองเข้าด้วยกัน แต่บุคคลนั้นไม่สามารถเอื้อมถึงปลายเชือกทั้งสองในเวลาเดียวกันได้ หากบุคคลนั้นยึดติดกับหน้าที่การใช้งานของคีมจะทำให้ไม่สามารถคิดนาคีมนั้นมาใช้เป็นน้ำหนักถ่วงปลายเชือกข้างหนึ่งให้แกว่งเข้ามาถึงมือได้ การยึดติดกับหน้าที่การใช้งานของคีมย่อมทำให้ปัญหานี้ยากที่จะแก้ไข ซึ่งการคิดแก้ปัญหาจึงเป็นการหาหน้าที่การใช้งานคีมในรูปแบบที่ไม่เหมือนเดิมโดยให้คีมทำหน้าที่เป็นตุ้มน้ำหนักแทน

2. แรงจูงใจและอารมณ์ บุคคลหลายคนมีความสามารถหรือทักษะในการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างมากมาย รู้ว่าตนเองควรทำอะไรบ้าง ทำอย่างไรเพื่อที่จะแก้ปัญหานั้น แต่ความสามารถหรือทักษะดังกล่าวก็หาได้มีประโยชน์แต่อย่างไรไม่ถ้าบุคคลเหล่านั้นไม่มีแรงจูงใจที่จะทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญคือ แรงจูงใจจากภายในของบุคคลเหล่านั้นที่จะคิดแก้ปัญหาหรือมีความพยายามรบเร้าให้บุคคลนั้นคิดแก้ปัญหา บางคนก็จะเลยความคิดที่จะทำไปอย่างง่ายดาย อารมณ์ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ช่วยอำนวยให้เกิดความคิดที่จะแก้ปัญหาใดๆ ในขณะที่นักแก้ปัญหาได้รับการจูงใจให้คิดแก้ปัญหา บุคคลเหล่านี้ยังต้องควบคุมอารมณ์ของตนและใส่ใจไปที่การหาคำตอบของปัญหานั้น และไม่เกรงกลัวต่อความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น

3. ความเชี่ยวชาญ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาระหว่างผู้ที่มีความเชี่ยวชาญกับผู้ที่เริ่มคิดแก้ปัญหามีความแตกต่างกัน ทั้งในแนวทางที่ใช้ในการคิด และลักษณะของปัญหาที่ทำการคิดแก้ปัญหานักวิจัยพบว่า ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญมีความแตกต่างในแนวทาง ดังนี้

3.1 พื้นฐานความรู้ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ มีความสามารถสูงและกว้างขวางในการจัดระบบความรู้ในสาขาวิชาที่ตนมี บ่อยครั้งจึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถคิดแก้ปัญหาจากความทรงจำที่ตนมีโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก เพราะในสมองของผู้เชี่ยวชาญนั้น ความรู้ต่างๆ ได้ถูกจัดเรียงเป็นระบบอย่างมีขั้นตอน มีการจัดหมวดหมู่ประเด็นต่างๆ ไว้เป็นอย่างดีและสามารถเชื่อมต่อกันได้อย่างดี

ในขณะที่นักแก้ปัญหามือใหม่มีความสามารถการจัดประเด็นต่างๆ และความสามารถในการเชื่อมต่อความรู้ได้ไม่มากนัก

3.2 ความทรงจำหลัก ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญย่อมมีข้อมูลในความทรงจำมากกว่านักแก้ปัญหามือใหม่ และมีทักษะในการจดจำได้ดีกว่า ผู้เชี่ยวชาญจึงสามารถใช้คลังความรู้ที่ตนมีมาใช้ในการคิดแก้ปัญหา ยิ่งมีความทรงจำสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหามากเท่าใด ยิ่งช่วยพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้มากขึ้น

3.3 กลยุทธ์ ผู้เชี่ยวชาญมีกลยุทธ์ต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพมากกว่านักแก้ปัญหามือใหม่ในการคิดแก้ปัญหา และมีความยืดหยุ่นในการปรับใช้กลยุทธ์ต่างๆ

3.4 การฝึกฝน การเป็นผู้เชี่ยวชาญได้ต้องได้รับการฝึกฝนมานานหลายปี สะสมประสบการณ์มาเป็นอันมาก ต้องใช้ความพยายามและเวลาในการพัฒนาทักษะ อย่างไรก็ตาม ต้องไม่ลืมว่าผู้เชี่ยวชาญจะเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการคิดแก้ปัญหาในสาขาวิชาที่ตนถนัดเท่านั้น ไม่สามารถเชี่ยวชาญได้ทุกเรื่อง

4. ความสามารถในการคิดแบบอเนกนัย ในการคิดแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันนั้นส่วนหนึ่งแล้วสามารถอาศัยความเคยชินของวิธีแก้ปัญหาจากประสบการณ์เดิม แล้วนำมาใช้แก้ปัญหาแบบที่เคย โดยมองปัญหาว่าเหมือนเดิม อย่างไรก็ตามเมื่อต้องเผชิญปัญหาใหม่ การคิดแก้ปัญหาด้วยการใช้ประสบการณ์เดิมอาจไม่ได้ผลและอาจเป็นอุปสรรคต่อการแก้ปัญหาได้ เพราะไม่มองหาวิธีการคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีอื่น ทั้งที่อาจทำให้ได้วิธีการใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่า บุคคลที่มีความสามารถในการคิดแบบอเนกนัยจะมีส่วนช่วยให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ หรือคิดได้หลายทาง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายปลายทางได้ ดังนั้นนักจิตวิทยาได้คิดวิธีการคิดแบบอเนกนัย เพื่อให้มองเห็นวิธีการคิดแก้ปัญหาแบบอื่นๆ ไว้หลายวิธี วิธีที่สำคัญมีดังนี้

4.1 การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นการระดมความคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเท่าที่คิดได้อย่างเสรี นิยมทำเป็นกลุ่ม เพราะเชื่อว่าการแสดงความคิดอย่างเสรีของคนคนหนึ่งจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มเกิดความคิดอย่างเสรีได้ต่อไป โดยต้องมีบรรยากาศของความเป็นกันเอง ยอมรับความคิดทุกอย่างที่สมาชิกคิดได้ ไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ที่จะทำให้ความคิดหยุดชะงัก ทำให้ไม่กล้าคิดแบบแปลกๆ คิดได้มากเท่าใดก็ยิ่งดี และหากมีการนำความคิดของสมาชิกมาขยายให้ดีขึ้นหรือนำเอาความคิดต่างๆ มารวมกันเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ก็จะยิ่งดี ความคิดทั้งหมดที่ได้มาแล้วจะต้องประเมินต่อไปว่าความคิดใดบ้างสามารถนำไปใช้ หรือนำไปพัฒนาเพื่อใช้แก้ปัญหาได้หรือนำมารวมกันเพื่อใช้แก้ปัญหา

4.2 ซีเน็คติกส์ (Synectics) เป็นการนำเอาสิ่งต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวพันกันมาเชื่อมโยงกัน เป็นการสร้างสรรค์วิธีแก้ปัญหาขึ้น วิธีซีเน็คติกส์ประกอบด้วยการอุปมา (analogy) แบบต่างๆ ดังนี้

4.2.1 การอุปมาโดยตรง ผู้แก้ปัญหาพยายามนึกถึงสิ่งมีชีวิตอื่นรอบตัวว่ามีสิ่งมีชีวิตอะไร บ้างที่มีปัญหาคล้ายกับที่กำลังประสบอยู่ สิ่งมีชีวิตเหล่านั้นแก้ปัญหาด้วยวิธีใด เช่น การประดิษฐ์เครื่องบิน เป็นต้น เพื่อให้สามารถเดินทางได้อย่างรวดเร็วโดยอุปมากับการบินของนก

4.2.2 การอุปมาตนเอง โดยให้จินตนาการว่าตนเองเป็นผู้มีปัญหา จะเกิดความรู้สึกนึกคิดอย่างไร คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างไร

4.2.3 การอุปมาแบบคิดฝัน โดยมีความคิดฝันในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหา เช่น คิดแก้ปัญหาการใช้ยางรถยนต์ไม่ให้มีลมรั่วออกไป โดยฝันว่ายางรถยนต์นั้นสามารถอุดรูรั่วได้เอง เป็นต้น ดังนั้น ความสามารถในการคิดแบบอเนกนัยของบุคคลจึงช่วยให้เกิดวิธีการใหม่ๆ ในการคิดแก้ปัญหาขึ้นได้

2.2.4 ลักษณะของการคิดแก้ปัญหา

การแก้ปัญหาเป็นกิจกรรมพื้นฐาน ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ปัญหาบางปัญหาเราสามารถหาทางแก้ปัญหาได้ทันที แต่บางปัญหาอาจต้องใช้เวลานานในการค้นหาคำตอบ ซึ่งคำตอบที่ได้ต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง น่าเชื่อถือและสามารถนำไปอ้างอิงต่อได้ การแก้ปัญหาของแต่ละบุคคลมีขั้นตอนและใช้เวลาที่แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ จะส่งผลต่อความสามารถในการแก้ปัญหา

แอนเดอสัน (Anderson, 1985, p. 110 ; cited in Ashcraft & Radvansky, 2010, p. 484) สรุปว่าการแก้ปัญหามีลักษณะดังนี้

1. เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย (Goal directioness) พฤติกรรมหรือการกระทำทุกอย่างจะต้องมีเป้าหมายเพื่อที่จะให้บรรลุหรือประสบความสำเร็จ ดังนั้นการฝันกลางวันจึงไม่ใช่การแก้ปัญหา เช่น เราลืมกุญแจรีโมทไว้ในรถยนต์ เปิดประตูไม่ได้ เราต้องกระทำทุกอย่างทั้งการคิดและพฤติกรรมแสดงออก เพื่อให้สามารถเปิดประตูรถได้ คงไม่ใช่นั่งฝันแล้วประตูรถจะเปิดออกมาได้เอง

2. เป็นการกระทำที่มีลำดับขั้นตอน (Sequence of operations) ที่แสดงถึงกระบวนการคิดของสมอง การตอบว่า 2x3 = 6 ไม่ใช่การแก้ปัญหาเพราะไม่ได้แสดงถึงความเป็นขั้นตอน แต่หากรถยนต์สตาร์ทไม่ติดแล้วเราพยายามแก้ไขให้มันทำงานได้ แสดงว่าเป็นการแก้ปัญหา

3. เป็นการจัดกระทำด้วยความรู้คิด (Cognitive operations) การแก้ปัญหาต้องใช้กระบวนการคิดที่หลากหลาย ซึ่งบางครั้งเกิดขึ้นพร้อมกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย การทำงานของจิตใจและสมอง เช่น การเขียนรายการของสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพื่อคัดเลือกสถานที่เหมาะสมกับการพักผ่อนช่วงปิดเทอม

4. การทำเป้าหมายย่อยให้สำเร็จ (Subgoal decomposition) ในขั้นตอนย่อยๆ ของการแก้ปัญหาในขั้นที่ 3 มักมีเป้าหมายของมันเอง ซึ่งเรียกว่าเป้าหมายย่อย ซึ่งเป้าหมายย่อยนี้

จะทำให้เราบรรลุผลสำเร็จในเป้าหมายหลักที่เราต้องการแก้ปัญหา ดังนั้นการคิดแก้ปัญหาก็คือการนำเป้าหมายหลักมาแบ่งออกเป็นเป้าหมายย่อยต่างๆ และทำเป้าหมายย่อยให้สำเร็จเพื่อการบรรลุเป้าหมายหลักที่ต้องการ เช่น ต้องการไปเรียนต่อปริญญาโทและปริญญาเอกที่อเมริกา เป้าหมายย่อยของผู้เรียนคือ เรียนให้สำเร็จปริญญาตรีตามเวลาที่กำหนดโดยการสอบผ่านในทุกรายวิชา เตรียมผลสอบโทเฟล เตรียมสอบขอทุนการ ศึกษา สมัครเข้าเรียน เรียน สอบและสำเร็จผลการศึกษา เป็นต้น

2.2.5 คุณสมบัติของนักคิดแก้ปัญหา

การคิดแก้ปัญหา ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งมวล การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ทักษะการแก้ปัญหาจึงมิใช่เป็นเพียงการรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยมความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (สุวิทย์ มูลคำ, 2549, หน้า 15) โดยทุกคนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ทั้งโดยตนเองและรับการฝึกฝนจากผู้อื่น นักคิด แก้ปัญหาจึงควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล
2. ตั้งใจค้นหาความจริง
3. กระตือรือร้น
4. ใฝ่รู้ใฝ่เรียน สนใจสิ่งรอบด้าน
5. เปิดใจรับความคิดใหม่
6. มีมนุษยสัมพันธ์
7. มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ
8. กล้าหาญ กล้าเผชิญความจริง
9. มีความคิดหลากหลายและคิดยืดหยุ่น
10. มั่นใจในตนเอง
11. มีความคิดสร้างสรรค์
12. ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์
13. ใจเย็น สุขุม รอบคอบ

2.2.6 กระบวนการแก้ปัญหา

บุคคลจะเข้าสู่การคิดแก้ปัญหาก็ต่อเมื่อบุคคลต้องการเปลี่ยนอุปสรรคที่เกิดขึ้นให้ได้คำตอบหรือให้ได้แนวทางในการบรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคคลสามารถหาคำตอบได้โดยรวดเร็วทันทีจากความทรงจำที่มีอยู่ ถือว่าบุคคลนั้นยังไม่ได้มีปัญหาเกิดขึ้น แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถหาคำตอบได้ทันที

จึงจะแสดงว่าบุคคลนั้นมีปัญหาที่ต้องคิดแก้ปัญหา นักจิตวิทยาได้ใช้ความพยายามอย่างหนักในการกำหนดกระบวนการคิดที่บุคคลแต่ละบุคคลใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิผล

ทิศนา แขมมณี (2548, หน้า 124-125) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

1. สังเกต ให้ผู้เรียนได้ศึกษาข้อมูล รับรู้ ทำความเข้าใจปัญหาจนสามารถสรุป และตระหนักในปัญหานั้น

2. วิเคราะห์ ให้ผู้เรียนได้อภิปราย หรือแสดงความคิดเป็น เพื่อแยกแยะประเด็นปัญหา สภาพสาเหตุ และลำดับความสำคัญของปัญหา

3. สร้างทางเลือก ให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลาย ซึ่งอาจจะมีการทดลอง ค้นคว้า ตรวจสอบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการทำกิจกรรมกลุ่มและควรมีการกำหนดหน้าที่ในการทำงานให้แก่ผู้เรียน

4. เก็บข้อมูลประเมินทางเลือก ผู้เรียนปฏิบัติตามแผนงานและบันทึกการปฏิบัติงานเพื่อรายงานและตรวจสอบความถูกต้องของทางเลือก

5. สรุป ผู้เรียนสังเคราะห์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะทำในรูปของรายงาน

อังคณา ลังกาวงศ์ (2552, หน้า 31-32) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหาวิเคราะห์ ประโยคที่เป็นปัญหาหรือตั้งปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด

2. ขั้นนิยามสาเหตุของปัญหา โดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หรือวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด

3. ขั้นค้นหาแนวทางแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐานหรือวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา

4. ขั้นพิสูจน์คำตอบ หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากปัญหาหรือตรวจสอบผลลัพธ์ จะหมายถึงความสามารถในการอภิปรายที่เกิดขึ้นหลังจากใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

ประกาศิต สายธนู (2553, หน้า 57) ได้ให้ขั้นตอนการพัฒนาความสามารถการแก้ปัญหาไว้ว่าขั้นตอนการแก้ปัญหานั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบระเบียบจำเป็นจะต้องดำเนินตามลำดับขั้นตอน โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง ขั้นในการตั้งปัญหาหรือค้นหาปัญหาที่แท้จริงของเหตุการณ์นั้นคืออะไร

2. ขั้นในการวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง ขั้นในการพิจารณาดูว่ามีสิ่งใดบ้างที่เป็นสาเหตุสำคัญของปัญหา หรือสิ่งใดบ้างที่ไม่ใช่สาเหตุสำคัญของปัญหา

3. ขั้นการเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงสาเหตุของปัญหาแล้วออกมาในรูปของวิธีการ และสุดท้ายจะได้ผลลัพธ์ออกมา

4. ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง ขั้นในการเสนอกฎเกณฑ์เพื่อการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าพบว่าผลลัพธ์นั้นยังไม่ได้ผลที่ถูกต้อง ก็จะต้องมีการเสนอวิธีแก้ปัญหานั้นใหม่ จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุด หรือถูกต้องที่สุด

5. ขั้นนำไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีการที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เพื่อพบกับเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

บลูม (Bloom, 1956, p. 122 ; อ้างถึงใน วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์, 2554, หน้า 21) ได้เสนอขั้นตอนของการแก้ปัญหาไว้ ขั้น ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 เมื่อนักเรียนได้พบปัญหา นักเรียนจะคิดค้นสิ่งที่เคยพบเห็นและเกี่ยวข้องกับปัญหา
2. ขั้นที่ 2 นักเรียนจะใช้ประโยชน์จากขั้นที่ 1 มาสร้างรูปแบบปัญหาขึ้นใหม่
3. ขั้นที่ 3 การแยกแยะของปัญหา
4. ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด และวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา
5. ขั้นที่ 5 การใช้ข้อสรุปของวิธีการมาแก้ปัญหา
6. ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

สเตอร์นเบอร์ก (Sternberg, 2006, pp. 393-397) ได้เสนอกระบวนการคิดแก้ปัญหาไว้ 7 ขั้นตอนมีดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหา ก่อนที่จะดำเนินการแก้ปัญหา บุคคลควรเริ่มด้วยการกำหนดว่าปัญหาใดเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องแก้ไข เพราะเมื่อรู้สึกว่ามีสิ่งที่เป็นปัญหาเกิดขึ้น และอาจมีหลายเรื่องที่รู้สึกเป็นปัญหา เกิดขึ้นพร้อมกัน บุคคลควรมองปัญหาแยกแยะแต่ละเรื่องได้ และสามารถระบุได้ว่าปัญหาใดสำคัญเป็นเรื่องที่ต้องคิดแก้ปัญหาต่อไป และปัญหาใดที่สามารถปล่อยผ่านไปได้

2. ขั้นกำหนดความชัดเจนของปัญหา เมื่อบุคคลตระหนักถึงความมีอยู่ของปัญหาแล้ว บุคคลควรมีการนิยามปัญหาให้ชัดเจนเพียงพอที่จะทำความเข้าใจแนวทางแก้ปัญหาได้ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญมากหากไม่นิยามปัญหาอย่างชัดเจนจนแสดงให้เห็นลักษณะของปัญหาก็จะทำให้ลดความสามารถในการแก้ปัญหาดังกล่าวลง ดังตัวอย่างการหาคำตอบในการแก้ปัญหาการจับปลายเชือก 2 เส้นมาผูกเข้าด้วยกัน โดยที่บุคคลไม่สามารถเอื้อมถึงเชือกอีกเส้นหนึ่งได้ ในการแก้ปัญหานี้บุคคลไม่ได้จำกัดเพียงการแก้ปัญหา โดยอาศัยเพียงข้อจำกัดตามความสามารถของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องมองสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ พยายามค้นหาสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหามาให้ได้มากที่สุด จัดสภาพขอบเขตของปัญหาเรียบเรียงข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เพื่ออธิบายสภาพปัญหาทำให้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ไม่มองภาพอย่างกว้างๆ และผลีผลามกำหนดปัญหาแต่ควรค้นหาสาเหตุของปัญหา และตอบคำถามเกี่ยวกับปัญหานั้นให้ได้ว่า ทำไม อะไร เมื่อไร ที่ไหน ใคร อย่างไร

3. ขั้นกำหนดกลยุทธ์การแก้ปัญหา เมื่อสามารถนิยามปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอนต่อไปคือการวางแผนกลยุทธ์ในการแก้ปัญหากลยุทธ์ที่สำคัญที่ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหา ก็คือ ทักษะการวิเคราะห์ (Analysis) และทักษะการสังเคราะห์ (Synthesis) กลยุทธ์ที่ช่วยเสริมการวิเคราะห์และสังเคราะห์อีกส่วนคือ การคิดแบบอเนกนัยและเอกนัย (Divergent thinking and convergent thinking) โดยการคิดแบบอเนกนัย (Divergent thinking) เป็นการพยายามคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายและเป็นไปได้ โดยพยายามคิดค้นหาวิธีทั้งที่เป็นปกติ หรือวิธีแปลกใหม่ที่ไม่มีใครคิดถึง ส่วนการคิดแบบเอกนัย (Convergent thinking) เป็นการรวบรวมผสมผสานความคิดต่างๆ ที่คิดไว้หลากหลายนั้นให้กลายเป็นแนวทางที่ดีที่สุด ซึ่งในบางกรณีบุคคลอาจทำได้แต่เพียงการค้นพบคำตอบในการแก้ปัญหาในสิ่งที่บุคคลนั้น เชื่อว่าดูเหมือนจะเป็นคำตอบของปัญหา การแก้ปัญหาในชีวิตจริงบุคคลต้องใช้ทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ และทั้งการคิดแบบอเนกนัยและเอกนัย ไม่มีกลยุทธ์ใด เพียงกลยุทธ์หนึ่งที่สามารถจัดการกับปัญหาได้ทุกปัญหา กลยุทธ์ที่ใช้ยังขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาและความชื่นชอบในวิธีแก้ปัญหาต่างๆ ของผู้แก้ปัญหานั้นด้วย

นอกจากนี้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพนั้น แซนแทรค (Santrack, 2003, pp. 357-358) ยังได้เสนอให้ใช้วิธีการกำหนดเป้าหมายย่อยการแก้ปัญหาที่มีขั้นตอนแน่นอนชัดเจน และการแก้ปัญหาแบบใช้สามัญสำนึก สำหรับวิธีการกำหนดเป้าหมายย่อย (Subgoaling) นั้นจะเกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายย่อยก่อนถึงเป้าหมายสุดท้ายในการแก้ปัญหา เช่น เมื่อบุคคลมีปัญหาในการเขียนบทความซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้าย สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ การสามารถเลือกหนังสือ และวารสารที่ถูกต้องและกำหนดเป้าหมายย่อยตามกรอบเวลาที่จะทำให้งานแล้วเสร็จสมบูรณ์ ถ้าบทความนี้ต้องเสร็จภายในสองเดือนก็อาจกำหนดเป้าหมายย่อยว่าบทความฉบับร่างต้องเสร็จล่วงหน้า 2 สัปดาห์ ก่อนครบกำหนดและกำหนดเป้าหมายย่อยอีกเป้าหมายหนึ่งโดยให้อ่านหนังสือและวารสารต่างๆ ให้เสร็จล่วงหน้า 1 เดือนก่อนครบกำหนด แล้วสร้างเป้าหมายย่อยอีกอันหนึ่งในการเริ่มต้น จากนั้นจึงเข้าศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดในวันถัดไป ซึ่งจะพิจารณาได้ว่าการกำหนดเป้าหมายย่อยเป็นการดำเนินการแบบย้อนหลัง

4. การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการแก้ปัญหา เมื่อกำหนดกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาแล้วบุคคลควรจัดระบบสารสนเทศที่หามาได้ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกลยุทธ์ได้มากที่สุด เช่น ปัญหาการเขียนบทความที่กล่าวมาแล้ว บุคคลต้องนำสารสนเทศที่ค้นคว้าได้มานำมาเรียบเรียง จัดระบบความคิด และการเขียนร่างเป็นโครงสร้างของความคิดขึ้น เป็นต้น ขั้นตอนนี้จึงเป็นขั้นตอนที่บุคคลพยายามบูรณาการข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ทั้งหมด ซึ่งบุคคลเชื่อว่าสามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

5. ทำการจัดสรรทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา นอกจากปัญหาที่ต้องแก้ไขแล้วบุคคลส่วนมากยังต้องเผชิญกับการมีทรัพยากรจำกัดในการแก้ปัญหาอีกด้วย ซึ่งทรัพยากรดังกล่าวอาจหมายความถึง เวลา เงิน เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ บางปัญหาอาจมีเวลาและทรัพยากรเพียงพอ แต่บางปัญหามีทรัพยากร

ในการแก้ปัญหาน้อยมาก จึงต้องมีการพิจารณาว่าเมื่อใดควรมีการจัดสรรทรัพยากรในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม

6. การกำกับติดตามผลการแก้ปัญหา นักแก้ปัญหาที่ดีมักจะไม่เพียงแต่กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาและรอคอยจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง จึงค่อยตรวจสอบว่าผลไปถึงไหน เป็นอย่างไร แต่จะมีการตรวจสอบตลอดเวลาที่ปฏิบัติเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถไปสู่เป้าหมายได้ แต่ถ้าตรวจสอบแล้วไม่เข้าสู่เป้าหมาย ย่อมทำให้ผู้แก้ปัญหาต้องย้อนพิจารณาแนวทางแก้ปัญหาตั้งแต่จุดเริ่มต้น และค้นหาสาเหตุของความผิดพลาดและกำหนดแนวทางแก้ปัญหาใหม่

7. การประเมินผลการแก้ปัญหา ขั้นตอนสุดท้ายของการแก้ปัญหาก็คือ การประเมินผลการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจประเมินทันทีที่แก้ปัญหาเสร็จสิ้น หรือทิ้งไว้ระยะหนึ่งแล้วค่อยประเมินผลการแก้ปัญหาก็ได้ ผลจากการประเมินอาจทำให้ต้องมีการกำหนดปัญหาใหม่ กลยุทธ์ใหม่ในการแก้ปัญหา มีการจัดสรรทรัพยากรใหม่ในการแก้ปัญหา ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่าเมื่อกระบวนการคิดแก้ปัญหาครบวงจรอาจนำไปสู่การหยั่งรู้ในเรื่องใหม่ๆ และมีการเริ่มต้นสิ่งใหม่ๆ

จากแนวคิดและลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหา พอจะสรุปได้ว่ามีขั้นตอนที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งโครงหลักในการแก้ปัญหาเหมือนกัน เพียงแต่อาจจะมีการกำหนดรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนแตกต่างกันไป และพบว่าการกระบวนการแก้ปัญหามีระบบ มีแบบแผน มีเหตุผล มีขั้นตอนที่เหมาะสม ซึ่งอาจแตกต่างตามประสบการณ์และวุฒิภาวะของแต่ละคน โดยส่วนใหญ่จะมี 4 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนด

2.2.7 วิธีการคิดแก้ปัญหา

การคิดหาวิธีแก้ไขปัญหานั้น จะต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่เพื่อหาวิธีที่มีความแตกต่างและหลากหลาย โดยควรจะวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงเสียก่อน แล้วพยายามใช้ความคิดสร้างสรรค์เฟ้นหาวิธีแก้ไขไว้มากๆ ในที่นี้ผู้เขียนจะขอนำเสนอเทคนิควิธีการคิดแก้ปัญหาที่น่าสนใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ดังนี้คือ

1. การระดมสมอง (Brainstorming) (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546, หน้า 82)

เป็นวิธีการเบื้องต้นที่ใช้ในการผลิตความคิดร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้เกิดรายการความคิดที่หลากหลายสำหรับนำไปใช้แก้ปัญหา ซึ่งมีแนวทางการระดมสมองอยู่ 2 อย่างคือ อย่าเพิ่งตัดสินและเน้นปริมาณ สาเหตุที่อย่าเพิ่งตัดสิน เพราะความคิดในการตัดสินจะปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ไม่ให้เกิดขึ้น ดังนั้นอย่าเพิ่งคิดว่าสิ่งที่คิดถูกหรือผิด เป็นไปได้หรือไม่ ส่วนการเน้นปริมาณ เนื่องมาจากปริมาณความคิดก่อให้เกิดคุณภาพ ยิ่งมีไอเดียมากก็จะทำให้มีทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้นด้วย และเราสามารถคัดกรองใช้ทางเลือกที่ดีที่สุด มีคุณภาพสูงสุด โดยมีขั้นตอนการระดมสมอง ดังนี้

1.1 กำหนดขอบเขตปัญหา

1.2 แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ระดมสมอง กลุ่มผู้ประเมินความคิด

1.3 จัดทำเอกสารที่ระบุถึงขอบเขตของปัญหาและตัวอย่างแนวทางแก้ไข ส่งถึงผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน ไม่น้อยกว่า 2 วันก่อนประชุม

1.4 เริ่มประชุม โดยก่อนประชุมให้อธิบายกฎระเบียบของการระดมสมองให้ผู้เข้าร่วมเข้าใจอย่างชัดเจน

1.5 เขียนปัญหาลงบนกระดาน หรือ ฉายขึ้นจอโปรเจคเตอร์ ให้ทุกคนเห็น

1.6 ให้ผู้ระดมสมอง เสนอความคิด โดยเริ่มจากผู้ที่ยกมือก่อน แต่ละท่านควรเสนอความคิดแค่คนละอย่างต่อการนำเสนอ 1 ครั้ง เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอความคิดจนครบ

1.7 ทำการบันทึกความคิดทั้งหมดที่ได้

1.8 เมื่อผ่านไป 30 นาที ให้ทุกคนหยุดเสนอความคิด

1.9 นำความคิดทั้งหมดที่ได้มานำเสนอให้กลุ่มประเมินความคิด เลือกความคิดที่ดีที่สุด

1.10 ส่งผลการเลือกจากกลุ่มประเมิน ให้กลุ่มที่ระดมสมองอีกครั้งและขอให้พิจารณาว่ามีสิ่งใดที่ควรจะเพิ่มเติมเข้าไปอีกหรือไม่

1.11 นำความคิดที่เลือกแล้ว ส่งต่อให้กับบุคคลที่รับผิดชอบในการนำไปใช้

การระดมสมอง เป็นอีกเทคนิคที่น่าสนใจในการนำมาใช้สร้างชุดความคิดเพื่อแก้ไขปัญหา วิธีการข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างของรูปแบบหนึ่งในการใช้เทคนิคระดมสมองเท่านั้น เพราะการระดมสมองมีการแตกรูปแบบออกเป็นหลากหลายประเภทมาก

2. วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ (ชยสาโรภิกขุ, 2552, หน้า 45)

การแก้ปัญหาเป็นหรือมีวิธีคิดแก้ปัญหาอย่างถูกวิธี เรียกว่า วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ ประกอบด้วย ทุกข์ (ตัวปัญหา เป็นสถานการณ์ที่ไม่ต้องการ) สมุทัย (เหตุ ที่มาของปัญหา เป็นจุดที่ต้องแก้ไขจึงจะพ้นจากปัญหาได้) นิโรธ (ภาวะสิ้นปัญหา เป็นจุดหมายที่ต้องการจะเข้าถึง) และ มรรค (วิธีการหรือข้อปฏิบัติที่ต้องทา เพื่อบรรลุภาวะสิ้นปัญหา)

หลักการหรือสาระสำคัญของวิธีคิดแบบอริยสัจจ์ก็คือ เริ่มต้นจากปัญหาหรือทุกข์ที่ประสบ โดยเราทุกคนมีหน้าที่กำหนดรู้ทำความเข้าใจกับปัญหาหรือความทุกข์นั้นให้ชัดเจน แล้วสืบค้นหาสาเหตุเพื่อเตรียมแก้ไข ขณะเดียวกันก็กำหนดเป้าหมายให้แน่ชัดว่าคืออะไร เป็นไปได้หรือไม่ และเป็นไปได้อย่างไร แล้วคิดหาวิธีที่จะกำจัดสาเหตุของปัญหา ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทุกข์ คือ สภาพปัญหา ความคับข้อง ติดขัด กดดัน บีบคั้น ที่ได้ประสบ หน้าที่ของเรามีเพียงกำหนดรู้ ทำความเข้าใจ และกำหนดขอบเขตให้ชัด หน้าที่นี้เรียกว่า ปริญญา เราไม่มีหน้าที่เอาทุกข์มาครุ่นคิด มาแบกไว้ หรือคิดขัดเคืองเป็นปฏิปักษ์กับความทุกข์ หรือห่วงกังวลอยากหายทุกข์ เพราะมีแต่จะทำให้ทุกข์เพิ่มขึ้น เราอยากแก้ทุกข์ได้ ต้องแก้ด้วยการรู้และกำจัดเหตุของมัน

ขั้นที่ 2 สมุทัย คือ เหตุเกิดแห่งทุกข์หรือสาเหตุของปัญหา เหตุปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งผลจนเป็นสภาพบีบคั้น กดดัน คับข้อง ติดขัด อึดอัด ในรูปต่าง ๆ เมื่อประสบทุกข์หรือปัญหา เราต้องพิจารณาสืบสาวหาสาเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ วินิจฉัยมูลเหตุของปัญหา หน้าที่ของเรา คือ ปหาน ได้แก่ กำจัด แก้ไข หรือละเสีย

ขั้นที่ 3 นิโรธ คือ ความดับทุกข์ ความพ้นทุกข์ ภาวะไร้ทุกข์ ภาวะพ้นปัญหา หมดปัญหา เป็นจุดหมายที่ต้องการ หน้าที่ของเรา คือ สัจฉิกิริยา คือ ทำให้เป็นจริง ทำให้สำเร็จหรือบรรลุถึง ในขั้นนี้เราต้องกำหนดว่าจุดหมายที่ต้องการคืออะไร เป็นไปได้หรือไม่ เป็นไปได้อย่างไร มีหลักการในการเข้าถึงอย่างไร

ขั้นที่ 4 มรรค คือ ทางดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์หรือวิธีแก้ไขปัญหา ได้แก่ วิธีการและรายละเอียดที่จะต้องปฏิบัติ เพื่อกำจัดเหตุปัจจัยของปัญหา ให้เข้าถึงจุดหมายที่ต้องการ หน้าที่ของเราคือ ภาวนา ได้แก่ การปฏิบัติหรือลงมือทำ ด้วยการกำหนดวิธีการ แผนการ และรายการสิ่งที่จะต้องทำ ซึ่งจะช่วยให้แก้ไขสาเหตุของปัญหาได้สำเร็จ โดยสอดคล้องกับจุดหมายที่ต้องการ

3. วิธีการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya's theory)

จอร์จ โพลยา (Georg Polya. 1985) ศาสตราจารย์ด้านคณิตศาสตร์ชาวฮังกาเรียน ระบุขั้นตอนของการแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้นตอนดังนี้ (อัมพร ม้าคะนอง, 2552, หน้า 9)

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจปัญหา (Understanding the problem) ขั้นนี้เป็นขั้นการวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจปัญหา โดยอาจหาว่าสิ่งที่ต้องการทราบคืออะไร ข้อมูลมีอะไรบ้าง เงื่อนไขคืออะไร จะแก้ปัญหาตามเงื่อนไขได้หรือไม่ หรือเคยเห็นปัญหาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันนี้หรือไม่ ในขั้นนี้การวาดภาพ การใช้สัญลักษณ์ การแบ่งเงื่อนไขออกเป็นส่วนย่อยๆ อาจช่วยให้เข้าใจปัญหาได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 2 การวางแผนงาน (Devising a plan) ขั้นนี้เป็นขั้นการเชื่อมโยงระหว่างข้อมูลในปัญหากับสิ่งที่ต้องการทราบ หากไม่สามารถเชื่อมโยงได้ทันทีอาจต้องใช้ปัญหาอื่นช่วยเพื่อให้ได้แผนงานแก้ปัญหาในที่สุด ผู้แก้ปัญหาอาจเริ่มต้นด้วยการคิดว่าตนเคยเห็นปัญหาลักษณะนี้จากที่ไหนมาก่อนหรือไม่ หรือเคยเห็นปัญหาในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันนี้หรือไม่ จะใช้ความรู้หรือวิธีการใดแก้ปัญหา จะแก้ปัญหาส่วนใดได้ก่อนบ้าง จะแปลงข้อมูลที่มีอยู่ใหม่เพื่อให้สิ่งที่ต้องการทราบกับข้อมูลที่มีอยู่สัมพันธ์กันมากขึ้นได้หรือไม่ ได้ใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างเหมาะสมแล้วหรือยัง ซึ่งอาจสรุปการวางแผนการแก้ปัญหาดังนี้

2.1 โจทย์ปัญหาลักษณะนี้เคยพบมาก่อนหรือไม่ มีลักษณะคล้ายคลึงกับโจทย์ปัญหาที่เคยทำมาแล้วอย่างไร

2.2 เคยพบโจทย์ลักษณะนี้เมื่อไรและใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา

2.3 ถ้าอ่านโจทย์ปัญหาครั้งแรกแล้วไม่เข้าใจควรอ่านโจทย์ปัญหาอีกครั้งแล้ว วิเคราะห์ความแตกต่างของปัญหานี้กับปัญหาที่เคยทำมาก่อน

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน (Carrying out the plan) ขั้นนี้เป็นการลงมือทำงานตามแผนที่วางไว้ และมีการตรวจสอบแต่ละขั้นย่อยๆ ของงานที่ทาว่าถูกต้องหรือไม่ จะแน่ใจได้อย่างไร เป็นการกำกับการทำงานตามแผน

ขั้นที่ 4 การตรวจย้อนกลับ (Looking back) ขั้นนี้ เป็นการตรวจสอบคำตอบหรือเฉลยที่ได้ว่าสอดคล้องกับข้อมูลและเงื่อนไขที่ กำหนดในปัญหาหรือไม่ และมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ ซึ่งอาจครอบคลุมถึงการขยายความคิด จากผลหรือคำตอบที่ได้ และการวิเคราะห์หาวิธีการอื่นในการแก้ปัญหา

4. วิธีแก้ปัญหาแบบวิธีการ-ปลายทาง-วิเคราะห์หรือจีพีเอส (General problem solver : GPS)

เป็นทฤษฎีการแก้ปัญหาของมนุษย์ (Human problem solving) ของ Ernest & Newell (1969, p. 16) และ Newell & Simon (1972, p. 72) ในรูปแบบของโปรแกรมที่เป็นสถานการณ์จำลอง ผลงานนี้ช่วยวางรากฐานกระบวนทัศน์เกี่ยวกับการประมวลสารสนเทศสำหรับศึกษาเรื่องการแก้ปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ พฤติกรรมการแก้ปัญหาประกอบด้วย "วิธีการ-ปลายทาง-วิเคราะห์" ซึ่งเป็นการนำปัญหามาแตกออกเป็นองค์ประกอบหรือเป้าหมายย่อยๆ แล้วจึงจัดการ แก้ไขเป้าหมายย่อยๆ เหล่านั้นทีละเรื่อง และให้ความสำคัญด้านความเข้าใจเรื่องโครงสร้างของปัญหา โดยเชื่อว่าพฤติกรรมการแก้ปัญหาที่ประสบผลสำเร็จเป็นเพราะบุคคลผู้นั้นสามารถมองเห็นโครงสร้างโดยรวมทั้งหมดของปัญหา หลักการของทฤษฎีนี้คือ ผู้เรียนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เกิดการค้นพบธรรมชาติของปัญหาหรือประเด็นหัวข้อที่ต้องการแก้ไขสิ่งที่เป็นช่องว่าง ความไม่ลงรอยกัน หรือสิ่งรบกวนต่างๆ เป็นสิ่งเร้าที่สำคัญต่อการเรียนรู้ การเรียน การสอน จะต้องอยู่บนพื้นฐานของกฎองค์กร ประกอบด้วย ความใกล้เคียง การปกปิดความ คล้ายคลึง และความเรียบง่าย แนวปฏิบัติพื้นฐานนี้ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (สุพจน์ เดชบุญ, 2556, หน้า 4-7)

4.1 ระบุปัญหาในลักษณะของกลุ่มอาการผิดปกติหรือสิ่งที่น่าจะเป็นสาเหตุของความผิดปกติ

4.2 รวบรวมข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับการคัดแยกสิ่งที่เป็นสาเหตุที่แท้จริงออกมา

4.3 พิจารณาความเป็นไปได้ของการเกิดปัญหาโดยตัดทอนปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องออกไปจากข้อเท็จจริงในรายการที่รวบรวมไว้

4.4 สร้างแผนปฏิบัติการจากปัญหาที่เหลืออยู่ โดยวางแผนจัดการกับปัญหาเพียงครั้งละตัวแปรเดียว

4.5 นำแผนไปปฏิบัติ ทีละขั้นตอนอย่างระมัดระวัง พร้อมทั้งตรวจสอบเป็นระยะๆ ว่าอาการผิด ปกติหายไปหรือไม่

4.6 เมื่อเปลี่ยนตัวแปรที่ทำการแก้ไข ให้เก็บผลลัพธ์ของแต่ละครั้ง เพื่อคัดแยกว่าสิ่งใดเป็นและไม่เป็นปัญหา

4.7 วิเคราะห์ผลเพื่อตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ถ้าใช่ก็แสดงว่ากระบวนการแก้ไขสำเร็จเรียบร้อยแล้ว

การคิดแก้ปัญหาเป็นแบบแผนหรือวิธีการซึ่งอยู่ในสภาวะที่มีความยุ่งยากลำบากหรืออยู่ในสภาวะที่พยายามตรวจข้อมูลที่ได้มาที่มีความเกี่ยวข้องกับปัญหา มีสมมติฐานและการตรวจสอบสมมติฐาน ซึ่งมีวิธีการแก้ปัญหามีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะทำให้บรรลุผลหรือประสบความสำเร็จ ลักษณะของการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะที่เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย เป็นการกระทำที่มีลำดับขั้นตอน เป็นการจัดกระทำด้วยความรู้คิด และเป็นการทำเป้าหมายย่อยให้สำเร็จ

สำหรับคุณสมบัติของนักคิดแก้ปัญหา ควรมีคุณสมบัติ อาทิเช่น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล กระตือรือร้น มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำ มีความคิดสร้างสรรค์ ใจเย็น สุขุม รอบคอบ เป็นต้น และกระบวนการแก้ปัญหาโดยส่วนใหญ่จะมี 4 ขั้นตอนหลักคือ ขั้นระบุปัญหา ขั้นวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ขั้นเสนอวิธีการแก้ปัญหา และขั้นตรวจสอบผล ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาสถานการณ์ที่กำหนด ซึ่งเทคนิควิธีที่ใช้ในการคิดแก้ปัญหานั้นมีหลาก หลายวิธี เช่น การระดมสมอง (Brainstorming) วิธีการแก้ปัญหาของโพลยา (Polya’s theory) วิธีคิดแบบอริยสัจจ์ วิธีแก้ปัญหาแบบวิธีการ-ปลายทาง-วิเคราะห์หรือจีพีเอส (General problem solver : GPS) เป็นต้น

สรุปได้ว่า การแก้ไขปัญหา เป็นกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและตัดสินใจอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ควรเริ่มตั้งแต่ระบุปัญหาให้ถูกต้อง ชัดเจนรวบรวมและบริหารข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไข สร้างทางเลือก/วิธีการในการแก้ปัญหา ประเมิน/เปรียบเทียบทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล ปฏิบัติตามทางเลือก และติดตามและประเมินผลการใช้ทางเลือก

2.3 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรม ตำรา หนังสือ พบว่ามีนักวิชาการได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดทางวินัยที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอตามลำดับดังนี้

2.3.1 ความหมายและความสำคัญของวินัย

ความหมายของคำว่า “วินัย”

วินัย ระเบียบวินัยและวินัย มีนักการศึกษาได้ให้ความหมาย ดังนี้

กรมวิชาการ (2542, หน้า 21) ได้ระบุว่า วินัย หมายถึง ระเบียบกฎเกณฑ์ข้อตกลงที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกันเพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุข ความสำเร็จโดยอาศัยการฝึกให้ปฏิบัติตนรู้จักควบคุมตนเอง

เชาว์ มณีวงศ์ (ม.ป.ป., หน้า 167) กล่าวว่า ระเบียบวินัย หมายถึง แบบแผนของความประพฤติที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดขึ้นไว้เพื่อให้สมาชิกในโรงเรียนควบคุมตนเอง

ปราชญา กล้าผจัญและพอตา บุตรสุทธิวงศ์ (2550, หน้า 111) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน นอกจากนี้แล้ว วินัยยังหมายถึง ลักษณะเชิงพฤติกรรมที่แสดงออกมาว่า สามารถควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของวินัยตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายด้วย

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2531, หน้า 290) ให้ความหมายวินัยไว้ว่า การอยู่ในระเบียบ ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ

พนัส หันนาคินทร์ (2542, หน้า 38) กล่าวว่า วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง กติกาและกฎหมายตามที่สังคมได้วางไว้หรือกลุ่มได้กำหนดตกลงนำมาซึ่งความสงบสุขความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงและความปลอดภัย

วิเชียร วิทยอุดม (2550, หน้า 215) กล่าวว่า วินัยองค์การเป็นกระบวนการลงโทษพนักงานที่ฝ่าฝืนกฎขององค์การ หรือมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในเกณฑ์ที่แย่ถึงแย่มากและต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ในหลายปีที่ผ่านมาผู้บริหารที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานหรือพฤติกรรมของพนักงานมักกล่าวว่า “คุณถูกไล่ออกแล้ว !” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารคือบุคคลที่ชี้ขาดการตัดสินและใช้วินัยองค์การ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 2) กล่าวว่า วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนอาจต้องรับโทษ หรือวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติของคนในองค์การให้เป็นไปตามแบบแผนที่พึงประสงค์และวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึง ข้อบัญญัติที่กำหนดเป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติตามหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้อราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547

สมบูรณ์ สิงห์คำป้อง (2542, หน้า 36) กล่าวว่า วินัย หมายถึง คุณลักษณะที่อยู่ภายในตัวบุคคลที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้ประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้โดยไม่ถือว่าเป็นการบังคับให้กระทำ

อรรณพ อุ่นจะทำ (2541, หน้า 18) กล่าวว่า วินัย หมายถึง มาตรการที่สร้างขึ้นเพื่อให้สมาชิกในสังคมต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับที่แต่ละสังคมกำหนดไว้ อาจเป็นทั้งการส่งเสริมให้กระทำความดีหรือให้ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับหรืออาจเป็นการลงโทษ

เมื่อนำวินัยองค์การมาใช้มักมีปัญหาเกิดขึ้นว่า “ทำไมต้องมีการกำหนดวินัยขึ้นมาควบคุมพนักงาน” ผู้บริหารจำนวนมากที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับวินัยองค์การมักจะคำนึงถึงบทลงโทษเป็นลำดับแรก เหตุใดพนักงานจึงต้องถูกลงโทษเป็นคำถามที่มักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในองค์การ

การลงโทษทางวินัยเป็นกระบวนการสำคัญอันหนึ่งในการบริหารงานบุคคลภาครัฐโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพของข้าราชการและมีจุดมุ่งหมายเพื่อธำรงค์

ศักดิ์ศรีของข้าราชการด้วย การลงโทษทางวินัยถูกนำมาใช้เป็นมาตรการเชิงลบควบคู่กับการให้รางวัล ซึ่งเป็นมาตรการเชิงบวก ภายใต้แนวคิดที่ว่า ข้าราชการที่ดีมีประสิทธิภาพควรได้รับการยกย่องและให้รางวัลเพื่อเป็นกำลังใจและเป็นตัวอย่างที่ดี ข้าราชการที่กระทำความผิดสมควรได้รับการลงโทษตามควรแก่กรณี เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่ข้าราชการอื่น

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับของสังคม ความสามมารถของบุคคลในการกระทำและควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังและเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากสามัญสำนึกขึ้นมาเองซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ดีงามที่มีอยู่ในตัวบุคคลเกิดจากการได้รับการอบรมปลูกฝังของมนุษย์ด้วยความสมัครใจและมุ่งมั่นที่จะทำในสิ่งที่ดีงามแม้จะมีสิ่งเร้าภายนอกหรือภายในตนเองพฤติกรรมก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงโดยพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นจะต้องไม่ขัดกับระเบียบของสังคมด้วย

ความสำคัญของวินัย

วินัย เป็นข้อปฏิบัติที่ใช้ควบคุมความประพฤติของคนดังที่กล่าวมาในความหมายของวินัย เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม ดังนั้นระเบียบวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน ดังจะได้กล่าวต่อไปนี้

เชาว์ มณีวงศ์ (ม.ป.ป., หน้า 168) กล่าวถึงความสำคัญของวินัยไว้ว่า ช่วยให้บุคลากรควบคุม ดูแลตนเองและสังคมส่วนรวมได้ด้วยความสงบสุข เกิดสภาพแวดล้อมที่ดีในการทำงานการทำงานช่วยนำคนไปสู่การทำความดีความเจริญ เว้นข้อห้ามทำตามคำสั่งบางประการมากกว่าส่วนตนสังคมเป็นสุขร่มเย็น วินัยช่วยให้คนมีระเบียบในตนเอง ลดความขัดแย้งเกิดความสามัคคีดำรงตนอยู่ในสังคมและทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

พนัส หันนาคินทร์ (2526, หน้า 239) กล่าวว่า วินัยช่วยเสริมสร้างให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความรู้สึกสำนึกและความเคยชินที่ประพฤติปฏิบัติตนไปในทางที่ดีงามเป็นมาตรฐานระหว่างความประพฤติของกลุ่มบุคคล ผู้ปฏิบัติงานในองค์การช่วยเตรียมตัวบุคลากร สำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคตจะได้ใช้สิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบอย่างถูกต้องช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าขององค์การ หากขาดระเบียบวินัยการดำเนินงานขององค์การ จะเต็มไปด้วยอุปสรรค

สนั่น สุมิตร (2520, หน้า 20-21) กล่าวถึง ความสำคัญของวินัยพอสรุปได้ว่า การฝึกทางวินัยโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้มีนิสัยประจำใจดี คือ ให้มีความเคารพมีมารยาทและความประพฤติอันดีงาม มีความเห็นอกเห็นใจกันมีความร่วมมือซึ่งกันและกันความสำคัญของวินัยมีดังนี้

1. วินัยทำให้ผู้รักษาเป็นคนดีเป็นเครื่องมือปกป้องความเสื่อมเสีย

2. วินัยเป็นเครื่องมือวัดความดีของคนใครจะเป็นคนดีหรือคนเลว ดีมาก ดีน้อย และไม่มีอะไรเป็นเครื่องมือวัดได้อย่างแม่นยำเท่ากับการสังเกตวินัยของผู้นั้นว่าเคร่งครัดในวินัยของตนเองเพียงใด

3. วินัยเป็นเครื่องแสดงความแตกต่างระหว่างบุคคล

สมเกียรติ พ่วงรอด (อ้างถึงในชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ 2531, หน้า 167) วินัยเป็นข้อกำหนดการปฏิบัติที่มีความสำคัญมากต่อการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลหน่วยงานหรือองค์การ ซึ่งได้กล่าวถึงความสำคัญไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานบุคคล ในหน่วยงานย่อมประกอบด้วยบุคคลหลายคนหลายฝ่าย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้นเป็นข้อปฏิบัติเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานได้คล่องตัว สะดวก รวดเร็ว และไม่เป็นปัญหาต่อระบบงาน

2. ด้านพฤติกรรมของบุคคล ช่วยกำหนดของเขตในการปฏิบัติของบุคคลให้อยู่ในแนวปฏิบัติที่พึงประสงค์ถูกต้องตามจารีตประเพณี และสิ่งที่สังคมต้องการเพื่อความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเอง ย่อมต้องมีวินัยต่อผู้อื่นด้วย ซึ่งทำให้บุคลากรเหล่านั้นสามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไม่เป็นปัญหาต่อหน่วยงานของตนเองและสังคม

ลีลา สินานุเคราะห์ (อ้างอิงใน ปราชญา กล้าผจัญและพอตา บุตรสุทธิวงศ์, 2550, หน้า 111) กล่าวว่า ความจำเป็นที่มนุษย์ต้องมีระเบียบวินัย ประกอบด้วยต่างๆ ดังนี้

1. ความจำเป็นตามกฎหมาย กฎหมายต่างๆ ได้แก่ กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547

2. ความจำเป็นทางด้านแรงงานสัมพันธ์ องค์การจำทำงานได้อย่างราบรื่น และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ก็ต่อเมื่อเกิดความร่วมมือ และความเข้าใจระหว่างกันและกัน แต่ละฝ่ายต้องทราบและปฏิบัติตามหน้าที่ และบทบาทของตน ทุกคน ทุกฝ่ายต้องมีวินัย และรักษาระเบียบวินัย หากทุกคนประพฤติอยู่ในกรอบวินัยปัญหาต่างๆ ก็จะหมดไป

3. ความจำเป็นต่อการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระเบียบวินัยเป็นเครื่องกำหนดมาตรฐานความประพฤติในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การ เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดผลการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ

4. ความจำเป็นต้องความเจริญก้าวหน้าขององค์การ เมื่อมนุษย์ในองค์กร มีพฤติกรรมแห่งองค์กรที่ดี ต่างก็มีระเบียบวินัยในตนเอง เคร่งครัดในการรักษากฎ กติกา วินัยส่วนร่วมไม่มีใครละเมิด ไม่มีใครฝ่าฝืน องค์การนั้นก็ย่อยที่เกิดความสุข และสามารถที่จะพัฒนาความก้าวหน้าให้เกิดขึ้นในองค์การได้ดียิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า วินัยมีประโยชน์อย่างยิ่ง เป็นเป้าหมายหลักที่สังคมต้องการให้เกิดกับคนทุกคนและคงอยู่พัฒนาขึ้นติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะวินัยเป็นเครื่องกำหนดทิศทางให้กับสมาชิกในสังคมใช้ยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นส่วนรวม

หลักการสำคัญของวินัย

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2537, หน้า 26-27) กล่าวว่า หลักการดำเนินการทำงวินัยเป็นเรื่องละเอียดอ่อนจะต้องดำเนินการให้รัดกุม โดยมีหลักดำเนินการดังนี้

1. หลักการป้องกัน (Prevention) เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการประพฤติผิดวินัยเกิดขึ้นมีแนวความเชื่อพื้นฐานว่า การป้องกันนั้นดีกว่าการเยียวยา โดยดำเนินการป้องกันด้วยวิธีการหลายๆ อย่าง

2. หลักการควบคุม (Control) เพื่อควบคุมให้ประพฤติปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับขององค์กร โดยดำเนินการควบคุมดูแลหรือชักจูงให้ประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดไว้

3. หลักการแก้ไข (Correction) เพื่อป้องกันแก้ไขปรับปรุงการประพฤติผิดวินัยดำเนินการโดยการลงโทษหรือแก้ไขพฤติกรรมตามความเหมาะสม

4. หลักการพัฒนาและส่งเสริม (Development) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้น ให้ประพฤติดียิ่งขึ้นโดยองค์กรจัดสภาพสิ่งแวดล้อมหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาและการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์

จากหลักการสำคัญของวินัยที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของวินัยองค์กรสามารถนำหลักการหรือแนวปฏิบัติที่ออกหรือกำหนดโดยหน่วยงานบังคับบัญชาระดับสูงหรือองค์กรสามารถกำหนดขึ้น อาจจะองค์กรกำหนดขึ้นเองหรือองค์กรให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหรือแนวปฏิบัติก็ได้โดยวินัยนั้นมีการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันหรือการแก้ไขไว้ ซึ่งวินัยกับบุคลากรควรประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมวินัยของบุคลากร ประกอบด้วย
   1) การมีความรับผิดชอบ
   2) ขยัน ประหยัดและอดออม
   3) ความเชื่อมั่นในตนเอง
   4) ความซื่อสัตย์
   5) การพึ่งตนเอง
2. ด้านการป้องกันการทำผิดวินัยของบุคลากร ประกอบด้วย
   1) การแต่งกาย
   2) ความประพฤติ
   3) เจตคติต่อพฤติกรรมการมีวินัย
   4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
3. ด้านการแก้ไขวินัยของบุคลากร ประกอบด้วย
   1) การทำกิจกรรม
   2) การลงโทษ

2.3.2 กฎระเบียบและบทลงโทษ : การสร้างระเบียบวินัยให้แก่ผู้ต้องขังหญิง (คู่มือการลงโทษผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยฉบับนี้สำนักทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์, 2556, หน้า 1-29)

นอกจากพื้นที่ที่ใช้เป็นสถานที่กักขังร่างกายและอิสรภาพของผู้ต้องขังหญิงแล้ว ภายในแดนคุมขังหญิง ได้มีกฎระเบียบและบทลงโทษที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นการควบคุมแลดูแลผู้ต้องขังหญิง ซึ่งกฎระเบียบและบทลงโทษถือว่าเป็นรูปแบบการควบคุมที่ความสำคัญและเด็ดขาดที่สุด เนื่องจากการที่แดนคุมขังหญิงนั้นเป็นสถานที่ที่ใช้ควบคุมและขัดเกลานิสัยของผู้ต้องขังหญิงที่เคยกระทำผิด โดยผู้ต้องขังหญิงที่เข้ามาอยู่ภายในแดนควบคุมนั้นล้วนมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นอายุ ลักษณะนิสัย ภูมิหลังก่อนกระทำความผิด ทำให้ทางเรือนจำนั้นจำเป็นจะต้องสร้างกฎระเบียบขึ้นมาเพื่อใช้ในการควบคุมความประพฤติของทุกคนให้เป็นไปในทิศทางเดียวและเป็นไปด้วยความถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งเป็นลักษณะของกิจวัตรประจำวัน การแต่งกาย การฝึกอาชีพ ฯลฯ โดยมีผู้คุมซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของเรือนจำเป็นผู้ใช้กฎระเบียบเข้าควบคุมดูแลผู้ต้องขังหญิงทั้งหมด หากพบว่ามีผู้ต้องขังหญิงคนใดมีการต่อรองขัดขืนต่ออำนาจในการควบคุมหรือมีการกระทำผิดใดๆ ผู้คุมสามารถตัดสินและมีอำนาจให้บทลงโทษแก่ผู้ต้องขังตามความเหมาะสม

กรณีเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชแดนคุมขังหญิงถือว่าเป็นแดนควบคุมที่มีกฎระเบียบที่ค่อนข้างจะเข้มงวดมาก แต่เนื่องจากเป็นเรือนจำที่ควบคุมผู้ต้องขังหญิงในจำนวนน้อยทำให้ผู้คุมสามารถควบคุมได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้กฎระเบียบของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชสามารถใช้ควบคุมผู้ต้องขังหญิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถึงแม้ว่าจะพบการกระทำความผิดอยู่บ้างซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความผิดทางวินัยเพียงเล็กน้อย ยกตัวอย่างเช่น ไม่ยอมตัดผม ไม่ยอมตัดเล็บ หรือมีการโต้เถียงระหว่างผู้หญิงด้วยกันเอง เป็นต้น ทางผู้คุมก็จะใช้วิจารณญาณในการตัดสินโทษด้วยเหตุผลที่เหมาะสมและไม่รุนแรงเกินกว่าเหตุ เช่น หากผู้คุมพบผู้ต้องขังหญิงที่กระทำความผิดในครั้งแรกและเป็นความผิดที่ไม่รุนแรง ผู้คุมจะเลือกวิธีการพูดคุยและตักเตือนเสียก่อน แต่ถ้าหากไม่เป็นผล ผู้ต้องขังหญิงคนเดิมยังมีการกระทำผิดซ้ำอีกจึงใช้วิธีการลงโทษตามระเบียบของเรือนจำ เป็นต้น

กฎระเบียบภายในแดนคุมขังหญิงของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชนั้นยังแทรกซึมไปกับกิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขังหญิงแทบทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่ตื่นนอน ออกกำลังกาย อาบน้ำ รับประทานอาหาร ทำงาน เข้านอนหรือแม้กระทั่งในวันหยุดพักผ่อนล้วนแต่มีระเบียบว่าด้วยเรื่องเวลาเป็นตัวควบคุมให้ผู้ต้องขังหญิงทุกคนต้องปฏิบัติตาม การใช้จ่ายภายในแดนคุมขังนั้นก็ต้องมีกฎระเบียบเรื่องจำนวนเงินที่ผู้คุมได้กำหนดไว้ เมื่อจะใช้จ่ายอะไรก็ต้องลงบันทึกในสมุดเหลืองและไม่สามารถใช้จ่ายได้มากกว่าจำนวนเงินที่ถูกกำหนดไว้ ซึ่งถือว่าเป็นการฝึกวินัยในการใช้จ่ายของผู้ต้องขังหญิงให้รู้จักใช้เงินอย่างมีสติและใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นเท่านั้น ส่วนในช่วงเวลาการเข้ากองงาน เมื่อถึงเวลาผู้ต้องขังหญิงทุกคนจะต้องทำงานที่แต่ละคนได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงโดยไม่มีการปล่อยเวลาให้เสียเปล่า ทั้งนี้การที่เรือนจำกำหนดให้ผู้ต้องขังหญิงทุกคนต้องเข้ากองงาน

เป็นการฝึกระเบียบและความอดทนต่อการทำงาน เป็นเสมือนการละลายพฤติกรรมในการฝึกทำงานร่วมกับคนอื่นและเป็นการฝึกความอดทนไปในตัวเพื่อสร้างความเคยชิน หากในอนาคตได้มีโอกาสได้ออกไปใช้ชีวิตภายนอกแดนคุมขัง พวกเธอจะได้เคยชินกับการทำงานที่ต้องใช้ความอดทนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นอีกด้วย

นอกจากการถูกควบคุมโดยตารางกิจวัตรประจำวันที่ผู้ต้องขังหญิงทุกคนต้องทำตามนั้น ทางเรือนจำยังมีรูปแบบของการควบคุมและฝึกฝนทางร่างกายและฝีมือของผู้ต้องขังหญิงอีกด้วย กล่าวคือผู้ต้องขังหญิงทุกคนจะต้องผ่านกระบวนการการฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นโครงการที่ทางเรือนจำได้ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังหญิงได้รับการฝึกฝนอาชีพเพื่อเป็นใช้เวลาว่างภายในเรือนจำให้เกิดประโยชน์และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปต่อยอดภายหลังจากออกเรือนจำอีกด้วย ซึ่งเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชได้ใช้การฝึกอาชีพเป็นการสร้างเงื่อนไขการควบคุมพฤติกรรมของผู้ต้องขังหญิงให้เป็นไปในรูปแบบเดียวกัน อีกทั้งเมื่อผ่านการฝึกเรียบร้อยแล้วผู้ต้องขังที่มีฝีมือก็จะถูกเรียกตัวมาทำงานพิเศษของเรือนจำที่มีลักษณะเป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อมและก่อให้เกิดการสร้างรายได้ให้กับเรือนจำ ทำให้เรือนจำเองย่อมได้รับประโยชน์จากแรงงานโดยผู้ต้องขังหญิง ซึ่งเงื่อนไขในการฝึกอาชีพ คือผู้ต้องขังหญิงนั้นจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมการฝึกอาชีพที่ทางเรือนจำได้จัดเตรียมไว้ให้เพื่อแลกกับใบประกาศนียบัตรที่รับรองว่าผู้ต้องขังหญิงคนดังกล่าวได้รับการฝึกอาชีพเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อนาใบประกาศนียบัตรการฝึกอาชีพนี้ไปให้ผู้คุมพิจารณาการเลื่อนขั้นของตน เนื่องจากผู้ต้องขังหญิงคนใดที่ได้ฝึกรับการอาชีพนั้นผู้คุมจะพิจารณาการเลื่อนขั้นเป็นพิเศษ ทำให้การเลื่อนขั้นนั้นเป็นไปได้ง่ายมากยิ่งขึ้นและส่งผลทำให้พวกเธอนั้นอาจได้รับสิทธิ์พ้นโทษก่อนกำหนดก็เป็นได้ ทำให้ผู้ต้องขังหญิงทุกคนนั้นยอมรับการควบคุมโดยเงื่อนไขดังกล่าวอย่างไร้การขัดขืนแต่ประการใด

อีกทั้งในด้านการวางตัวของผู้ต้องขังหญิงนั้นก็ประพฤติตนให้ดี ไม่มีปัญหากับผู้ต้องขังคนอื่นๆ รวมไปถึงให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้คุม ซึ่งการให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้คุมนั้นถือเป็นระเบียบสำคัญที่ห้ามฝ่าฝืนเด็ดขาด เนื่องจากเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าผู้คุมเปรียบเสมือนผู้มีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดภายในแดนคุมขังหญิง ซึ่งอำนาจดังกล่าวนั้นผู้คุมเป็นผู้ได้รับจากทางเรือนจำโดยตรงที่ให้สิทธิ์ในการควบคุมและลงโทษผู้ต้องขังหญิงได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจากกรณีศึกษาในงานชิ้นนี้พบว่าผู้ต้องขังหญิงหลายคนถึงแม้ว่าจะสามารถพูดคุยกับผู้คุมได้บ้าง แต่ก็ยังมีความรู้สึกกลัวและเกรงใจผู้คุมอยู่มาก โดยแสดงออกมาจากการที่เวลาที่จะพูดคุยนั้นผู้ต้องขังหญิงจะต้องมีหางเสียงท้ายประโยคเสมอ รวมไปถึงจะต้องพูดคุยในลักษณะที่ต้องนั่ง ห้ามยืนค้ำศีรษะผู้คุม หรือผู้ต้องขังหญิงบางคนก็ไม่แม้แต่ที่จะกล้าพูดคุยหรือเข้าใจผู้คุมหากไม่ถูกเรียกหรือไม่จำเป็น ยกตัวอย่างในกรณีของป้า ค (นามสมมติ) ที่ได้เล่าว่าตนนั้นไม่กล้ายุ่งกับผู้คุมเลยแม้แต่การพูดคุยเพราะรู้สึกกลัวและคิดว่าผู้ต้องขังหญิงกับผู้คุมนั้นอยู่คนละชั้นกัน

นอกจากนั้นแล้วการแต่งกายของผู้คุมที่มีลักษณะเป็นชุดทางการสีกากี มีการพกอาวุธที่เป็นไม้กระบอง ยังมีผลทางด้านความรู้สึกของผู้ต้องขังหญิงที่ทำให้พวกเธอรู้สึกหวาดกลัว เกรงใจผู้คุมและไม่กล้าที่จะออกนอกระเบียบเป็นอย่างมาก ซึ่งการปฏิบัติตนในรูปแบบนี้เป็นผลพวงมาจากการยอมจำนนต่ออำนาจของผู้คุมที่มีผลในการควบคุมความคิดและร่างกายของผู้ต้องขังหญิงให้ยินยอมที่จะปฏิบัติอย่างไม่มีข้อแม้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเดิมทีผู้ต้องขังหญิงบางคนนั้นอาจไม่ได้มีความสุภาพและนอบน้อมมาตั้งแต่ก่อนเข้ามารับโทษภายในแดนคุมขัง แต่หากเมื่อเข้ามาภายในแดนคุมขังแล้วพวกเธอก็จะต้องยอมจำนนต่ออำนาจดังกล่าว โดยพวกเธอเองก็จะต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวและยินยอมต่ออำนาจของผู้คุม เพราะถ้าหากไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือเชื่อฟังผู้คุมนั้นก็อาจทำให้ผู้ต้องขังหญิงคนดังกล่าวถูกลงโทษได้ ทำให้พวกเธอรู้สึกเกรงกลัวต่ออำนาจและการถูกลงโทษเป็นอย่างมาก เพราะอาจเป็นเพราะอิทธิพลจากสื่อหรือชุดความคิดที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่เดิมว่าภายในแดนคุมขังนั้นมีความน่ากลัว ผู้คุมก็มีลักษณะเป็นผู้มีอำนาจที่สามารถลงโทษผู้ต้องขังคนใดก็ได้โดยขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของตนและวิธีการลงโทษที่สื่อได้นำเสนอนั้นก็เป็นวิธีการที่รุนแรงและมีความทารุณกรรมเป็นอย่างมาก แต่ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนั้นจะไม่มีวิธีการลงโทษโดยใช้วิธีการรุนแรงเหมือนในอดีตแล้ว แต่ก็ยังสามารถทำให้ผู้ต้องขังหญิงนั้นเกิดความหวาดกลัวหรือบางคนก็ให้ความเคารพและเกรงใจต่อผู้คุมในฐานะที่เป็นผู้มีอำนาจที่สุดภายในแดนคุมขังและเป็นเหมือนเจ้านายของตน ซึ่งมีผลทำให้วิถีชีวิตและพฤติกรรมของพวกเธอนั้นได้เปลี่ยนไปในทางที่ดีตามการระเบียบและการควบคุมของผู้คุมนั่นเอง

นอกเหนือจากกฎระเบียบแล้วยังมีข้อบังคับต่างๆ ภายในแดนคุมขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชไม่ว่าจะเป็นการห้ามนำสิ่งผิดกฎเข้ามาภายในแดนคุมขัง เช่น เครื่องมือสื่อสารของแหลมคมที่สามารถใช้เป็นอาวุธ บุหรี่และของมึนเมา เป็นต้น ซึ่งผู้คุมจะมีการตรวจค้นผู้ต้องขังหญิงที่เข้ามาใหม่และมีการสุ่มตรวจค้นสิ่งต้องห้ามเป็นประจำโดยไม่บอกให้ผู้ต้องขังหญิงได้ทราบก่อน อีกทั้งข้อห้ามที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือห้ามมีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม เพราะถ้าพบว่าผู้ต้องขังหญิงคนใดที่มีปัญหาการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเรื่องเล็กหรือเรื่องใหญ่ก็จะต้องได้รับบทลงโทษทั้งสองฝ่าย รวมถึงผู้ต้องขังหญิงคนอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทะเลาะวิวาทด้วย และสุดท้ายข้อห้ามที่สำคัญที่สุดคือห้ามมีการลักลอบติดต่อกับผู้ต้องขังชายที่อยู่ภายในแดนคุมขังชายของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชเป็นอันขาดไม่ว่าจะกรณีใดๆ ก็ตาม ซึ่งเป็นเพราะว่าทางเรือนจำได้เล็งเห็นปัญหาว่าหากอนุญาตให้ผู้ต้องขังหญิงและชายสามารถติดต่อพูดคุยกันได้ อาจจะทำให้เกิดการนัดหมายเพื่อการกระทำผิดต่างๆ เช่น การลักลอบก่อจลาจลเพื่อการหลบหนี หรือ การลักลอบส่งของต้องห้ามข้ามแดน เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลทำให้เรือนจำนั้นเกิดความวุ่นวายและผู้คุมจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความลำบากมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่ผู้ต้องขังหญิงพึงปฏิบัติคือการประพฤติตนให้ดี อยู่ในกฎระเบียบของเรือนจำและพยายามรักษาระดับคะแนน รวมไปถึงพยายามสอบเลื่อนชั้นให้ดีกว่าเดิมไปเรื่อยๆ ซึ่งลำดับชั้น

ของผู้ต้องขังหญิงนั้นเป็นเสมือนระดับของความประพฤติของผู้ต้องขังหญิง ที่ทุกคนจะมีคะแนนเป็นของตนเองถ้าหากรักษาคะแนนให้ไม่ถูกตัดก็จะทำให้สามารถเลื่อนลำดับชั้นเป็นลำดับที่สูงกว่าเดิมได้อย่างง่ายดาย โดยวิธีการรักษาคะแนนของตนไม่ให้ถูกตัดคือการไม่กระทำความผิดกฎของเรือนจำ ซึ่งการตัดคะแนนถือว่าเป็นบทลงโทษวิธีการหนึ่งที่มีความรุนแรงระดับปานกลาง เนื่องจากการถูกตัดคะแนนส่วนใหญ่จะมาจากการทำผิดวินัยเล็กๆ น้อยๆ เช่น ไม่ตัดเล็บ ไม่ตัดผม หรือการทะเลาะวิวาทเล็กๆ น้อยๆ เป็นต้น เพราะส่วนใหญ่นั้นผู้คุมจะเลือกใช้วิธีการตักเตือนและพูดคุยก่อนเป็นวิธีการแรก แต่ถ้าหากพูดคุยแล้วไม่เป็นผล ผู้ต้องขังยังกระทำผิดซ้ำอีกก็จะต้องลงโทษด้วยวิธีการตัดคะแนน เพราะถือว่าได้ตักเตือนไปแล้ว ส่วนการกระทำผิดที่ร้ายแรงมากกว่านั้น เช่น การทะเลาะวิวาทจนทำให้ร่างกายผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ หรือแอบลักลอกติดต่อกับแดนคุมขังชาย ก็จะมีบทลงโทษที่หนักกว่าคือการถูกจดบันทึกและส่งเรื่องถึงพัสดีเพื่อให้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อลงโทษ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นวิธีการลงโทษโดยการลดชั้นและถูกสั่งห้ามเยี่ยมญาติ ส่งผลให้ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่นั้นไม่กล้าที่จะกระทำผิดร้ายแรงจนถึงขั้นถูกลดชั้นหรือสั่งห้ามเยี่ยมญาติ เพราะเกรงกลัวว่าจะต้องอยู่อาศัยภายในแดนคุมขังนานกว่าเดิมและจะไม่ได้สามารถพบคนในครอบครัวของตน ซึ่งวิธีเหล่านี้ถือว่าเป็นวิธีการควบคุมความประพฤติของผู้ต้องขังหญิงให้อยู่ในระเบียบและเกรงกลัวบทลงโทษที่เป็นผลมาจากการกระทำผิดของตน

ซึ่งจากประเด็นเรื่องการลงโทษที่ในปัจจุบันนั้นนิยมใช้วิธีการลงโทษด้วยการหักคะแนนและการจดบันทึกแทนวิธีการลงโทษที่รุนแรงในอดีต ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสะสมคะแนนนั้นถือว่าเป็นกฎระเบียบที่ใช้ควบคุมผู้ต้องขังหญิงอีกรูปแบบหนึ่งที่สำคัญ โดยส่งผลทำให้ผู้ต้องขังหญิงคนนั้น ๆ ได้รับการเลื่อนลำดับชั้นได้ง่ายขึ้นถ้าหากผู้ต้องขังหญิงคนนั้นประพฤติตนดี ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการที่ผู้ต้องขังหญิงนั้นมีคะแนนสะสมที่อยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากผู้ต้องขังหญิงเหล่านี้พยายามรักษาระดับคะแนนของตนเอง โดยการที่พยายามประพฤติตัวดี ไม่ทำผิดกฎระเบียบข้อบังคับหรือไม่สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นในระหว่างอยู่ภายในแดนคุมขัง หรือถ้าหากผู้ต้องขังหญิงคนใดที่กระทำความผิดไปก็จะมีการต่อรองอำนาจของผู้คุมด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อไม่ให้ตนถูกตัดคะแนน เช่น ในกรณีที่อดีตผู้ต้องขังหญิงเคยได้กล่าวว่าเมื่อเวลาเธอกระทำความผิดเธอมักจะต่อรองกับผู้คุมโดยขอร้องให้ผู้คุมใช้วิธีการลงโทษโดยวิธีการตีแทนที่จะหักคะแนนของเธอ แต่ในปัจจุบันนั้นแทบไม่มีวิธีการต่อรองด้วยวิธีการลงโทษที่ใช้ตีแล้ว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ต้องขังหญิงนั้นมองเห็นค่าของคะแนนเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินชีวิตอยู่ภายในแดนคุมขัง ทำให้ผู้ต้องขังหญิงนั้นมีวิธีการจัดการตนเองให้สามารถรักษาค่าคะแนนให้ได้มากที่สุด ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบการควบคุมที่ทางเรือนจำสร้างเงื่อนไขเพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงนั้นรู้จักควบคุมความประพฤติของตนเอง โดยไม่ต้องใช้วิธีการรุนแรงหรือการบังคับเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

จากกรณีเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชไม่ว่าจะเป็นในด้านพื้นที่ในแดนคุมขังหญิง กิจวัตรประจำวัน กฎระเบียบและบทลงโทษ รวมไปถึงอำนาจของผู้คุมนั้น เป็นอำนาจที่ผู้ต้องขังหญิง

ล้วนแต่รับรู้และยอมรับอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยที่อำนาจดังกล่าวนั้นส่งผลถึงการปฏิบัติตัวของผู้ต้องขังหญิงให้อยู่ในกรอบที่ทางเรือนจำใช้อำนาจกำหนดโครงสร้างเหล่านี้ขึ้นมาเพื่อให้ผู้ต้องขังหญิงทุกคนได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

โดยทัศนะของฟูโกต์ที่ได้กล่าวถึงอำนาจสมัยใหม่ที่เรียกว่า “ระเบียบวินัย” ที่มาในรูปแบบของสถานที่กักขังและควบคุมบุคคลที่มีกระทำความผิดหรือมีความผิดแปลกไปจากบุคคลอื่นในสังคมทั่วไป ทำให้ต้องถูกแบ่งแยกออกมาจากสังคมเพื่อเข้าสู่การกักกันในพื้นที่จำกัดและได้ยึดเอา ระเบียบวินัยเป็นกฎเกณฑ์ในการควบคุมและจัดการระเบียบ เพื่อขัดเกลาความประพฤติของผู้กระทำความผิดก่อนปล่อยตัวเป็นอิสระสู่สังคมภายนอก โดยเทคนิคและอำนาจที่ใช้ถูกเรียกว่า “วินัย (Discipline)” เป็นเทคนิคสำคัญที่ใช้อำนาจในการควบคุมร่างกายของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นอำนาจในการควบคุมการเคลื่อนไหว ท่วงทำนอง ซึ่งหากเป็นคุกหรือเรือนจำนั้นนอกจากการควบคุมด้านการเคลื่อนไหวแล้วยังมีการควบคุมในมิติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมคน การควบคุมแรงงาน การควบคุมความคิด การควบคุมพื้นที่และการควบคุมเทคโนโลยี ดังเช่นในกรณีแดนคุมขังหญิงของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชนั้นมีควบคุมโดยแบ่งแยกผู้ต้องขังหญิงออกจากผู้ต้องขังชาย มีการควบคุมด้วยการจำกัดพื้นที่ที่จำกัดไร้ความเป็นส่วนตัว ผู้ต้องขังหญิงทุกคนจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของเรือนจำไม่ว่าจะเป็นระเบียบข้อบังคับ กิจวัตรประจำวัน การฝึกอาชีพ ซึ่งข้อกำหนดเหล่านั้นให้อำนาจและสิทธิ์ในการดูแลและควบคุมแก่ผู้คุมอย่างเต็มที่

นอกจากนั้นการควบคุมและครอบงำดังกล่าวนั้นจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อเศรษฐกิจและประสิทธิภาพในการจัดการภายในองค์กรในด้านการใช้แรงงานของผู้ต้องขังหญิงในเชิงการประกอบการอุตสาหกรรมเล็กๆ ภายในแดนคุมขัง เพื่อที่จะนำส่งออกไปจำหน่ายและนำรายได้เข้าสู่เรือนจำ โดยอาศัยเครื่องมือในการสร้างวินัยอยู่ด้วยกัน 3 อย่าง ได้แก่ การสังเกตการณ์ การตัดสินความปกติและการตรวจสอบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเชื่อมโยงอำนาจกับการมองเห็น กล่าวคือเป็นการสังเกตการณ์ของผู้คุมที่ใช้ “สายตาแห่งอำนาจ” คอยสอดส่องและจ้องมองทุกความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขัง ดังเช่นในกรณีแดนคุมขังหญิงของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชด้วยความที่พื้นที่ภายในแดนคุมขังหญิงมีพื้นที่ค่อนข้างจำกัด ทำให้ทุกการกระทำของผู้ต้องขังหญิงนั้นอยู่ในสายตาแห่งอำนาจของผู้คุมอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าภายในพื้นที่จำกัดนั้นผู้ต้องขังหญิงจะไม่ได้รับความเป็นส่วนตัวแม้แต่น้อย เนื่องจากจะถูกจ้องมองและสังเกตพฤติกรรมจากผู้คุมอยู่เสมอ เช่น ผู้คุมจะมีการสุ่มตรวจค้นที่นอนและข้าวของเครื่องใช้ของผู้ต้องขังหญิงเพื่อค้นว่าลักลอบนาสิ่งต้องห้ามเข้ามาหรือไม่ โดยที่ไม่บอกล่วงหน้า ซึ่งถือว่าเป็นการควบคุมที่ทำให้ผู้ต้องขังหญิงนั้นเกรงกลัวการถูกจับจ้องและตรวจค้นโดยผู้คุมจนส่งผลให้ไม่กล้าที่จะกระทำความผิดในระหว่างอยู่ภายในแดนคุมขัง

การตัดสินความปกติ (Normalizing Judgement) เป็นการใช้แนวคิดเรื่องความผิดปกติและการตัดสินความผิดปกติ ซึ่งถือเป็นการควบคุมความประพฤติของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งการควบคุมวินัยรูปแบบนี้จะมีการตรวจสอบผล จัดลำดับ ให้คะแนนและมีการลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการประมาณโดยจะมีผู้มีอำนาจของสถาบันนั้นๆ เป็นผู้ตัดสินความปกตินี้ ยกตัวอย่างในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้ต้องขังหญิงทุกคนจะถูกกำหนดให้มีลำดับชั้นและคะแนน ซึ่งทุกคนจะต้องรักษามาตรฐานคะแนนของตนโดยการไม่กระทำความผิดและถ้าหากมีการประเมินด้วยการสอบเลื่อนชั้น ผู้ต้องขังหญิงคนในมีใบรับรองในการฝึกอาชีพหรือมีความดีความชอบ ทางผู้คุมก็จะมีการพิจารณาเป็นพิเศษและทาเรื่องส่งไปถึงผู้บัญชาการผู้มีอำนาจสูงสุดในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชเพื่อขออนุมัติการเลื่อนชั้นเป็นรางวัลของผู้ต้องขังหญิงที่กระทำดี แต่ในทางกลับกันถ้าหากผู้ต้องขังหญิงคนใดประพฤติตนไม่ดี ยังมีการฝ่าฝืนกฎระเบียบ ก็จะต้องถูกลงโทษด้วยการตัดคะแนน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วเมื่อคะแนนไม่ถึงเกณฑ์อันเนื่องมาจากผู้ต้องขังหญิงคนนั้นได้กระทำความผิดและถูกตัดคะแนนจนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ก็จะไม่มีสิทธิ์ได้เลื่อนลำดับชั้นหรือบางคนอาจถูกตัดสิทธิ์อื่นๆ ก็มีให้พบเห็นได้

การตรวจสอบ (Examination) เป็นการควบคุมทางวินัย โดยผ่านการสำรวจเพื่อประเมินความผิดปกติ โดยการมองให้ยกระดับเป็นความรู้ ทำให้มีการจดบันทึก ทำเอกสาร ดังเช่นในกรณีของแดนคุมขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชการตัดสินความปกติจากการประเมินด้วยลำดับชั้นและคะแนนของผู้ต้องขังหญิง ซึ่งในการประเมินนั้นจะใช้รูปแบบการตรวจสอบว่าผู้ต้องขังหญิงคนใดสมควรจะได้รับการเลื่อนขั้น โดยการตรวจสอบโดยการประเมินของแดนคุมขังหญิงจะใช้วิธีการสอบเพื่อเลื่อนขั้น ในการสอบนั้นผู้คุมจะให้ผู้ต้องขังหญิงได้ไปศึกษาหาความรู้และท่องจำความรู้เหล่านั้นให้จำขึ้นใจ โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมือง กฎระเบียบและข้อห้ามของเรือนจำ เมื่อผู้ต้องขังหญิงคนใดที่สามารถนำความรู้ที่ทำการศึกษาและท่องจามาสอบกับผู้คุมและสามารถสอบผ่านการประเมินจะได้รับสิทธิ์ในการเลื่อนขั้น นอกจากนั้นยังมีการฝึกอาชีพที่เรือนจำจัดให้ผู้ต้องขังหญิงได้สั่งสมความรู้และความตั้งใจในการฝึกฝน เมื่อผ่านหลักสูตรก็จะได้ใบรับรองการฝึกอบรมและใบรังรองนี้มีผลช่วยในการพิจารณาการเลื่อนขั้นอีกด้วย โดยวิธีการเหล่านี้ทำให้ผู้ต้องขังหญิงนั้น มีความกระตือรือร้นและใส่ใจที่จะหาความรู้เพื่อทำให้ตัวเองก้าวไปในลำดับขั้นที่สูงกว่าเดิมยิ่งขึ้น และสิ่งสำคัญไปมากกว่าวินัยและบทลงโทษที่มาจากกฎระเบียบข้อบังคับของเรือนจำแล้ว สิ่งที่เป็นหลักสำคัญของวินัยและการลงโทษคือการให้ตัวเองเป็นผู้จัดการตนเองมากกว่าการที่จะใช้สิ่งภายในเป็นตัวควบคุมและกำหนดพฤติกรรม ซึ่งในกรณีของเรือนจำสวรรคโลกนั้นผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่รู้จักวิธีการจัดการตนเองในระหว่างที่อยู่ภายในแดนคุมขังหญิง ไม่ว่าจะเป็นวิธีการปรับตัวเพื่อละลายพฤติกรรมของตนเองให้สามารถเข้ากับผู้ต้องขังหญิงคนอื่นๆ ได้อย่างไม่มีปัญหา การที่ผู้ต้องขังหญิงตระหนักรู้เกี่ยวกับผลของค่าคะแนนว่าถ้าพวกเธอประพฤติตนดี รักษาค่าคะแนนได้ตามเกณฑ์ของทางเรือนจำก็จะทำให้เธอได้รับการเลื่อนชั้น ทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ ตามมา พวกเธอจึงมีวิธีการเรียนรู้ในการใช้ชีวิตอยู่ภายในแดนคุมขังได้

อย่างปกติสุขและการใช้ อีกทั้งด้วยระเบียบดังกล่าวนั้นได้แฝงมาในรูปแบบของกิจวัตรประจำวันที่ผู้ต้องขังหญิงต้องกระทำทุกคนและเมื่อเวลาผ่านไปทำให้กิจวัตรเหล่านั้นกลายเป็นความเคยชินของผู้ต้องขังหญิง หรือแม้แต่ในด้านของผู้คุมที่ในช่วงแรกพวกเธออาจจะยังไม่คุ้นเคย แต่เมื่ออยู่ด้วยกันนานไปทำให้ต่างฝ่ายต่างรู้จักลักษณะนิสัยกัน ผู้ต้องขังหญิงหลายคนก็จะเปลี่ยนจากความกลัวเป็นความเกรงใจซึ่งส่งผลทำให้เกิดความเคารพและนอบน้อมต่อผู้คุม พวกเธอจึงไม่ได้รู้สึกว่าถูกบังคับหรือฝืนใจให้กระทำแต่กลับคุ้นเคยชินกับระเบียบดังกล่าวมากยิ่งขึ้น เช่น ในเรื่องการเคารพผู้คุม พี่บี (นามสมมติ) ได้กล่าวว่าตนไม่ได้คิดว่าเป็นการบังคับหรือฝืนใจทำ แต่เป็นเพียงสิ่งที่ควรทำเพราะผู้คุมเองก็เป็นผู้ใหญ่ที่คอยดูแลและสั่งสอนผู้ต้องขังหญิง จึงสมควรได้รับความเคารพเป็นเรื่องปกติ เป็นต้น ซึ่งจะเห็นว่าวินัยดังกล่าวที่เกิดจากการจัดการตนเองของผู้ต้องขังหญิงนั้น ทำให้สามารถลดความรุนแรงและความกดดันที่เกิดขึ้นจะกฎระเบียบต่างๆ ได้ ไม่ใช่เพียงแต่ผู้ต้องขังเองที่ถูกวินัยและการลงโทษจากทางเรือนจำควบคุมพฤติกรรมของพวกเธอ แต่ความจริงแล้วหากมองให้ลึกลงไปถึงอำนาจการบริหารของเรือนจำนั้นก็ถูกอำนาจจากทางคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่มีมาตรการในการควบคุมเรือนจำอีกทีหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทางเรือนจำนั้นจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้สอดรับกับระเบียบที่ทาง คสช.กำหนด เช่น จะต้องเข้มงวดกับการทำงานของผู้คุมเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต โดยวิธีการที่เพิ่มบทลงโทษแก่ผู้คุมเป็นสามเท่าจากบุคคลปกติ หรือจะเป็นการดูแลเรื่องวิธีการลงโทษ โดยไม่อนุญาตให้ลงโทษด้วยความรุนแรงเหมือนอดีตที่ผ่านมา เป็นต้น ซึ่งการบริหารงานของเรือนจำนั้นสามารถถูกตรวจสอบจาก คสช.ได้อยู่ตลอดเช่นกัน ทำให้ทางเรือนจำจึงมีวิธีจัดการกับองค์กรของตนเองไม่ให้เกิดความผิดพลาดและถูกตรวจสอบจาก คสช.นั่นเอง

จากการศึกษาและทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วินัยมีประโยชน์อย่างยิ่งเป็นเป้าหมายหลักที่สังคมต้องการให้เกิดกับคนทุกคนและคงอยู่พัฒนาขึ้นติดตัวไปตลอดชีวิต เพราะวินัยเป็นเครื่องกำหนดทิศทางให้กับสมาชิกในสังคมใช้ยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นส่วนรวม และเมื่อมีการกระทำผิดต่อวินัยที่ได้กำหนดไว้ย่อมมีการลงโทษตามลักษณะความผิด เช่นเดียวกันกับผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ต้องอยู่ร่วมกันและขาดอิสระที่จะทำอะไรตามอำเภอใจ และจำเป็นต้องอยู่ภายใต้ระเบียบวินัยที่กรมราชทัณฑ์กำหนดและหากกระทำผิดทางวินัย ก็ย่อมได้รับการลงโทษตามที่ระบุไว้เช่นกัน

2.4 แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการนำหลักสติสัมปชัญญะมาใช้ในการแก้ปัญหา

สติทำให้เกิดสมาธิ และสมาธิทำให้เกิดปัญญา ปัญญาที่มีสมาธิเป็นฐานนั้นจะมีพลังมากมีอานิสงส์มาก พระพุทธเจ้าตรัสรู้ เพราะปัญญา แต่กว่าจะตรัสรู้ได้ พระพุทธเจ้าต้องเจริญสติบำเพ็ญสมาธิ เพราะฉะนั้นฝึกสติให้อยู่กับปัจจุบันอย่าใจลอย ใจต้องอยู่กับเรื่องเฉพาะหน้า ที่ต้องทำ ท่านจะมีสมาธิ แล้วสมาธินั้นทำให้เกิดปัญญา ปัญญาที่นำมาใช้ในชีวิต ประจำวัน เรียกว่าสัมปชัญญะ

สัมปชัญญะก็คือปัญญาเฉพาะเรื่องนั่นเอง ปัญญาคือความรอบรู้ ส่วนสัมปชัญญะ ก็คือความรู้ชัดรู้จริงที่นำมาแก้ปัญหาเฉพาะหน้าขณะนั้นได้ ถ้าสติไม่มาปัญญาก็ไม่เกิด สติมา ปัญญาเกิด สติเตลิดก็เกิดปัญหา

ตัวอย่างในการแก้ปัญหา เช่น ตึกถล่มที่รอยัลพลาซ่าโคราช ทุกคนในอาคาร ตกอกตกใจ บางคนช็อควิ่งพล่าน แต่มีคนคนหนึ่งรอดมาได้ เขากำลังกวาดพื้นอยู่ พอเสียงลั่นครืน แกกระโดดวิ่งไปหาเสาใหญ่ ไปหลบที่เสาเพราะคานมันจะหล่น พอคานหล่นมาก็คร่อมแกไว้ แกอยู่พิงเสาไม่ได้วิ่งไปไหน มีสติเพราะฝึกไว้ แต่บางคน ฝึกแล้วยังตกใจทำอะไรไม่ถูก สติไม่มาปัญญาก็ไม่เกิด

สติกับสัมปชัญญะต้องมาด้วยกัน สติคือความรู้ทัน สัมปชัญญะคือความรู้เท่า ความรู้เท่าหมายถึงรู้เท่าถึงการณ์ เห็นเหตุแล้วคาดว่าผลลัพธ์อะไรจะตามมา มองภาพกว้าง มองหน้ามองหลัง รู้เท่าเอาไว้ป้องกัน รู้ทันเอาไว้แก้ไข พอเกิดปัญญาเฉพาะหน้าขึ้นมาไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตาม สติจะช่วยทำให้ท่านระดมปัญญามาแก้ปัญหา เช่น ขับรถบนท้องถนน ถ้าเกิด ยางแตกจะทำอย่างไร บางคนตกใจเสียสติเหยียบเบรครถเลยพลิกคว่ำ บางคน ขับรถบนท้องถนนรถบรรทุกสิบล้อพุ่งสวนเข้าใส่ท่านจะทำอย่างไร ถ้ากดแตร เขายังไม่หลบ บางคนบอกว่ารถบรรทุกแล่นในเลนเราต้องวัดใจกันหน่อย ใครดีใครอยู่ สติเป็นเครื่องกำหนดรู้ว่าเรากำลังทำอะไร บางคนไม่รู้ตัวด้วยซ้ำ พอโกรธขึ้นมาแทบจะ ฆ่ากันตาย พอรู้ตัว ก็ว่านี่เราถือมีดทำไม เราบ้าอะไรขึ้นมา สติจะเป็นตัวตรวจ ตรวจความ เป็นไปของเรา สัมปชัญญะจะเป็นตัวตัดสินหรือกลั่นกรองว่าอะไรควรไม่ควร เช่น เราโกรธอยากจะไปด่าเขา ถ้าเราไม่มีสติเราก็ไปด่าเขา สติจะเตือนให้เรารู้ตัวว่ากำลัง จะด่า สัมปชัญญะจะเป็นตัวเซนเซ่อร์ที่พิจารณาว่าควรด่าหรือไม่ควร

สัมปชัญญะคือความรู้ชัด 4 ประการ คือ

ประการแรก สาตถกสัมปชัญญะ คือยั้งคิดถึงประโยชน์ที่จะเกิดจากการกระทำและ คำพูดของตนก่อนที่ท่านจะทำอะไรก็ตาม โบราณสอนเราให้ยั้งคิดเสียก่อน เช่น นับ 1-10 การยั้งคิดคือสัมปชัญญะที่ตรวจสอบพฤติกรรมของตัวเอง ก่อนพูด ก่อนทำให้นึกว่าเรื่องที่จะพูดหรือทำมีประโยชน์หรือไม่ คนที่หมั่นตรวจสอบตัวเอง จะทำอะไรไม่ผิดพลาด คนทำอะไรไม่ผิดพลาดก็ไม่มีความทุกข์ความเครียด ส่วนคนทำผิดเพราะไม่ยั้งคิด ไม่ได้นึกว่าเรื่องที่เราจะพูดจะทำออกไปนั้นมีประโยชน์ไหม สติจะบอกว่าเรากำลังทำอะไร สัมปชัญญะจะเตือนว่าเรื่องที่ทำอยู่นี้มีคุณหรือมีโทษ ให้ยั้งคิดเสียก่อน

ประการที่สองคือ สัปปายสัมปชัญญะ หมายถึง เลือกเรื่องที่เหมาะสมกับตนเอง นั่นคือนอกจากเราจะไม่เก็บเรื่องร้ายๆ เก็บแต่เรื่องดีๆ ไว้ในใจแล้ว ก่อนจะทำอะไรก็ตามให้ เลือกสิ่งที่เหมาะสมกับเรา โบราณสอนว่า เห็นเขาขึ้นคานหาม อย่าเอามือประสานก้น คนทำการใหญ่เกินตัวเอง เกินความสามารถโดยไม่มีคนช่วย บางทีทำไปนานๆ เข้าก็ทน ไม่ไหว เกิดความท้อแท้ เพราะฉะนั้นต้องเลือกวิธีที่ชื่อว่าสัปปายะ

ประการที่สามคือ โคจรสัมปชัญญะ หมายถึงมีธรรมะประจำใจ คนที่จะมีสุขภาพจิตดีจะต้องมีธรรมะประจำใจตลอดเวลา เขาเรียกว่ามีภูมิคุ้มกัน ถ้าท่านไม่มีภูมิคุ้มกันอันนี้กระทบกระเทือนอะไรแล้วมันช็อค มันหัก มันพัง ภูมิคุ้มกันในจิตใจนั้นคือ ต้องฉีดวัคซีน เข้าไป วัคซีนในจิตก็คือธรรมะประจำใจ เมื่อท่านจะทนกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษได้ เพราะมีความแข็งแรงทนทานและยืดหยุ่น

ประการสุดท้าย อสัมโมหสัมปชัญญะ หมายถึงการฝึกใจไม่ให้หลงลืม ต้องใช้ธรรมะ ประจำใจไม่ให้เกิดความหลงลืม พอเจอสถานการณ์ที่เป็นปัญหา เราจะรู้ต้องใช้ ธรรมะอะไรทันที เรายั้งคิดก่อนแล้วเอาธรรมะเข้ามาสอนตัวเองตลอดเวลา ปกติ บางคนเวลาทะเลาะกับใครจะโกรธมากจนลืมตัว

ผู้มีคติธรรมประจำใจย่อมมีเครื่องยับยั้งชั่งใจและมีธรรมะไว้ป้องกันและแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ แม้บางครั้งสถานการณ์อาจจะไม่ตรงกับธรรมะนัก แต่ก็ปรับ เข้าหากันได้ ประเด็นอยู่ที่ว่าท่านควรฟังธรรมะให้มาก ศึกษาธรรมะให้มาก เมื่อถึง เวลาจะเห็นคุณค่าของธรรมะต่างๆ ที่ออกมาช่วยเราให้ผ่านพ้นปัญหาชีวิตได้ (พระราชวรมุนี (ประยูร ธมมจิตโต), ม.ป.ป., หน้า 60)

สรุปได้ว่า สติ สัมปชัญญะ เป็นหลักธรรมที่มีอุปการะมาก เพราะเป็นหลักธรรมเบื้องต้นที่ช่วยคอยสนับสนุนหลักธรรมอื่นๆ ทั้งหมด สติ คือความระลึกได้ เป็นการใช้ความคิดอยู่กับปัจจุบันทุกขณะ ไม่เอาใจ ทอดทิ้งไปจากสิ่งที่เป็นอยู่ สัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัว เป็นการระลึกเสมอว่าตัวเองเป็นใคร มีสถานะอย่างไร ควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใดในทุกขณะของชีวิต เมื่อมนุษย์มีความระลึกและรู้ตัวเองอยู่เสมอจะทำให้มนุษย์สามารถ ควบคุมการกระทำต่างๆ ไว้ได้ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่แสดงออกมาทางกาย แสดงออกมาทางวาจารวมทั้งแสดง ออกมาทางใจ จะเป็นไปในลักษณะที่ดีและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดเมื่อการกระทำต่างๆ เหล่านั้นมีการแสดงออกมา

2.5 บริบทของพื้นที่ที่ศึกษา : เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ ม.7 ต.นาพรุ อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช เป็นราชการบริหารส่วนกลาง สังกัดกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม สร้างขึ้นก่อน พ.ศ. 2440 ปัจจุบันมีอายุกว่า 106 ปี แต่เดิมตั้งอยู่ตรงข้ามวัดเสมาเมือง ต.ในเมือง จ.นครศรีธรรมราช มีกำแพงกั้นด้วยไม้ใหญ่ทั้งลำ มีผู้คุมชื่อว่านายเล็ก ชาวบ้านทั่วไปเรียกว่า "ตะรางนายเล็ก" ในปี พ.ศ. 2440 ได้ย้ายไปสร้างใหม่ที่บริเวณป้อมกำแพงเมืองด้านทิศเหนือ เรียกว่า เรือนจำประจำเมืองนครศรีธรรมราช มีพะทำมะรงชื่อว่านายคล้าย (ไม่ทราบนามสกุล) แต่ด้วยเหตุที่ตั้งของเรือนจำฯ ไม่สะดวกแก่การสัญจรของราษฎร ในปี พ.ศ. 2452 จึงได้ย้ายไปสร้างใหม่ที่บริเวณตรงข้ามหน้าวัดพระคลัง (ที่ทำการของเรือนจำเดิม) เป็นกำแพงก่อด้วยอิฐที่รื้อมาจากกำแพงเมืองนครศรีธรรมราช ฉาบปูนทั้งด้านนอก ด้านในมีความสูงประมาณ 6 ศอก มีป้อมรักษาการ 4 ป้อม ตามมุมกำแพง 4 ทิศ ภายในเรือนจำฯ มีเนื้อที่ 18 ไร่ 2 งาน 26 ตารางวา พะทำมะรงของเรือนจำฯ แห่งนี้ คือ ขุนพัฒน์อาญา หมื่นรุกขไพรี หลวงพิสัยฯ หลวงจารุฯ และหลวงสมุทณอัษฎงค์ ตามลำดับ พร้อมทั้งได้ก่อสร้างป้อมรักษาการณ์เพิ่มขึ้นอีก 1 ป้อม และเสริมกำแพงให้สูงขึ้นอีก 2 ศอก ด้วย

ในปี พ.ศ. 2494 กรมราชทัณฑ์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นเรือนจำกลางประจำเขตนครศรีธรรมราช มีผู้บังคับบัญชาตำแหน่ง ผู้บัญชาการเรือนจำ ในปี พ.ศ. 2503 กรมราชทัณฑ์ ได้กำหนดให้เปลี่ยนชื่อเป็นเรือนจำเขตนครศรีธรรมราช ในปี พ.ศ. 2516 ก็ได้กำหนดให้เปลี่ยนชื่อใหม่อีกครั้งเป็น "เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช"

เนื่องจากที่ตั้งของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (แห่งเดิม) อยู่ใจกลางเมือง ติดถนนราชดำเนิน มีพื้นที่ภายในคับแคบ ไม่สามารถรองรับจำนวนเพิ่มอย่างรวดเร็วของผู้ต้องขังได้ กอปรกับมีอายุการใช้งานยาวนานถึง 92 ปี (พ.ศ. 2452-2544) ทำให้ไม่เหมาะสมกับการควบคุมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยา กรมราชทัณฑ์ จึงขอใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ "ห้วยพระ" หมู่ที่ 7 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จ.นครศรีธรรมราช ก่อตั้งเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (ปัจจุบัน)

สภาพลักษณะทางกายภาพของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

- ภูมิประเทศของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชปัจจุบัน ตั้งอยู่เลขที่ 102 หมู่ที่ 7 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช

- ขนาดเนื้อที่ทั้งหมด 329 ไร่ 54 ตารางวา แบ่งเป็นพื้นที่ภายในเรือนจำฯ 62 ไร่ 1 งาน 2 ตารางวา ซึ่งมีสิ่งปลูกสร้างประกอบด้วย บ้านพักข้าราชการ 6 หลัง อาคารชุด 6 หลัง จำนวน 168 หน่วย และอาคารที่ทำการและบ้านพักเจ้าหน้าที่ของสถานที่ควบคุมตัวระหว่างรอตรวจพิสูจน์ผู้ติดยาเสพติดอีกส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีเนื้อที่ออยู่ในความรับผิดชอบดูแลอีก 2 แห่ง คือที่ดินที่เป็นที่ตั้งทัณฑสถานเปิดเขาหมาก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ระยะทางจากเรือนจำฯ 21 กม. มีพื้นที่ 98 ไร่ 2 งาน และที่ดินที่เป็นที่ตั้งบ้านพักข้าราชการ (เรือนจำแห่งเดิม) อยู่ใน ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีพื้นที่ 16 ไร่ 30 ตารางวา

- ระบบความมั่นคงของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีกำแพงคอนกรีตเสริมใยเหล็ก สูง 7 เมตร ความยาวโดยรอบเรือนจำฯ 1,365 เมตร มีป้อมรักษาการบนแนวสันกำแพง 3 ป้อม ภายในแบ่งพื้นที่ออกเป็น 8 แดน แต่ละแดนมีกำแพงคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 5 เมตร เป็นเขตกั้นอีกชั้นหนึ่ง บริเวณแนวสันกำแพงติดตั้งระบบสายไฟฟ้าแรงสูงและลวดหนามหีบเพลง, ระบบสัญญาณเตือนภัยรอบบริเวณ, ระบบตรวจจับความเคลื่อนไหว, และติดตั้งกล้องวงจรปิดโทรทัศน์ตามจุดต่างๆ อีก 239 ตัว

- ความจุมาตรฐานของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชที่รับได้ 3,500 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 3,250 คน ผู้ต้องขังหญิง 250 คน

- ความจุเฉลี่ยของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อยู่ที่ ชาย 3,500 คน หญิง 250 คน

- จำนวนผู้ต้องขังเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ปัจจุบันมีผู้ต้องขังที่อยู่ในการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล จำนวนทั้งสิ้น 3,816 คน เกินความจุมาตรฐานถึง 312 คน คิดเป็นอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง 1:22 ซึ่งอัตราส่วนมาตรฐานสากลอู่ที่ 1:5 มาตรฐาน ก.พ. อยู่ที่ 1:10 (เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช, ม.ป.ป.)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพคุณ นำจิตรไทย (2564, หน้า 97-110) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย พบว่า หลักจริต 6 ที่ส่งผล ต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่ ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างจริต 6 กับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย พบว่า หลักจริต 6 มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r = 0.881) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.013) แนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย พบว่า เรือนจำควรดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติ กล่าวคือ การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการผู้ต้องขัง การสร้างเครือข่ายภาคีเครือข่าย

พระสุภกิจ สุปณฺโณ (2564, หน้า 99-107) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้สติสัมปชัญญะสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน พบว่า สติ คือความระลึกรู้ รู้เหตุการณ์ต่างๆ ด้วยความถูกต้องด้วยความเป็นจริง รู้อย่างละเอียดรอบคอบ รู้เท่าทันด้วยปัญญา สัมปชัญญะคือการรู้ตัวตนของตัวเองเพื่อประพฤติตนให้เหมาะสมกับสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ พบเจออยู่ สติกับกับสัมปชัญญะธรรมะ 2 ประการนี้ต่างกันตรงที่สตินึกถึงเรื่องที่ลวงมาแล้วและที่ยังมาไม่ถึง (อดีตกาลและ อนาคตกาล) สวนสัมปชัญญะคือรู้ตัวในขณะที่กำลังทำพูดคิดอยู่ในปจจุบัน แต่อย่างไรก็ตามสติและสัมปชัญญะต่าง ก็ช่วยเหลือซึ่งกันและกันคือ เมื่อสติระลึกขึ้นมาได้แลววาจะทำจะพูด จะคิดอะไร พอลงมือทำก็รู้ตามสภาวะตามความเป็นจริงที่กำลังทำกำลังพูดและกำลังคิด ดังนั้นสติและสัมปชัญญะจึงเป็นธรรมที่มีอุปการะแก่เรามากและเป็นธรรมที่มาคู่กันเสมอที่จะช่วยเหลืออุดหนุนใหกิจการทุกอย่างสำเร็จตามความมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ หลักการพัฒนาสติสัมปชัญญะทำได้โดยการเจริญภาวนาและประยุกต์ใช้ อัปปมาทธรรมควบคู่กันไปเพื่อทำให้สติสัมปชัญญะนั้นเป็นความระลึกรู้และการรู้ตัวโดยมีสมาธิ มีจิตใจที่สงบเป็นผู้ไม่ประมาทการใช้ชีวิตของมนุษย์ในทุกๆ ด้านนั้น จะมีความสุขและผ่านพ้นจากวิกฤติต่างๆ ของชีวิตไปได้ด้วยดี หากเรานำหลัก สติสัมปชัญญะเข้าไปประยุกต์ใช้กับหลักธรรมต่างๆ การหาเลี้ยงชีพ ด้วยความอดทนอย่างมีสติสัมปชัญญะ การดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่น ด้วยหลักพรหมวิหารธรรม 4 รวมถึงการใช้ชีวิตในการพักผ่อนด้วยสติสัมปชัญญะ ด้วยความรู้เท่าทันด้วยเหตุด้วยผล ให้ระลึกไว้เสมอว่า ชีวิตเป็นสิ่งมีค่าเมื่อได้มีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้แล้วเราจะรู้ เท่าทันทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ว่าเป็นความจริง ปรับชีวิตและจิตใจของเราให้เข้ากับในทุกๆ สถานการณ์ของชีวิต หากมนุษย์ขาดคุณธรรมทั้ง 2 ประการนี้แล้วย่อมจะทำสิ่งต่างๆ ผิดพลาดเสียหายหากมีคุณธรรม คือ สติ และสัมปชัญญะอยู่เสมอ ไม่ว่าจะทำสิ่งต่างๆ ย่อมได้ผลดีและไม่มีข้อผิดพลาด ฉะนั้นพระพุทธเจาจึงทรงสอนให้ ทำ พูด และคิดด้วยการมีสติคือระลึกได้และสัมปชัญญะคือความรูตัว จะพูดสิ่งใดก็คิดเสมอก่อนจะพูดออกมา ควรไตรตรองให้รอบคอบใน

การคิด การกระทำจงทำทำด้วยความสุขุม ระมัดระวัง สรุปแล้วสติและสัมปชัญญะ ก็คือความไม่ประมาท เพราะชีวิตของผู้ไม่ประมาทย่อมมีปัญญาเกิดขึ้นตามมา ไม่ว่ามนุษย์จะพบเจอกับสถานการณ์ วิกฤติในชีวิตมากเพียงใด มนุษย์ย่อมผ่านพ้นไปได้เสมอด้วยดี สติ สัมปชัญญะจึงได้ชื่อว่าเป็นธรรมะมีอุปการะมาก

จารุวรรณ พึ่งเทียร (2561, หน้า 1-19) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิธีการพัฒนาจิตให้เกิดพุทธปัญญา ผลการศึกษา พบว่า พุทธปัญญาของพระพุทธศาสนาคือการรู้ความจริงด้วยการสร้างสติสัมปชัญญะต่อเนื่องจนจิตปล่อยวางเข้าสู่ความดับทุกข์ การพัฒนาจิตให้เข้าสู่ความสมบูรณ์ได้ โดยมีการรู้แจ้งตามความเป็นจริงเป็นลักษณะมีการกระทำอารมณ์ให้แจ่มแจ้งเป็นกิจมีความไม่หลงในอารมณ์เป็นอาการปรากฏมีความใส่เป็นอันดีในอารมณ์นั้นมีวินัยที่บริบูรณ์ด้วยปัญญา มีความห่างจากกิเลสทั้งหลายและมีปฏิสนธิจิตเป็นไตรเหตุเป็นเหตุใกล้การจะเข้าถึงความพ้นทุกข์ได้ต้องพัฒนาปัญญาในระดับต่างๆ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาโดยเน้นให้เกิดสติสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่ทุกขณะจิต โดยอาศัยการฝึกอบรมจิตใจตนเองเสมอด้วยหลักวุฒิธรรม 4 อย่าง คือ 1) สัปปุริสสังเสวะ 2) สัทธัมมัสสวนะ 3) โยนิโสมนสิการ 4) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนของการปฏิบัติส่วนตนเองคือ การสำรวมในอินทรีย์ 6 และเจริญสติสัมปชัญญะเพื่อให้รู้สภาวะธรรมตามความเป็นจริงจนสามารถทำลายการยึดมั่นในขันธ์ห้าได้ เมื่อทำให้เกิดพุทธปัญญาทั้งระดับสุตะ จินตะ และภาวนา แล้วจิตก็จะเกิดมรรคญาณ ได้รู้ยิ่งในอริยสัจจึงจะเข้าถึงเป้าหมายคือบรรลุธรรม ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาพุทธปัญญาโดยมีอานิสงส์คือการดับความทุกข์ทุกอย่างได้อย่างเด็ดขาดเป็นรางวัล

พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต และคณะ (2562, หน้า 97-108) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสติปัฏฐาน 4 ในการบริหารองค์กร ผลการศึกษาพบว่า สติปัฏฐาน 4 นี้เป็นทางสายเอกเป็นทางสายเดียวที่จะนำเวไนยสัตว์ให้สามารถหลุดพ้นจากอุปกิเลสเครื่องเศร้าหมองของใจได้ทั้งนี้ผู้เจริญสติพึงมีสติกำหนดระลึกรู้อยู่ในกายานุปัสสนา (การพิจราณารู้กายในกาย) เวทนานุปัสสนา (การพิจราณารู้เวทนาในเวทนา) จิตตานุปัสสนา (การพิจราณารู้จิตในจิต) และธรรมานุปัสสนา (การพิจราณารู้ธรรมทั้งหลายในธรรมทั้งหลาย) หากบุคลากรในองค์กรมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักการเจริญสติตามแนวสติปัฏฐานนี้ จักสามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดีกว่าเดิม มีสติระลึกรู้ในการทำงาน เข้าใจคนอื่นได้ดี ปรับสภาวะทางจิตให้ยืดหยุ่นได้ มีความตั้งใจมั่นหรือทำให้มีสมาธิจิตที่ยาวนานกว่าเดิม ทำให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้และผลมุ่งประสิทธิภาพหลังจากปฏิบัติธรรมด้วยการเจริญสติเป็นประจำทำให้ผู้ปฏิบัติมีจิตใจที่เมตตาต่อคนอื่น โดยให้การช่วยเหลืองานสังคมเป็นจิตอาสา เสียสละบำเพ็ญประโยชน์หรือมีจิตสาธารณะยังประโยชน์สุขให้เกิดแก่ตน ครอบครัวและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ดียิ่งขึ้น

ธานี วรภัทร (2563, หน้า 30-45) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสร้าง “สติ” ในการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมนักโทษในต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่า เป็นข้อสรุปที่ว่าทุกอย่างเริ่มที่ “ความคิด” การอยู่ร่วมกันในสังคมย่อมมีทั้งคนที่มีระบบคิดหรือพื้นฐานทางความคิดดีและคนที่มี

ระบบความคิดหรือมีพื้นฐานความคิดเชิงลบที่คิดไม่ดี จึงมีทั้งคนที่ทำดีและคนทำชั่วปะปนกันไป การตัดสินใจก่ออาชญากรรมเป็นผลมาจาก ความคิด คือพื้นฐานเบื้องต้นใน “จิตใจ” และตัวความรู้ที่เรียกว่า “ปัญญา” ของคนที่เชื่อว่า การกระทำนั้นก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองในด้านใดด้านหนึ่งได้ ซึ่งเขาคิดว่าจะได้ประโยชน์ ที่มากกว่า และมีโอกาสที่จะรอดพ้นจากเงื้อมือของกฎหมายได้ ไม่ถูกจับกุมดำเนินคดีและลงโทษ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มันคุ้มที่จะเสี่ยง ตัดสินใจทำแล้วได้กำไรที่สูงต้นทุนน้อย ความคิดของเขาจึงนำเขาเข้าไปสู่ความเป็น “อาชญากร” ซึ่งเป็นความคิดที่ขาดสติปัญญา ในจิตใจ และปัญญา ในทางบวก (Positive Thinking) ส่วนของ “ความคิด” ระบบคิด ความรู้เท่าทัน จึงเป็นส่วนแรกที่สำคัญของมนุษย์ที่กำหนดพฤติกรรมของคน “ผู้ต้องโทษจำคุก” คือบุคคลที่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาพิสูจน์ความจริงแล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง ซึ่งถ้าได้มีโอกาสได้ทำกระบวนการสร้าง “สติ” จะเป็นสิ่งที่จะ สามารถแก้ไขส่วนในของความคิด จิตใจ ทัศนคติและพฤติกรรม ให้เป็นบุคคลที่กลับมาเป็นพลเมืองดีของสังคมได้อีกครั้งหนึ่ง ในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และญี่ปุ่น ใช้วิธีการฝึก “สติ” ให้มีการทำสมาธิ ได้ทบทวนตนเอง พิจารณาตนเอง กับผู้ทำผิดหรืออาชญากร ในการปรับความคิด จิตใจ พฤติกรรมตามแนวหลัก “สติ สัมปชัญญะ” ในกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องโทษเพื่อ “คืนคนดีสู่สังคม”

จิตรมา และจิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ (2563, หน้า 1-14) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พุทธธรรมน้อมนำจิต : ศึกษากรณีผู้ต้องขังหญิง เรือนจำเลย จังหวัดเลย สามารถสรุปผลวิจัยได้ดังนี้ การนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหา สุขภาพจิต ด้วยการผ่อนคลายตนเองที่ดีคือการดึงความสนใจของตัวเราเองออกจากสิ่งที่กำลังเร้าอารมณ์เรา เพราะอารมณ์ส่งผลกระทบทั้งด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งส่งผลต่อผู้อื่นด้วย การจัดการกับอารมณ์เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ด้วย หลักสังคหวัตถุ 4 (โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเหมาะสม) ตามหลักพระพุทธศาสนา เช่น การควบคุมอารมณ์ทางลบให้มีการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม ถือเป็นการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถทางอารมณ์ที่มีความจำเป็นในการใช้ชีวิต การดำรงชีวิตในสังคม และส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตด้วยเหตุนี้ถือเป็นการพัฒนาตนเองนำไปสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน

โชติกา แก่นธิยา, พระเทพปริยัติ เมธี และสุกัญญา ณัฏฐอบสิน (2564, หน้า 215-224) ได้ศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ประกอบด้วย 1) ด้านความผูกพัน ควรส่งเสริมความผูกพันในครอบครัวให้กับผู้ต้องขัง ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างความรัก ความอบอุ่นและความเข้าใจภายในครอบครัว รวมถึงการบูรณาการหลักธรรมเพื่อยึดเหนี่ยวทางจิตใจ 2) ด้านข้อผูกมัด ควรพัฒนาศักยภาพผู้ต้องขัง เน้นการให้การศึกษา ส่งเสริมการฝึกอาชีพผู้ต้องขังตามถนัด ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

และส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา 3) ด้านการเข้าร่วม เน้นการปรับทัศนคติ ค่านิยมที่ถูกต้องให้กับผู้ต้องขัง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้ปล่อยตัวทุกคน และการบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วนในการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์ 4) ด้านความเชื่อ ผู้ต้องขังต้องได้รับการพัฒนาจิตใจ เจริญสมาธิภาวนาอย่างต่อเนื่องเป็นแนวทางในการกล่อมเกลาจิตใจ ฟื้นฟู ปรับสภาพจิตใจ และส่งเสริมผู้ต้องขังร่วมกันทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม 5) ด้านการเรียนรู้ทางสังคมขณะอยู่ในเรือนจำ สอดแทรกหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาในทุกกิจกรรมของผู้ต้องขังให้ผู้ต้องขังเกิดความศรัทธา ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก มีหลักการในการดำเนินชีวิต รวมถึงการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของโทษและพิษภัยยาเสพติด

รุจินันท เหล่านิยมไทย, ศุภโชค สิงหกันต์, และสุชีรา ภัทรายุตวรรตน์ (2564, หน้า 105-113) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาคุณสมบัติของแบบประเมินความฉลาดทางสติสัมปชัญญะไทย ผลการศึกษาพบว่า แบบประเมินความฉลาดทางสติสัมปชัญญะไทย (CQ-i Thai version) มีดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (index of item-objective congruence; IOC) อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ผ่านเกณฑ์จำนวน 256 ข้อ และมีหนึ่งข้อที่มีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 และได้ปรับปรุงตามข้อแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบความเที่ยงด้วย Cronbach's alpha อยู่ในระดับดีทั้งฉบับ (.980) และรายองค์ประกอบ (physical CQ = .910, emotional CQ = .894, cognitive CQ = .882, social-relational CQ = .890, self CQ = .848, inner-growth CQ = .847 และ spiritual CQ = .904)

สุขุมาล คิดสงวน (2566, หน้า 166-180) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการจัดสวัสดิการผู้ต้องขังและปัจจัยมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังที่ส่งผลต่อการส่งเสริมสุขภาพจิตแก่ผู้ต้องขังหญิง โดยวิธี Multiple regression analysis พบว่า ปัจจัยด้านการจัดสวัสดิการผู้ต้องขังด้านการจัดอาคารสถานที่ และด้านการจัดกิจกรรมภายในส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี และพบว่าปัจจัยด้านมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังด้านความต้องการพื้นฐาน, ด้านการได้รับอิสรภาพก่อนกำหนด และด้านการได้รับความปลอดภัยในชีวิต ส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี เมื่อหาความสัมพันธ์โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ พบว่าตัวแปรต้นคือ ปัจจัยด้านการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง ปัจจัยด้านมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ เมื่อปรับค่าแล้ว (Adjusted R-square) เท่ากับร้อยละ 65 ข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ผู้วิจัยทำบทสรุปสำหรับผู้บริหารในการส่งเสริมสร้างสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรีโดยได้รับการตรวจสอบจากผู้อำนวยการของทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี พบว่า แนวทางในการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1) การพัฒนาระบบดูแลผู้ต้องขัง 2) การพัฒนาและยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง3) การดูแลสุขภาพจิตเชิงลึกและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ต้องขัง 4) การพัฒนาระบบ

การดูแล ติดตาม และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังหลังพ้นโทษ 5) การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผล ประเมินผลการดำเนินงาน

พระมหาวิเศษ ปณฺญาวชิโร และคณะ (2562, หน้า S422-S434) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง ในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ต้องขังหญิงมีความต้องการในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.23 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.544) อันดับแรก การพัฒนาจิตวิญญาณตามกระบวนการภาวนามยปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.27 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.619) รองลงมา การพัฒนาจิตวิญญาณตามกระบวนการจินตามยปัญญา (ค่าเฉลี่ย = 4.24 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.593) ส่วนการพัฒนาจิตวิญญาณตามกระบวนการสุตมยปัญญา อยู่อันดับสุดท้าย (ค่าเฉลี่ย = 4.19 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.614) 2) หลักธรรมในการพัฒนา ได้แก่ ความเมตตาต่อกัน มีความกรุณาต่อกัน แสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี การทำใจให้รับความเป็นจริงได้ ไตรสิกขา อริยสัจ 4 และมรรคมีองค์ 8 ซึ่งเป็นขั้นการเจริญวิปัสสนา หาเหตุหาผล และ 3) ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางในการพัฒนาไว้ว่า วิธีการที่ทำให้ผู้ต้องขังไม่โศกเศร้าในอดีตอันเจ็บปวดที่ผ่านมา ควรสอนเน้นเห็นคุณค่าในชีวิต โดยจัดพระสงฆ์ไปอบรมธรรมะเน้นการฟังเกี่ยวกับบาป บุญ คุณ โทษให้มาก

สุธา โพธิ์ทอง (2562, หน้า 14-29) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลของโปรแกรมเสริมสร้างปัจจัยปกป้องด้านบุคคลต่อความเข้มแข็งทางใจของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำพิเศษพัทยา ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ย ความความเข้มแข็งทางใจในระยะหลังการทดลอง เสร็จสิ้นและระยะติดตามผลของกลุ่มทดลอง แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 โดยในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย ความความเข้มแข็งทางใจในระยะหลังการทดลอง เสร็จสิ้นทันที (X= 60.58; SD = 5.85) และระยะ ติดตามผล 1 เดือน (X= 65.08; SD = 3.26) สูงกว่า ก่อนการทดลอง (X= 39.33; SD = 2.46) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยแสดง ให้เห็นว่า โปรแกรมเสริมสร้างปัจจัยปกป้องด้าน บุคคลช่วยเพิ่มความเข้มแข็งทางใจให้กับผู้ต้องขัง หญิงได้ ดังนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องในการให้การดูแล ผู้ต้องขังในเรือนจำสามารถศึกษาและพิจารณานำโปรแกรมฯ นี้ไปประยุกต์ใช้กับผู้ต้องขังหญิงหรือ ในกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ ต่อไป

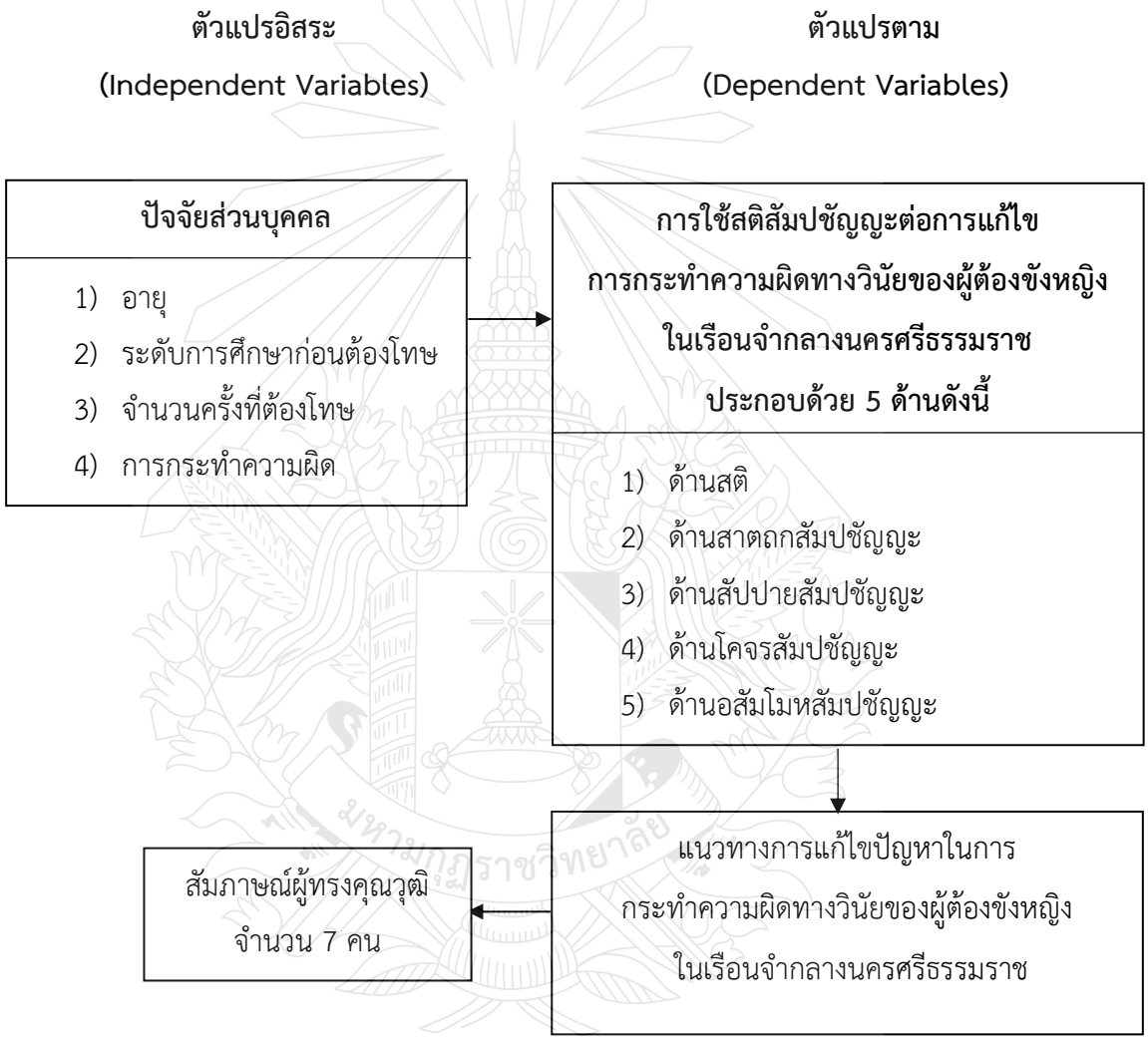
ดนัยพัชร์ ยุนิรัมย์ (2565, หน้า 147-167) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิงด้วยหลักพุทธธรรม ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมและทุกด้าน หลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่คะแนนหลังการทดลองและการติดตามผลไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นคะแนนด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหาที่คะแนนติดตามผลมีค่าสูงกว่าหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เข้าอบรมร้อยละ 77.05 (225 คน) ได้ฝึกปฏิบัติต่ออย่างนี้ยสัปดาห์ละ

1 ครั้ง ผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า ผู้เข้าอบรมมีการพัฒนากระบวนการคิดและพฤติกรรมที่ดีขึ้นทุกด้าน มีจิตใจเยือกเย็น มีมุมมองต่อปัญหาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตได้มีความสุขมากขึ้น

ว่าที่ร้อยตรีนิคม จิตรมา และ ดร.จิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์ (2563, หน้า 40-49) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พุทธธรรมน้อมนำจิต : ศึกษากรณีผู้ต้องขังหญิง เรือนจำเลย จังหวัดเลย จากการศึกษาพบว่าการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการแก้ไขปัญหา สุขภาพจิต ด้วยการผ่อนคลาย ตนเองที่ดีคือการดึงความสนใจของตัว ราเองออกจากสิ่งที่กำลังเร้าอารมณ์เรา เพราะอารมณ์ส่งผล กระทบทั่ง ทั้งร่างกาย จิตใจและพฤติกรรมของตนเอง รวมทั้งส่งผลต่อผู้อื่นด้วย การจัดการกับอารมณ์ เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้ด้วย หลักสังคหวัตถุ 4 (โอบอ้อมอารี วจีไพเราะ สงเคราะห์ประชาชน วางตนเหมาะสม) ตามหลักพระพุทธศาสนา เช่น การควบคุมอารมณ์ทางลบให้มีการแสดงออกทางอารมณ์ ที่เหมาะสม ถือเป็นการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถทางอารมณ์ที่มีความจำเป็นในการดำรงชีวิตใน สังคม และส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิต ด้วยเหตุนี้ถือเป็นการพัฒนาตนเองนำไปสู่ความเป็นเลิศในการ ดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน เหตุนี้ถือเป็นการพัฒนาตนเองนำไปสู่ความเป็นเลิศในการดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน

2.7 สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยนำหลักสติสัมปชัญญะ จากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม พระพรหมคุณาภรณ์ (อภิ.วิ. (ไทย) 35/524/393) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช” การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mix Methodology Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีแบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept-interview) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าพระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิจัยตามกระบวนการดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 734 คน (งานบริหารงานทั่วไป เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 734 คน (เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ข้อมูล ณ วันที่ 1 สิงหาคม 2565) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซซี่และมอรแกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543, หน้า 10) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน

3.1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ได้แก่ ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง แดนควบคุมหญิง และเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน รวม 7 คน

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อคำนวณหากลุ่มตัวอย่างได้มาจำนวน 254 คน ซึ่งเป็นผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูลและทำให้ประชากรทุกคนมีโอกาสได้รับเลือกเท่าๆ กัน

วิธีเลือกตัวอย่างสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 คน ซึ่งประกอบด้วย

1) นายณรงค์ หนูคง	ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
2) นายธีโรจน์ โพธากาญจน์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
3) นายพูชนะ หิรัญรัตน์	ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง
4) นายธงชาติ พุทธรอด	หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง
5) นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก	หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง
6) นางสาวจารี คีรีเดช	หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง
7) นางสาวกาญจนา สุขมาศ	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้เป็นงานวิจัยโดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ซึ่งได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

3.3.1 แบบสอบถาม

มีลักษณะคำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ชุด มีรายละเอียดประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ จำนวนครั้งที่ต้องโทษ และการกระทำความผิด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย

1. ด้านสติ จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านสาตถกสัมปชัญญะ จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านสัปปายสัมปชัญญะ จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านโคจรสัมปชัญญะ จำนวน 5 ข้อ
5. ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ จำนวน 5 ข้อ

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิด ลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าต่างๆ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

การใช้สติสัมปชัญญะมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5
การใช้สติสัมปชัญญะมาก มีค่าเท่ากับ 4
การใช้สติสัมปชัญญะปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3
การใช้สติสัมปชัญญะน้อย มีค่าเท่ากับ 2
การใช้สติสัมปชัญญะน้อยที่สุด มีค่าเท่ากับ 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

3.3.2 แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.4.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวนำมากำหนดเป็นเป็นกรอบให้ตรงกับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถาม แล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

3.4.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือแบบปลายปิด (Close - ended Question) และแบบปลายเปิด (Open-ended Question) ประกอบกัน ซึ่งเป็นการดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

3.4.3 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แก้ไขปรับปรุง ให้ถูกต้องและชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม

3.4.4 นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จ ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหาเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และเหมาะสมของข้อคำถามนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3.4.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item – Objective Congruence : (IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

3.4.6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนประจำสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และได้รับอนุมัติหนังสือรับรองจริยธรรมในมนุษย์ เลขที่ จว. 252/2566 ออกให้ ณ วันที่ 25 มกราคม 2566

3.4.7 เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบความถูกต้องเสร็จแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ คือ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ที่มิใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .895

3.4.8 นำเครื่องมือที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.4.9 นำผลจากการการเก็บข้อมูลที่ครบถ้วนมาวิเคราะห์ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามลำดับ

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 แจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบตามจำนวนที่กำหนดไว้

3.5.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลคืนด้วยตนเอง

3.5.3 เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว จำนวน 254 ชุด คิดเป็น 100% จึงตรวจสอบความสมบูรณ์และจัดลำดับข้อมูล

3.5.4 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

3.5.5 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการโดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences : SPSS) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับอธิบายลักษณะสถานภาพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3.6.2 วิเคราะห์การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

3.6.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.6.4 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยเรื่องนี้ มีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.7.1 การหาค่าร้อยละ (Percentage)

สูตร :

$$P = \frac{X \times 100}{n}$$

P = ค่าร้อยละ

X = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

n = กลุ่มตัวอย่าง

3.7.2 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

สูตร :

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

$\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = กลุ่มตัวอย่าง

3.7.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร :

$$S = \sqrt{\frac{n\sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}}$$

S = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

$\sum fx$ = ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ

n = กลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช การวิจัยเชิงผสานวิธี (Mixed Methods) โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 254 คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยายตามลำดับ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

4.2 ผลการวิเคราะห์การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

4.3 ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ ดังนี้

$\overline{X}$ หมายถึง คะแนนค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

n หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 254 คน เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำมาแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
1. 18-30 ปี	89	35.00
2. 31-40 ปี	113	44.50
3. 41-50 ปี	32	12.60
4. 51 ปีขึ้นไป	20	7.90
ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ		
1. ระดับประถมศึกษา	72	28.30
2. ระดับมัธยมศึกษา	122	48.00
3. ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.)	36	14.20
4. ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี)	24	9.40
จำนวนครั้งที่ต้องโทษ		
1. จำนวน 2 ครั้ง	246	96.90
2. จำนวน 3 ครั้ง	4	1.50
3. จำนวน 4 ครั้ง	2	0.80
4. จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป	2	0.80
การกระทำความผิด		
1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	119	78.30
2. ความผิดต่อชีวิต	13	5.20
3. ความผิดต่อทรัพย์	28	11.00
4. คดีอื่นๆ	14	5.50
โดยรวม	254	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 31-40 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 รองลงมาคือ อายุ 18-30 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 อายุ 41-50 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 12.60 และอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.90 ตามลำดับ

2. ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 28.30 มีการศึกษาระดับการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.20 และมีการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี) จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ตามลำดับ

3. จำนวนครั้งที่ต้องโทษ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีจำนวนครั้งที่ต้องโทษ 2 ครั้ง จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 96.90 รองลงมาคือ มีจำนวนครั้งที่ต้องโทษ 3 ครั้ง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 และมีจำนวนครั้งที่ต้องโทษ 4 ครั้ง และ 5 ครั้งขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ

4. การกระทำความผิด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30 รองลงมาคือ มีการกระทำความผิดต่อทรัพย์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 คือ มีการกระทำความผิดคดีอื่นๆ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 และมีการกระทำความผิดต่อชีวิต จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

การวิเคราะห์การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยการหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน

(n = 254)

ข้อ	การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ด้านสติ	4.17	0.77	มาก
2.	ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)	3.98	0.92	มาก
3.	ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)	4.33	0.63	มาก
4.	ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)	3.94	0.89	มาก
5.	ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)	4.56	0.57	มากที่สุด
	โดยรวม	**4.20**	**0.76**	**มาก**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.20, S.D = 0.76) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56, S.D = 0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.94, S.D = 0.89) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสติ

(n = 254)

ข้อ	ด้านสติ	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านรู้ตัวว่าท่านกระทำความผิด จนได้รับการตัดสินโทษเพียงใด	4.14	0.93	มาก
2.	ขณะที่กระทำความผิดท่านมีสติเพียงใด	3.78	0.95	มาก
3.	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านสามารถควบคุมตนเองและสติได้เพียงใด	4.17	0.77	มาก
4.	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและระลึกได้ว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือกระทำผิดทางวินัยเพียงใด	4.39	0.62	มาก
5.	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและพึงปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำเพียงใด	4.35	0.60	มาก
	โดยรวม	**4.17**	**0.77**	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสติ ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.17, S.D = 0.77) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและระลึกได้ว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือกระทำผิดทางวินัยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.39, S.D = 0.62) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หัวข้อขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและพึงปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.35, S.D = 0.60) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หัวข้อขณะที่กระทำความผิดท่านมีสติเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.78, S.D = 0.95) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)

(n = 254)

ข้อ	ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับความรู้เพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อพ้นโทษ เพียงใด	4.17	0.88	มาก
2.	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับการฝึกอาชีพเพื่อนำไปใช้เมื่อพ้นโทษ เพียงใด	4.05	0.90	มาก
3.	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมจากเรือนจำเพียงใด	3.74	1.07	มาก
4.	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับการดูแลความเป็นอยู่ที่ถูกสุขอนามัยในเรือนจำเพียงใด	3.72	1.06	มาก
5.	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับโอกาสให้ญาติมาเยี่ยมตามระเบียบของเรือนจำเพียงใด	4.21	0.69	มาก
	โดยรวม	**3.98**	**0.92**	**มาก**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.98, S.D = 0.92) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับโอกาสให้ญาติมาเยี่ยมตามระเบียบของเรือนจำเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.21, S.D = 0.69) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับความรู้เพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อพ้นโทษเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.17, S.D = 0.88) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับการดูแลความเป็นอยู่ที่ถูกสุขอนามัยในเรือนจำเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.72, S.D = 1.06) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)

(n = 254)

ข้อ	ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ตามที่ผู้คุมมอบหมาย เพียงใด	4.39	0.57	มาก
2.	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำเพียงใด	4.38	0.57	มาก
3.	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการฝึกฝนอาชีพภายในเรือนจำ เพียงใด	4.27	0.72	มาก
4.	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนได้ตามความต้องการ เพียงใด	4.13	0.77	มาก
5.	ท่านรู้ชัดว่าท่านไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ท่านจะได้รับการลงโทษ เพียงใด	4.50	0.54	มาก
	โดยรวม	**4.33**	**0.63**	**มาก**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ท่านจะได้รับการลงโทษ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.50, S.D = 0.54) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ตามที่ผู้คุมมอบหมาย เพียงใดค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.39, S.D = 0.57) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนได้ตามความต้องการ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.13, S.D = 0.77) อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)

(n = 254)

ข้อ	ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านรู้ชัดว่าผู้คุมปฏิบัติต่อท่านอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎระเบียบ เพียงใด	4.26	0.72	มาก
2.	ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม เพียงใด	3.35	1.30	ปานกลาง
3.	ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดที่พักอาศัยให้ท่านเพียงพอ เพียงใด	3.61	1.07	มาก
4.	ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ไม่ผิดวินัย เพียงใด	4.17	0.72	มาก
5.	ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย เพียงใด	4.30	0.62	มาก
	โดยรวม	**3.94**	**0.89**	**มาก**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.98, S.D = 0.89) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.30, S.D = 0.62) อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าผู้คุมปฏิบัติต่อท่านอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎระเบียบ เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.26, S.D = 0.72) อยู่ในระดับมาก และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.35, S.D = 1.30) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)

(n = 254)

ข้อ	ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	ท่านรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัยเพียงใด	4.52	0.55	มากที่สุด
2.	ท่านรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน เพียงใด	4.52	0.63	มากที่สุด
3.	ท่านรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด	4.62	0.55	มากที่สุด
4.	ท่านรู้ชัดว่าการนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัยเพียงใด	4.59	0.57	มากที่สุด
5.	ท่านรู้ชัดว่าท่านต้องปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามที่แดนกำหนดเพียงใด	4.53	0.57	มากที่สุด
	โดยรวม	**4.56**	**0.57**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56, S.D = 0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดไปน้อยสุด พบว่า หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.62, S.D = 0.55) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าการนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.59, S.D = 0.57) อยู่ในระดับมากที่สุด และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ หัวข้อท่านรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.52, S.D = 0.55) และหัวข้อท่านรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน เพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.52, S.D = 0.63) อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 ท่าน ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณาแล้วบรรยาย (Descriptive) ให้เหตุผลสรุปประเด็นใน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสติ 2) ด้านสาตถกสัมปชัญญะ 3) ด้านสัปปายสัมปชัญญะ 4) ด้านโคจรสัมปชัญญะ และ 5) ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะดังนี้

4.4.1 รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้สัมภาษณ์ 7 ท่าน ดังนี้

1. นายณรงค์ หนูคง	ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
2. นายธีโรจน์ โพธากาญจน์	ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
3. นายพูชนะ หิรัญรัตน์	ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง
4. นายธงชาติ พุทธรอด	หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง
5. นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก	หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง
6. นางสาวจารี คีรีเดช	หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง
7. นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน

4.4.2 ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1. ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสติ มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จะต้องใช้สติในการวิเคราะห์ สาเหตุในการกระทำผิดวินัย ของผู้ต้องขังหญิง เมื่อรู้เหตุของการกระทำแล้ว สามารถนำเหตุของการกระทำ เพื่อนำไปแก้ไขต่อพฤติกรรม หรือข้อบกพร่องเพื่อเปลี่ยนแปลงการกระทำที่ถูกต้องได้

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า จัดกิจกรรมในการพัฒนา พฤติกรรมนิสัย เพื่อส่งเสริมและให้ความรู้ ต่อผู้ต้องขัง การนี้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในระหว่างถูกคุมขัง เกี่ยวกับ ระเบียบวินัย ข้อบังคับของเรือนจำ และกรมราชทัณฑ์ รูปแบบมาตรการแนวทางในการปฏิบัติตามวินัย หากผู้ต้องขัง ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามคำสั่งข้อบังคับ เรือนจำรวมถึงระเบียบกรมราชทัณฑ์ นอกเหนือจาก

นี้ ยังรวมถึงการให้ค่านิยมที่ถูกต้อง รวมถึงการยึดตามแนวทางพุทธศาสนา เช่น สติมา ปัญญาเกิด เพื่อให้สามารถดำรงชีพได้อย่างปกติสุข

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า สติมา ปัญญาเกิด เป็นแนวทางที่สามารถใช้ได้ในการปฏิบัติหน้าที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเสมอภาคเป็นธรรมกับผู้ต้องขังทุกคน ไม่ว่าจะเป็นผู้ต้องขังชายหรือผู้ต้องขังหญิง หรือการมีสติทำให้การดำเนินงานทุกอย่างผ่านการไตร่ตรอง ตามความเหมาะสมแต่ละสถานการณ์

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติหน้าที่ในกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเช่น พรบ. ราชทัณฑ์พ.ศ. 2560 ประมวลกฎหมายอาญากฎกระทรวงการดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 และกฎหมายอื่นๆ เกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องขัง เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่สุด โดยเฉพาะกับผู้ต้องขังหญิง ในการปฏิบัติหน้าที่ที่จำเป็นต้องใช้สติให้มาก เพื่อให้เป็นตามกรอบกฎหมาย เพราะฉะนั้นการใช้สติให้เกิดความเป็นธรรม ในการดำเนินการทางวินัย กับผู้ต้องขังหญิงย่อมได้รับการยอมรับจากผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดเหมาะสมแก่พฤติกรรมที่กระทำผิดสิ่งที่เกิดขึ้นถึงสามารถแก้ไขได้ พฤติกรรมแก่ผู้ต้องขังหญิงในทางที่ดีขึ้น ว่ากระทำผิดขึ้นย่อมส่งข้อเสียแก่ตนตามกรอบกฎหมาย

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อเกิดปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังขึ้น ต้องคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ มีเหตุผลในทิศทาง หาเหตุผลของปัญหา พฤติกรรมการกระทำผิดผู้เกี่ยวข้อง หาวิธีการป้องกันทั้งกระบวนการในส่วนของผู้กระทำผิดแล้วสอบสวนสืบสวนหาข้อเท็จจริง ที่เป็นการทางวินัยหรือตามกฎหมายอย่างเสมอภาคยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ และยับยั้งการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้นอีก โดยการอบรมให้ความรู้ใช้หลักธรรมศาสนา โดยผู้มีความรู้ เช่น วิทยากรจากภายนอก พระคุณเจ้ามาเทศนาอบรม เป็นต้น

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 การเจริญสติ เป็นสิ่งที่จำเป็นมาก สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขการกระทำความผิด โดยให้มีสติทุกกิจกรรมของชีวิต ให้มีการระลึกรู้อย่างเป็นปัจจุบัน ไม่ใช่การปรุงแต่งเอาเอง เจริญสติอย่างเป็นแบบแผนด้วยการเจริญสติ มาตรฐาน 4 คือ การระลึกรู้ กาย เวทนา จิต และธรรม โดยการจัดทำโครงการบวชเอกธรรมะเพื่อช่วยแก้ไขฟื้นฟู และพัฒนานิสัยของผู้ต้องขังหญิง

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ใช้หลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสมาธิมาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังโดยการให้ความรู้แก่ผู้ต้องขัง คือ ความระลึกได้ก่อนทำก่อน

ก่อนพูด ก่อนคิด เป็นธรรมควบคู่กันกับสัมปชัญญะ คือ ความรู้ตัวขณะทำ ขณะพูด ขณะคิด และให้ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดฝึกสมาธิเพื่อทบทวนความผิดของตัวเอง และสำนึกสิ่งที่ตัวเองกระทำ

สรุปได้ว่า การแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จะต้องใช้สติในการวิเคราะห์ สาเหตุในการกระทำผิดวินัย หาวิธีการป้องกันทั้งกระบวนการในส่วนของผู้กระทำผิดแล้วสอบสวนสืบสวนหาข้อเท็จจริง เจริญสติอย่างเป็นแบบแผนด้วยการเจริญสติมาตรฐาน 4 คือ การระลึกรู้ กาย เวทนา จิต และธรรม การมีสติทำให้การดำเนินงานทุกอย่างผ่านการไตร่ตรอง ตามความเหมาะสมแต่ละสถานการณ์

2. ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การแก้ไขการกระทำผิดวินัย ของผู้ต้องขังอยู่ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จะต้องรู้จักทำเป็นประโยชน์ คือ จะต้องรู้จักว่าการแก้ไขพฤติกรรม ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง เมื่อแก้ไขได้แล้วต้องเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังหญิง คือ เกิดประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นต่อสังคม และต่อรองผู้ต้องขังหญิงเอง

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ให้แนวคิดในการใช้ชีวิต บนพื้นฐานความเป็นจริง ที่ว่า “ไม่มีอะไรได้ ดั่งใจสมความปรารถนา” อย่างสิ่งที่เกิดขึ้น หรือสิ่งที่เราปฏิบัติ มีทั้งสิ่งที่ดี เราชอบสมัครใจจัดทำ และสิ่งที่เราไม่ชอบ แต่ต้องทำซึ่งมีอยู่จริงในการดำรงชีวิต ต้องให้ความรู้ของผู้ต้องขังให้เข้าใจโดยใช้สติ เพื่อให้รู้ตาม ความเป็นจริง และทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ในทุกสถานการณ์ไม่ว่าสิ่งนั้น ตนจะชอบ หรือไม่ก็ตามเช่นบางคนอยู่ที่บ้านใช้ชีวิตแบบไม่มีกฎระเบียบแต่เมื่อมาอยู่ในเรือนจำ มีกฎระเบียบ ต้องปฏิบัติเป็นต้น

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า วิธีการหรือแนวทางได้ที่รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขังหญิงโดยรวมมีความเท่าเทียม กับผู้ต้องขังหญิงทุกคนให้ทำมาประชาสัมพันธ์มีการประกาศแจ้งให้ทราบหากกระทำผิดกฎระเบียบการลงโทษในเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันไม่เลือกปฏิบัติใช้

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ตาม พรบ.ราชทัณฑ์ 2560 กฎกระทรวงการตัดเป็นการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563 หรือกับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องผู้ต้องขัง อย่างที่กระทำผิดวินัยย่อมได้รับการลงโทษหนักเบาตามพฤติกรรมที่ผู้ต้องขังหญิงได้กระทำลงไป แต่สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ประพฤติตัวดีหรืออยู่ในระเบียบย่อมได้รับประโยชน์เพราะฉะนั้นผู้ต้องขังหญิงย่อมรู้ได้ว่าหากตนไม่กระทำผิดวินัยตนย่อมได้รับประโยชน์ตามระเบียบต่างๆ ของกรมราชทัณฑ์

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า เมื่อผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังแล้ว ศึกษาปัญหาสาเหตุจากสติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหาแนวทางแก้ไขสิ่งที่สามารถแก้ไขได้ นอกจากกระบวนการป้องกันตามระเบียบของทางราชการแล้ว การอบรมให้ความรู้ทางด้านจิตใจ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และพัฒนาประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องโดยแก้ไขที่มีความรู้ผิดรู้ชอบโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้ให้ความรู้เป็นแก้ไขที่ถาวรยั่งยืน

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะด้านสถาปชัญญะ มาแก้ไขกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงได้ดี เพราะรู้ชัดว่าเป็นประโยชน์ของการมีสติ เมื่อคนเรามีสติจะทำให้มีความเข้าใจรู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น รู้เหตุการณ์ที่มาของทุกข์ไม่ประมาทเลินเล่อ จึงส่งเสริมให้ผู้ร่วมการ เห็นทุกคนใช้สติกำหนดรู้กับทุกกิจกรรมที่จะปฏิบัติ จะได้ไม่หลงผิดจะทำผิดทางวินัย ใช้ปัญญาแก้ปัญหาชีวิตอย่างมีสติสัมปชัญญะ

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การนำหลักธรรมสนธิสัมปชัญญะด้านสถาปะสัมปชัญญะ รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์โดยการให้ผู้ต้องขังมีความรู้ และได้รับการฝึกอาชีพเพื่อนำไปใช้หลังพ้นโทษ โดยเจ้าหน้าที่ดูแลควบคุมอย่างใกล้ชิด รวมถึงดูแลความเป็นอยู่ความเป็นระเบียบเรียบร้อยถูกสุขอนามัยในเรือนจำ การให้โอกาสผู้ต้องขังที่กระทำความผิดโดยดูแลควบคุมตามระเบียบของเรือนจำ

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง จะต้องรู้จักทำเป็นประโยชน์ คือจะต้องรู้จักว่าการแก้ไขพฤติกรรม ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง เมื่อแก้ไขได้แล้วต้องเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังหญิง พัฒนาประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องโดยแก้ไขที่มีความรู้ผิดรู้ชอบโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้ให้ความรู้ควบคู่กันไป

3. ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การแก้ไข การกระทำผิดวินัย ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ผู้บังคับบัญชาทำการแก้ไขการกระทำผิด ของผู้ต้องขังเป็นไปตามหน้าที่บทบาท ที่ได้รับมอบหมาย และเป็นไปตามหลักมนุษยธรรม ไม่ได้จะทำตามความนึกคิดของตนเอง หรือตามที่กลุ่มคนต้องการ

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ให้แนวคิดว่าทุกคนเกิดมา ล้วนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติเช่น หน้าที่ความเป็นแม่ หน้าที่ความเป็นลูก หน้าที่ความเป็นภรรยา รวมทั้งมาอยู่ในเรือนจำ ก็มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ของเจ้าพนักงานเรือนจำ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ ต้องมีสติให้ระลึกรู้ถึงหน้าที่ว่าบุคคลดังกล่าว มีบทบาทหน้าที่หลายๆ อย่าง ในเวลาเดียวกัน และก็ต้องทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ชี้แจงทำความเข้าใจว่าผู้ต้องขังหญิง มีหน้าที่อย่างไรทำให้ผู้ต้องขังควรจะทราบว่าบทบาทของตนตอนนี้ คือ อะไรต้องปฏิบัติ อย่างไร สิ่งใดทำได้ สิ่งใดห้ามทำ หากปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับได้สิ่งใดเป็นรางวัล เช่น การได้รับวันลดโทษ เป็นต้น แต่หากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับผลเช่นกัน เช่นการถูกลงโทษทางวินัยเป็นต้น

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า หน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง คือ การดำเนินงานทางวินัยกับผู้ต้องขังอย่างเป็นธรรม ตามกรอบของกฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวใช้ความคิดเห็นส่วนตัว หรือความเอนเอียงโดยไม่ยึดหลักการตามกรอบกฎหมายไม่ได้ หากรู้ชัดว่าเป็นหน้าที่ผู้ต้องขังหญิงที่กระทำผิดวินัยย่อมต้องรักษาวินัย เพราะรู้ชัดว่าเจ้าหน้าที่จะต้องทำตามหน้าที่

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การปฏิบัติงานในหน้าที่ราชทัณฑ์โดย กระบวนการควบคุมไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนีแล้วยังมีการ เสนอในด้านการพัฒนาจิตใจให้ความรู้อบรมให้กับตนเป็นคนที่ภายหลังพ้นโทษและส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้ปรับเปลี่ยนพฤติการณ์ดังนี้ อยู่ร่วมกับสังคมภายนอก ได้อย่างปกติสุขไม่กระทำผิดซ้ำ และสร้างปัญหาที่ยอมรับของสังคมเพราะฉะนั้นทุกคนมีหน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ เกิดประโยชน์แก่ประชากรผู้อื่นและตนเอง

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า อบรมแนะนำสั่งสอนให้ประพฤติ ในการกระทำแต่ความดี ดำเนินชีวิตโดยรู้หน้าที่ของตน รู้หลักการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนตามหลักศีลธรรม คุณธรรม เป็นผู้ต้องขัง ก็ไม่ก็ให้ปฏิบัติตนตามกฎระเบียบ และวินัยของเรือนจำ อะไรที่เป็นสิ่งต้องห้ามก็ต้องละเว้น อยู่ร่วมกันด้วยความรัก เมตตา กรุณาตามกำลังความสามารถที่จะทำได้ ให้เธอทำเป็นหน้าที่อย่าให้ชีวิตร่วงโรยไปตามเวลาโดยไม่มีประโยชน์อะไร

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า หลักธรรมสติสัมปชัญญะด้านสัปปายสัมปชัญญะ รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่โดยเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ ผู้ต้องขังให้รู้จักหน้าที่ของตัวเองตามที่ได้รับ

มอบหมาย การปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำอย่างเคร่งครัด ถ้าผู้ต้องขังไม่ปฏิบัติตามก็จะมีการลงโทษตามกฎระเบียบวินัย ซึ่งสามารถใช้ได้ดีกับผู้ต้องขังที่กระทำความผิด และจัดให้ผู้ต้องขังศึกษาเล่าเรียนได้ตามต้องการ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันหลังพ้นโทษ

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง คือการให้แนวคิดว่าทุกคนเกิดมา ล้วนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และชี้แจงทำความเข้าใจว่าผู้ต้องขังหญิง มีหน้าที่อะไรในปัจจุบัน เช่น อะไรต้องปฏิบัติ อย่างไร สิ่งใดทำได้ สิ่งใดห้ามทำ และหากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับก็จะมีการถูกลงโทษทางวินัยเป็นต้น

4. ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การแก้ไขการกระทำผิดวินัย ของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จะต้องรู้ชัดเหมาะสม คือจะต้องรู้ว่าการแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงเหมาะสมกับการกระทำผิดไม่มาก จนเกินไป และไม่มากจนเกิด คือ พอดีกับความผิด และเหมาะสมกับสภาพของผู้กระทำผิด

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ให้แนวคิดว่าความเหมาะสม คือ สิ่งที่ดีมีความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง มีผู้ต้องขังหญิง ต้องศึกษา เช่น ความเหมาะสม กับเวลา และโอกาส เราควรจะทำอะไร เมื่อไหร่ ทำอย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ และให้เกิดความสำเร็จ เช่น เตรียมตัวก่อนเคารพธงชาติในตอนเช้า ต้องใช้การวางแผน ว่าเราต้องใช้เวลาทำกิจกรรมอย่างไรให้มันตรงเวลาดี เจ้าหน้าที่ ที่กำหนดจึงต้องปลูกฝัง ให้ผู้ต้องขังมีกระบวน การจัด และวางแผนโดยใช้สติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จ

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง โดยข้อเท็จจริงจะลงโทษตามความเหมาะสม ไม่ได้เพราะมีกฎระเบียบที่เขียนไว้ชัดเจนให้ปฏิบัติซึ่งการลงโทษทางวินัยต้องใช้บรรทัดฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติเว้นแต่เมื่อความผิดเล็กน้อยอาจพิจารณาลงโทษตามความเหมาะสมเพื่อเป็นการให้โอกาสกับผู้ต้องขังได้มีโอกาส แก้ไขตนเอง

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในฐานะหัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง หากผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยจะต้องดำเนินการตามความเหมาะสมกับสถานะของผู้กระทำผิด เช่น ผู้ต้องขังเพศชายกับผู้ต้องขังเพศหญิง ย่อมต้องปฏิบัติตามความเหมาะสมของเพศหญิงและเพศชาย ตั้งหลักกระบวนการสอบสวน จนถึงการลงโทษผู้ต้องขังหญิงย่อมต้องมีเจ้าหน้าที่หญิงร่วมในการสอบสวน และการลงโทษผู้ต้องขังหญิงย่อมต้องได้รับการผ่อนปรน

กว่าผู้ต้องขังชาย เช่น ผู้ต้องขังหญิงบุตรย่อมสามารถเยี่ยมได้หากถูกลงโทษ ตัดการเยี่ยม เมื่อเจ้าหน้าที่รู้จักรู้ชัดถึงความเหมาะสมผู้ต้องขังหญิงย่อมยอมรับผลการกระทำ และแก้ไขให้ดีขึ้น

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ปกติหรือการอยู่ร่วมกับสังคม รู้จักปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบขั้นตอนตามกฎหมายแล้วในการทำหน้าที่ร่วมกันต้อง รับฟังให้พอเหมาะพอดีขาดทำผิดของผู้ต้องขังมีการทำหน้าที่หลากหลายความผิด เป็นต้น เข้าใจสังคมของผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมกันจำนวนมากและเป็นเวลานานฉะนั้น ควรพัฒนากฎเกณฑ์จะต้องเหมาะสมและใช้มาตรการแก้ไขที่เหมาะสมลงโทษอย่างเหมาะสมด้วย ความ เข้าใจเมตตาและให้อภัย

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ช่วยส่งเสริมแก้ไขฟื้นฟูพัฒนา ถึงภารกิจของตนที่ต้องทำให้เหมาะสม กับส่วนที่เป็นเหตุ และผลแสดงออกมาทางกาย ทางวาจา ล้วนเป็นการสะท้อนจากใจที่มีความสำนึกเห็นว่าสมควร หรือเหมาะสมหรือไม่ส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการที่ดี ด้านความรู้ความคิด ความสามารถโดยมีการนำหลักธรรม สติสัมปชัญญะ ด้านโคจรสัมปชัญญะเป็นหลักในการดำรงชีวิตของผู้ต้องขัง

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า หลักทำสติสัมปชัญญะด้านโคจรสัมปะชัญญะ รู้ชัดว่าเหมาะสมโดยเจ้าหน้าที่ให้ความรู้ผู้ต้องขังปฏิบัติตัวอย่างเหมาะสม ให้เป็นไปตามกฎระเบียบวินัยแจ้งระเบียบกฎต่างๆ ภายในเรือนจำ ให้ผู้ต้องขังทราบชี้แนะแนวทางให้ผู้ต้องขัง ประพฤติปฏิบัติหน้าที่แต่สิ่งที่ถูกต้อง ไม่ประพฤติตัวนอกลู่นอกทาง ซึ่งทางเรือนจำมีกฎระเบียบวินัย ต่อผู้กระทำผิดอย่างเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง จะลงโทษตามกฎระเบียบที่เขียนไว้ชัดเจนให้ปฏิบัติซึ่งการลงโทษทางวินัยต้องใช้บรรทัดฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ

5. ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การแก้ไขการกระทำผิดวินัย ของผู้ต้องขังอย่างในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ในฐานะผู้บังคับบัญชาจะต้องรู้ชัดว่าไม่หลง คือ ไม่หลงต่ออำนาจการตัดสินใจ ซึ่งมีอำนาจการตัดสินใจย่อมให้คุณให้โทษ กับผู้กระทำผิดหวังได้ดังนั้นผู้มีอำนาจจะต้องมีขอบเขตในการใช้อำนาจการตัดสินใจจะต้อง ตัดสินให้ถูกต้องตามกรอบแห่งกฎหมายและกรอบแห่งมนุษยธรรม

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ให้แนวคิดว่าไม่หลง หลงในที่นี้ อาจให้นิยาม กับผู้ต้องขังหญิง ว่า รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส บางคนยึดติดกับสิ่งเหล่านี้ เกินไปจนทำให้คุณภาพชีวิตตกต่ำหรือหลงผิด จนเลือกทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม กับกฎหมาย เพื่อไปตอบสนอง ต่อความล้มของตน

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า หากผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดวินัยโดยรู้ชัดว่าไม่หลงซึ่งหมายความว่ารู้ว่าผิดยังกระทำ ต้องรับโทษตามกฎระเบียบอย่างชัดเจน และเคร่งครัด เพื่อให้รับจำไม่กระทำผิดวินัยอีก

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า การปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายวินัยของผู้ต้องขังย่อมต้องตัดสินเป็นคนแต่ผู้อื่นไม่ได้กระทำผิด และเป็นโทษแก่ผู้กระทำผิด ตามกรอบกฎหมายเพราะฉะนั้นเจ้าหน้าที่จะต้องไม่หลงในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบ จนตัดสินผิดไปจากตัวกฎหมาย การที่เจ้าหน้าที่รู้ชัดว่าจะไม่หลงหากผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดวินัยถูกตัดสินวินัยตามตัวกฎหมายผู้ต้องขังหญิงย่อมทราบถึงการลงโทษที่จะตัดน้ำ และแก้ไขไม่ให้กระทำผิดจนจะต้องรับโทษในคราวต่อไป

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า กระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังบางอย่างอาจจะเกิดจากการไม่รู้ไม่ทราบมาก่อนเป็นความผิดเพราะ ข้อห้ามตามระเบียบกฎเกณฑ์มีบังคับใช้เฉพาะที่เป็นในเรือนจำดังนั้นจะต้องอบรมชี้แจงให้ความรู้ ให้ชัดเจนในส่วนของการปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีความรู้ทักษะประสบการณ์ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเป็นธรรม ไม่ลงประเด็นรับฟังปัญหาทุกฝ่ายไม่ใช้อคติส่วนตัวตัดสินใจ

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ส่งเสริม และปลูกฝังให้มีสติเข้าใจว่าทุกข์เดือดร้อนยึดหลัก ไตรสิกขาศีลสมาธิปัญญา ในการใช้ชีวิตประจำวันปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ไม่ออกนอกลู่นอกทาง ไม่ใช้อารมณ์ตามใจจนหลงผิด

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า หลักธรรมสติสัมปะชัญญะโมหสัมปชัญญะ รู้ชัดว่าไม่หลงโดยให้ผู้ต้องขัง รู้ว่าสิ่งที่เป็นบาปบุญคุณโทษประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ความเป็นจริง แสดงสภาวะของความไม่หลง เพื่อมีให้ผู้ต้องขังกระทำผิดทางวินัยประพฤติตนเป็นคนดี ไม่กระทำความผิดซ้ำ และให้ผู้ต้องขังปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างเคร่งครัด

สรุปได้ว่า การนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง หากผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดวินัยโดยรู้ชัดว่าไม่

หลงซึ่งหมายความว่ารู้ว่าผิดยังกระทำ ต้องรับโทษตามกฎระเบียบอย่างชัดเจน หากเกิดจากการไม่รู้ไม่ทราบมาก่อนเป็นความผิดเพราะ ข้อห้ามตามระเบียบกฎเกณฑ์มีบังคับใช้เฉพาะที่เป็นในเรือนจำจะต้องอบรมชี้แจงให้ความรู้ ให้ชัดเจนฝ่ายไม่ใช้อคติส่วนตัวตัดสินใจ

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ท่านที่ 1 นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1. ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ความไม่รอบคอบในการแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง และการตัดสินใจที่ผิดพลาดในการแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง

2. ปัญหาของการใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ความไม่รู้แน่ชัดถึงประโยชน์ ในการแก้ไขการกระทำผิด ของผู้ต้องขังหญิง และอาจแก้ไขแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง และการไม่ทราบถึงประโยชน์ในการแก้ไขผู้ที่กระทำผิดวินัยเมื่อมีการแก้ไขผู้ต้องขังหญิงแล้ว

3. ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ การไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในการแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง และการใช้ความคิดส่วนตัวในการตัดสินโดยไม่ตามกรอบของหน้าที่

4. ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ การตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดหญิง ไม่เหมาะสมกับความผิด และการตัดสินลงโทษผู้กระทำผิดหญิงไม่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย และจิตใจผู้กระทำผิด

5. ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ การหลงต่ออำนาจการตัดสินใจไม่เป็นตามขอบของกฎหมาย และการหลงว่าตัดสินใจถูกต้องโดยไม่ตรวจสอบถึงผลดีผลเสียที่ได้รับ

แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1. การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือการคิดศึกตรงอย่างรอบคอบในการแก้ไขการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2. การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ ต้องศึกษาอย่างแน่ชัดว่าการแก้ไขการกระทำผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง จะเกิดประโยชน์ต่อสังคม และต่อตัวผู้ต้องขัง และจะต้องทราบถึงประโยชน์ หากแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิงอย่างถูกต้อง

3. การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ จะต้องทราบบทบาทหน้าที่ของตนเองในการแก้ไขการกระทำผิดของผู้ต้องขังนี้ และจะต้องกระทำเพื่อสังคมส่วนรวม ไม่เป็นไปตามความคิดเห็นส่วนตัว

4. การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ การตัดสินลงโทษจะต้องเหมาะสมกับความผิดในการแก้ไขการขัดทำผิดของผู้ต้องขังหญิง และการตัดสินลงโทษ ผู้ต้องขังหญิงจะต้องเหมาะสมกับสภาพร่างกาย และจิตใจ ในการแก้ไขการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิง

5. การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ จะต้องตัดสินผู้ต้องการนี้กระทำความผิดตามกอบของกฎหมาย และจะต้องคิดนอกคอกถูกต้องเป็นธรรมแก่ผู้กระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิงก่อนตัดสินใจลงโทษผู้ต้องขังหญิง

ท่านที่ 2 นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง สัมภาษณ์ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1. ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ สติเป็นของบุคคล แต่เมื่อบุคคลหลายๆ บุคคลมาอยู่ร่วมด้วยกัน สติแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ไปตามบริบทที่เกิดขึ้น เช่น ผู้ต้องขังหญิงมีจำนวนมาก เมื่อเทียบอัตราส่วนต่อพื้นที่ควบคุม ก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของแต่ละคนได้ เช่น ความแออัดความเบื่อหน่าย

2. ปัญหาของการใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ปัญหาในทางปฏิบัติ แม้จะให้แนวคิด รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์ จากการฝืนใจ ทำสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่พอใจ บ่อยครั้งอาจจะมีภาวะ

ความขัดแย้งในจิตใจ ซึ่งส่งผลต่อความเครียด ในการใช้ชีวิตในเรือนจำ อาจส่งผลควบคุมต่อภาพลักษณ์ เช่น เครียดทำร้ายตนเอง และผู้อื่น เป็นต้น

3. ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ปัญหาใน การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง ด้านรู้ชัดว่าเป็นหน้าที่ การยึดเอาตัวเป็นที่ตั้งเป็นศูนย์กลาง อาจคิด และทำแบบเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่มองประชาชนรวม เช่น การปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายอาจจะเอาความดีใส่ตัว เรื่องไม่ดีใส่ผู้อื่น ก็จะเกิดปัญหาอื่นๆ ตามมาเอง เช่น ทะเลาะวิวาทมีปัญหาปากเสียงกัน

4. ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ด้านรู้ชัดว่าเหมาะสม เมื่อผู้ต้องขังหญิง ไม่มีกระบวนการจัดวางแผน เพื่อรับการปฏิบัติในด้านต่างๆ ความดีตัวเองต้องการ ไม่เหมาะสมแล้ว แต่เงื่อนไขของจำนวนผู้ต้องขัง มีมากเกินความสามารถในการรองรับของงานต่างๆ เช่น กองงานเสริมสวย ร้าน เป็นต้น ต้องทำความเข้าใจให้มีความอดทนและรอคอย

5. ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช คือ ปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ร่วมทางหนึ่งด้าน รู้ชัดว่าไม่หลง โดยสภาพจิตใจ หรือความคิดของผู้ต้องขังนี้ บางครั้งการตัดสินใจในการทำบางสิ่งบางอย่างโดยหลงผิด โดยคิดว่าไม่มีใครรู้ ไม่มีใครเห็น เราควรสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้อง คือ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเอง

แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1. การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ สติ คือ ความระลึกได้ สัมปชัญญะ คือ ความรู้สึกตัว ควรมีวิธีการปลูกฝัง ให้ความรู้ และฝึกฝนให้เกิดขึ้นในจิตใจอยู่ตลอดเวลา การใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต้องฝึกให้มีสติสัมปชัญญะ เช่น การสูดลมหายใจเข้าออก การนั่งสมาธิ การเจริญจิตภาวนา เป็นต้น

2. การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ แนวทางส่งเสริม ให้ผู้ต้องขังนี้ มีหลักรู้ชัดว่าเป็นประโยชน์ เช่น นำพาตนเองไปอยู่ร่วมกันสิ่งดีไม่พอไม่พอใจ จนให้เกิดความเคยชิน ให้รู้สึกเป็นเรื่องปกติ โดยกำหนดว่าทุกสิ่งทุกอย่าง ล้วนเกิดขึ้นตั้งอยู่ระดับไปเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา อย่าไปยึดติดกับสิ่งที่ชอบ หรือไม่ชอบ

3. การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ แนวทางส่งเสริมให้ผู้ต้องขังหญิง มีหลักรู้ชัดว่าเป็นหน้าที่ เช่น สลับเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้ทุกคนได้เรียนรู้ว่าสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลา จะได้ไม่ยึดติดกับหน้าที่ตนสำคัญกว่าหน้าที่คนอื่น จริงๆ แล้วทุกคนทุกหน้าที่ล้วนมีความสำคัญในแบบฉบับตนเอง

4. การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ แนวทางส่งเสริมให้ผู้ต้องขังหญิง มีหลักรู้ชัดว่าเหมาะสม เช่น ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ไม่ใช่จดจ่อเฉพาะสิ่งที่ตนคิด และต้องการทำอย่างเดียว ฝึกให้เป็นคนมีจิตสาธารณะบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

5. การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริม คือ แนวทางส่งเสริมให้ผู้ต้องขังหญิง มีหลักรู้ชัดว่าไม่หลง เช่น จัดกิจกรรมให้ผู้ต้องขังได้พบปะพูดคุยปรึกษาหารือ เช่น เพื่อน ช่วยเพื่อนให้ความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตน ให้อยู่ในระเบียบวินัย ของเรือนจำ

ท่านที่ 3 นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

1. ผู้ต้องขังหญิงมาจากพื้นเพทางครอบครัวที่ต่างกันมาก ทำให้มีปัญหาเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกัน การแก้ไขหรือการทำความเข้าใจต้องใช้วินัยให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังหญิงโดยรวม

2. ปัญหาทางการศึกษาของผู้ต้องขังหญิง เช่น ผู้ต้องขังหญิงบางคนไม่รู้ ฟังสื่อ แต่ในขณะที่ทางบางคนจบระดับอุดมศึกษา

3. ความหลากหลาย ทางอายุ สถานะทางสังคม สถานะด้านครอบครัว และอื่นๆ

4. พฤติการณ์แห่งคดีเหตุที่กระทำผิดปัจจุบัน หรือมูลเหตุต่างๆ ที่ได้กระทำผิดทำให้ศาลตัดสินจำคุก

ท่านที่ 4 นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหา อุปสรรค สำหรับผู้ต้องขังหญิงเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชที่เห็นได้ชัดที่สุด คือ การเกิดจากความแออัดต้องใช้พื้นที่สาธารณะร่วมกัน ทำให้เกิดการกระทบกระทั่งการขึ้นจนเป็นเหตุให้เกิดการทำร้ายร่างกาย หรือทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขังหญิงขึ้น

แนวทางในการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง คือ หากเห็นการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังหญิงขึ้นฝ่ายวินัยผู้ต้องขังจะต้องใช้การดำเนินการอย่างมีสติ คือ ดำเนินการตามกรอบกฎหมายไม่เห็นเอียงให้กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคนหนึ่งคนใด จนเกิดความไม่เป็นธรรม

ขึ้นได้เพราะฉะนั้นเมื่อผู้ต้องขังหญิงถูกลงโทษอย่างเป็นธรรม และผู้เสียได้รับความเป็นธรรมผู้ต้องขังหญิงเมื่อทราบถึงผลการกระทำดังกล่าวผู้ต้องขังหญิง โดยมากย่อมต้องแสดงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้นและปฏิบัติตามระเบียบที่ทางเรือนจำกลางนครศรีธรรมราชได้วางไว้

ท่านที่ 5 นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหา อุปสรรค

1. ความหลากหลายของผู้ต้องขังที่มาจากการกระทำความผิดหลายฐานความผิด
2. ความหลากหลายของภูมิลำเนาท้องถิ่นที่มาจากผู้ต้องขัง
3. ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของผู้ต้องขังแต่ละท้องถิ่น
4. ความแตกต่างของเชื้อชาติของผู้ต้องขัง เช่น คนไทย เมียนมาร์ อเมริกา ยุโรป
5. ความแตกต่างของความรู้ การศึกษาของผู้ต้องขัง ความแออัดของสภาพที่อยู่ ที่นอนของผู้ต้องขัง แนวทางแก้ไขปัญหา
6. หาทางป้องกันปัญหาการเกิดกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง โดยการ ใช้ความรู้ความเข้าใจถึงกฎระเบียบของเรือนจำ
7. ปรับพื้นที่โดยการห้ามผู้ต้องขังไปอยู่ที่ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี เรือนจำมีกำหนดธรรมเนียมประเพณีเหมือนหรือใกล้เคียง เท่าที่จะทำได้ ภายใต้กฎระเบียบของทางราชการ
8. อบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ผู้บริหารงานที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบกฎหมายและหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาที่ตนนับถือ

ท่านที่ 6 นางสาวจารี คีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหา อุปสรรค

1. ความแตกต่างระหว่างวัยของผู้ต้องขังหญิง
2. การอยู่ร่วมกันจำนวนมาก ต่างครอบครัว ต่างสถานที่ ต่างประเพณี และต่างวัฒนธรรม
3. ความแตกต่างด้านการศึกษา
4. ความแตกต่างด้านศาสนา
5. ความเครียด
6. การปรับตัว
7. สภาพความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนแปลงทั้งบุคคลและสภาพแวดล้อม

แนวทางในการใช้สติสัมปชัญญะ ต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย

1. การสร้างมิตรสัมพันธ์ฉันญาติกับผู้ต้องขัง
2. สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยวิธีการที่เหมาะสม

3. สร้างความตระหนักให้ผู้ต้องขังรู้จักนอบน้อม นำหลักธรรมคำสอนของแต่ละศาสนามาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

4. ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติศาสนกิจของแต่ละศาสนา ตามความเหมาะสม เพราะทุกศาสนาเน้นให้คนประพฤติดี ประพฤติงาม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวด้านจิตใจ ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

5. จัดกิจกรรมสันทนาการด้านต่างๆ เพื่อผ่อนคลายความเครียดของผู้ต้องขัง

ท่านที่ 7 นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

ปัญหา อุปสรรค

1. จำนวนผู้ต้องขังที่มีจำนวนมาก
2. สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่แตกต่างของผู้ต้องขัง
3. ความแตกต่างระหว่างวัย ด้านการศึกษา ด้านศาสนาของผู้ต้องขัง
4. ปรับตัวของผู้ต้องขังเมื่อมาอยู่ร่วมกันจำนวนมาก
5. ความเครียดเฉพาะตัวของผู้ต้องขัง

แนวทางการใช้สติสัมปชัญญะ ต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย

1. เสริมสร้างปลูกฝังให้ผู้ต้องขังคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น
2. สร้างความใกล้ชิดเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังเช่นญาติมิตร
3. ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเรียนหนังสือ
4. จัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อคลายความเครียดแก่ผู้ต้องขัง
5. ใช้หลักคำสอนทางพุทธศาสนาให้ผู้ต้องขังเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ
6. ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตัวให้เหมาะสมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยขอนำเสนอ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 734 คน จำนวน 734 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 254 คน ซึ่งได้มาจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช และนักจิตวิทยา รวมทั้งสิ้น 7 คน เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .895 ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด (Close Ended) คำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ จำนวนครั้งที่ต้องโทษ และการกระทำความผิด

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จำนวน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ด้วยการกรอกข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริงเท่าที่สามารถเปิดเผยได้

ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมด้วยตัวเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการนัดวันเวลาสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 คน จากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาก่อนต้องโทษ จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ต้องโทษจำนวน 2 ครั้ง จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 96.90 และกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 78.30

5.1.2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวมทุกด้าน ซึ่งมีค่าแปลผลโดยรวมค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.20, S.D = 0.76) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.56, S.D = 0.57)

อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.33, S.D = 0.63) อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 3.94, S.D = 0.89) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านผลการวิจัยมีดังนี้

ด้านสติ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ต้องขังมีสติและระลึกได้ว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือกระทำผิดทางวินัย ผู้ต้องขังมีสติและพึงปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำ และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขณะที่กระทำความผิดผู้ต้องขังมีสติ

ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ต้องขับรู้ชัดว่าได้รับโอกาสให้ญาติมาเยี่ยมตามระเบียบของเรือนจำ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าท่านได้รับความรู้เพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อพ้นโทษ และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าท่านได้รับการดูแลความเป็นอยู่ที่ถูกสุขอนามัยในเรือนจำ

ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะได้รับการลงโทษ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่ามีหน้าที่ตามที่ผู้คุมมอบหมาย และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่ามีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนได้ตามความต้องการ

ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าผู้คุมปฏิบัติต่อท่านอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎระเบียบ และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม

ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย และหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัยและรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน

5.1.3 ผลการรวบรวมปัญหา อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย

1. ปัญหาและอุปสรรคการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) ความหลากหลายของผู้ต้องขัง

2) เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจกฎหมายระเบียบเกี่ยวกับการแก้ไขการกระทำผิดอย่างชัดเจน

3) เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง

2. แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) การใช้สติ ควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักของการคิดอย่างรอบคอบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

2) การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดจากการแก้ไขปัญหา

3) การให้หลักสัปปายสสัมปชัญญะ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง

4) การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ ควรศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

5) การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎระเบียบกฎหมายและหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

5.2.1 ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านสติ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ต้องขังมีสติและระลึกได้ว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือกระทำผิดทางวินัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ขณะที่กระทำความผิดผู้ต้องขังมีสติ สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่า การมีสติทำให้การดำเนินงานทุกอย่างผ่านการไตร่ตรอง ตามความเหมาะสมแต่ละสถานการณ์ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของดนัยพัชร์ ยุนิรัมย์ (2565, หน้า 147-167) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิงด้วยหลักพุทธธรรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีการพัฒนากระบวนการคิดและพฤติกรรมที่ดีขึ้นทุกด้าน มีจิตใจเยือกเย็น มีมุมมองต่อปัญหาเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ใช้ชีวิตได้มีความสุขมากขึ้น และยังสอดคล้องกับกับ พระสุภกิจ สุปณฺโณ (2565, หน้า 99) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้สติสัมปชัญญะสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน พบว่า เมื่อสติเกิดขึ้น จะทำให้

เห็นปัญหาและสามารถแก้ปัญหาตามความเป็นจริงได้ดีขึ้น สตินั้นทำให้เกิดสมาธิ และสมาธิทำให้เกิดปัญญา

2. ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าได้รับโอกาสให้ญาติมาเยี่ยมตามระเบียบของเรือนจำ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าตนเองได้รับการดูแลความเป็นอยู่ที่ถูกสุขอนามัยในเรือนจำ สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่าจะต้องรู้จักว่าการแก้ไขพฤติกรรม ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง เมื่อแก้ไขได้แล้วต้องเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังหญิง พัฒนาประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องโดยแก้ไขที่มีความรู้ผิดรู้ชอบโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้ให้ความรู้ควบคู่กันไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2556, หน้า 161) ได้กล่าวว่าการคิดแก้ปัญหาเป็นกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างพินิจพิเคราะห์สิ่งต่างๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่างๆ ที่คอยก่อกวน และสร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยากสับสน และความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหาหนทางขจัดปัดเป่าสิ่งที่เป็นปัญหาก่อความรำคาญ ความวิตกกังวล ความยุ่งยากสับสนให้หมดไป และสามารถนำมาใช้กับการการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังกระทำความผิดทางวินัยหรือการกระทำผิดซ้ำ

3. ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จะได้รับการลงโทษ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่ามีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนได้ตามความต้องการ สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่า การให้แนวคิดว่าทุกคนเกิดมา ล้วนมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ และชี้แจงทำความเข้าใจว่าผู้ต้องขังหญิง มีหน้าที่อะไรในปัจจุบัน เช่น อะไรต้องปฏิบัติ อย่างไร สิ่งใดทำได้ สิ่งใดห้ามทำ และหากไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับก็จะมีการถูกลงโทษทางวินัยเป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ พึ่งเทียร (2561, หน้า 1-19) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิธีการพัฒนาจิตให้เกิดพุทธปัญญา ผลการศึกษา พบว่า พุทธปัญญาของพระพุทธศาสนาคือการรู้ความจริงด้วยการสร้างสติสัมปชัญญะต่อเนื่องจนจิตปล่อยวางเข้าสู่ความดับทุกข์ การพัฒนาจิตให้เข้าสู่ความสมบูรณ์ได้โดยมีการรู้แจ้งตามความเป็นจริงเป็นลักษณะมีการกระทำอารมณ์ให้แจ่มแจ้งเป็นกิจมีความไม่หลงในอารมณ์เป็นอาการปรากฏมีความใส่เป็นอันดีในอารมณ์นั้นมีวินัยที่บริบูรณ์ด้วยปัญญา มีความห่างจากกิเลสทั้งหลายและมีปฏิสนสนธิจิตเป็นไตรเหตุเป็นเหตุใกล้การจะเข้าถึงความพ้นทุกข์ได้ต้องพัฒนาปัญญาในระดับต่างๆ ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาโดยเน้นให้เกิดสติสัมปชัญญะรู้ตัวอยู่ทุกขณะจิต

4. ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่า จะ

ลงโทษตามกฎระเบียบที่เขียนไว้ชัดเจนให้ปฏิบัติซึ่งการลงโทษทางวินัยต้องใช้บรรทัดฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โชติกา แก่นธิยา, พระเทพปริยัติ เมธี และสุกัญญา ณัฏฐอบสิน (2564, หน้า 215-224) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม พบว่า หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาในทุกกิจกรรมของผู้ต้องขังให้ผู้ต้องขังเกิดความศรัทธา ไม่กระทำความผิดซ้ำอีก มีหลักการในการดำเนินชีวิต รวมถึงการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องของโทษและพิษภัยยาเสพติด

5. ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง) พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ต้องขังรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัยและรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน สอดคล้องกับการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ว่า หากผู้ต้องขังหญิงกระทำผิดวินัยโดยรู้ชัดว่าไม่หลงซึ่งหมายความว่ารู้ว่าผิดยังกระทำ ต้องรับโทษตามกฎระเบียบอย่างชัดเจน หากเกิดจากการไม่รู้ไม่ทราบมาก่อนเป็นความผิดเพราะ ข้อห้ามตามระเบียบกฎเกณฑ์มีบังคับใช้เฉพาะที่เป็นในเรือนจำจะต้องอบรมชี้แจงให้ความรู้ ให้ชัดเจนฝ่ายไม่ใช้อคติส่วนตัวตัดสินใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต, 2565) ที่ได้ระบุว่า การตระหนักในตัวเนื้อหาสภาวะ ไม่หลงใหลฟั่นเฟือน คือเมื่อไปไหน ทำอะไร ก็รู้ตัวตระหนักชัดในการเคลื่อนไหว หรือในการกระทำนั้น และในสิ่งที่กระทำนั้น ไม่หลง ไม่สับสนเงอะงะฟั่นเฟือน เข้าใจล่วงตลอดไปถึงตัวสภาวะในการกระทำที่เป็นไปอยู่นั้น ว่าเป็นเพียงการประชุมกันขององค์ประกอบและปัจจัยต่างๆ ประสานหนุนเนื่องกันขึ้นมาให้ปรากฏ เป็นอย่างนั้น หรือสำเร็จกิจนั้นๆ รู้ทันสมมติ ไม่หลงสภาวะเช่นยึดเห็นเป็นตัวตน โดยสาระคือ ความรู้ตระหนัก ในเรื่องราว เนื้อหา สาระ และสภาวะของสิ่งที่ตนเกี่ยวข้องหรือกระทำอยู่นั้น ตามที่เป็นจริงโดยสมมติสัจจะ หรือตลอดถึงโดยปรมัตถสัจจะ มิใช่พรวดพราดทำไป หรือสักว่าทำ มิใช่ทำอย่างงมงายไม่รู้เรื่อง และไม่ถูกหลอกให้ลุ่มหลงหรือเข้าใจผิดไปเสียด้วยความพร่ามัว หรือด้วยลักษณะอาการภายนอกที่ยั่วยุ หรือเย้ายวนเป็นต้น

5.2.2 ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า การแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช จะต้องใช้สติในการวิเคราะห์ สาเหตุในการกระทำผิดวินัย หาวิธีการป้องกันทั้งกระบวนการในส่วนของผู้กระทำผิดแล้วสอบสวนสืบสวนหาข้อเท็จจริง เจริญสติอย่างเป็นแบบแผนด้วยการเจริญสติ มาตรฐาน 4 คือ การระลึกรู้ กาย เวทนา จิต และธรรม การมีสติทำให้การดำเนินงานทุกอย่างผ่านการไตร่ตรอง ตามความเหมาะสมแต่ละสถานการณ์ ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง จะต้องรู้จักทำเป็นประโยชน์ คือ จะต้องรู้จักว่าการแก้ไขพฤติกรรม ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง เมื่อแก้ไขได้แล้วต้องเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังหญิง พัฒนาประพฤติปฏิบัติในแนวทางที่ถูกต้องโดยแก้ไขที่มีความรู้ผิดรู้ชอบโดยใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนามาใช้ให้ความรู้ควบคู่กันไป ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่า

เหมาะสม) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง จะลงโทษตามกฎระเบียบที่เขียนไว้ชัดเจนให้ปฏิบัติซึ่งการลงโทษทางวินัยต้องใช้บรรทัดฐานเดียวกัน ไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับ พระสุภกิจ สุปณฺโณ (2563 หน้า 99-110) ที่กล่าวว่า หลักการพัฒนาสติสัมปชัญญะทไได้โดยการเจริญภาวนาและประยุกต์ใช้ อัปปมาทธรรมควบคู่กันไปเพื่อทำให้สติสัมปชัญญะนั้นเป็นความระลึกรู้และการรู้ตัวโดยมีสมาธิ มีจิตใจที่สงบเป็นผู้ไม่ประมาท การใช้ชีวิตของมนุษย์ในทุกๆ ด้านนั้นจะมีความสุขและผ่านพ้นจากวิกฤติต่างๆ ของชีวิตไปได้ด้วยดี หากเรานำหลักสติสัมปชัญญะมาใช้ชีวิตเป็นสิ่งมีค่า เมื่อได้มีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้แล้วเราจะรู้ เท่าทันทุกสรรพสิ่งบนโลกใบนี้ว่าเป็นความจริง ปรับชีวิตและจิตใจของเราให้เข้ากับในทุกๆ สถานการณ์ของชีวิต

5.2.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ปัญหา อุปสรรค พบว่า ความไม่รู้ชัดถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการแก้ไข การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ไม่ยึดกฎหมายระเบียบ และความหลากหลายของผู้ต้องขังแนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำผิดมีดังนี้ 1) การใช้สติ ควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักของการคิดอย่างรอบคอบและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล 2) การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะเกิดจากการแก้ไขปัญหา 3) การให้หลักสัปปายสสัมปชัญญะ ควรจัดอบรมเกี่ยวกับหน้าที่และบทบาทของเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง 4) การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ ควรศึกษาเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และ 5) การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ ควรจัดอบรมให้ความรู้ด้านกฎระเบียบกฎหมายและหลักธรรมคำสั่งสอนของศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อังคณา ลังกาวงศ์ (2552, หน้า 31-32) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาไว้ 4 ขั้น ดังนี้ (1) ขั้นระบุปัญหาวิเคราะห์ประโยคที่เป็นปัญหาหรือตั้งปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด (2) ขั้นนิยามสาเหตุของปัญหา โดยแยกแยะจากลักษณะที่สำคัญ หรือวิเคราะห์ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด (3) ขั้นค้นหาแนวทางแก้ปัญหา ตั้งสมมติฐานหรือวิธีการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา (4) ขั้นพิสูจน์คำตอบ หมายถึง ผลลัพธ์ที่ได้จากปัญหาหรือตรวจสอบผลลัพธ์จะหมายถึง ความสามารถในการอภิปรายที่เกิดขึ้นหลังจากใช้วิธีการแก้ปัญหาที่ว่าผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร สอดคล้องกับงานวิจัยของนพคุณ นำจิตรไทย (2564, หน้า 97-110) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย พบว่า เรือนจำควรดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติ กล่าวคือ การกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการผู้ต้องขัง การสร้างเครือข่ายภาคีเครือข่าย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีข้อเสนอแนะเป็นรายด้านดังนี้

ด้านสติ ควรส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีสติและคิดอย่างมีวิจารณญานเพื่อลดการกระทำผิด

ด้านสาตถกสัมปชัญญะ ควรส่งเสริมการจัดสวัสดิการและสภาพแวดล้อมภายในเรือนจำเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความเป็นอยู่ที่ดีที่สุด

ด้านศีลภาวนา องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี จัดกิจกรรมเข้าวัดฟังธรรมนำศีล 5 มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ด้านสัปปายสสัมปชัญญะ ควรจัดกิจกรรมที่สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาให้กับผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง

ด้านโคจนสัมปชัญญะ เรือนจำควรจัดให้มีอาหารที่มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอกับผู้ต้องขัง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักธรรมทางศาสนากับประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาของเจ้าหน้าที่ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. (2563). *ประไตรปิฎกฉบับภาษาไทย มหามกุฏราชวิทยาลัย.* นครปฐม : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย นครปฐม.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(1) หนังสือทั่วไป :

กถิน อัตถโยธิ, หลวง. (2550). *อธิบายธรรมะวิภาค น.ธ. ตรี. กรุงเทพมหานคร : ธรรมบรรณาคาร, คณาจารย์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกแก่นธรรม ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระสุตตันตปิฎก เล่ม 1.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรมราชทัณฑ์. (2547). *ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ ว่าด้วยการเยี่ยม การติดต่อของบุคคลภายนอกต่อผู้ต้องขังและการเข้าดูกิจการหรือติดต่อการงานกับเรือนจำ พ.ศ.2547.* กรุงเทพฯ: กรราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม.

กรมวิชาการ. (2542). *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเอง.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผูบริหารสถานศึกษา.* นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารยและบุคลากรทางการศึกษา.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ลายแทงนักคิด.* กรุงเทพฯ : ซัคเซส มีเดีย จำกัด.

ชยสาโรภิกขุ. (2552). *เพาะปัญญา.* กรุงเทพฯ : บริษัท คิว พริ้นท์ แมเนจเม้นท์ จำกัด.

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2531). *การบริหารบุคคลในองค์การศึกษา.* ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

เชาว์ มณีวงศ์ (ม.ป.ป.). *การบริหารกิจการนักเรียน.* กรุงเทพฯ: บูรพาศานน์.

ทัณฑสถาน. (2556). *คู่มือการลงโทษผู้ต้องขังกระทำผิดวินัย.* พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักทัณฑปฏิบัติกรมราชทัณฑ์

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์. (2549). *การคิดและการตัดสินใจ.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ทิศนา แขมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.

ประพันธ์ศิริ สุเลารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ หจก. 9119 เทคนิคพริ้นติ้ง.

ปราชญา กล้าผจัญ และพอตา บุตรสุทธิวงศ์. (2550). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์.* กรุงเทพฯ: ก. พล (1966).

ปิ่น มุทุกันต์. (2514). *แนวสอนธรรมะตามหลักสูตรนักธรรมตรี.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา.

พนัส หันนาคินทร. (2526). *การบริหารบุคลากรในโรงเรียน.* พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

พนัส หันนาคินทร์. (2542). *หลักการบริหารบุคลากรในโรงเรียน.* กรุงเทพฯ: พิฆ เนศร์.

พระมหาวีระวงศ์. (2501). *มงคลในพระพุทธศาสนา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาดไทย.

พุทธทาสภิกขุ. (ม.ป.ป.). *สติสัมปชัญญะ.* กรุงเทพฯ: ชาวพุทธ.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). *พจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ.2530.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช. (ม.ป.ป.). *ข้อมูลทั่วไปของเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช.*นครศรีธรรมราช: เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช.

วิเชียร วิทยอุดม. (2550). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์.* พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธนธัชการพิมพ์.

สนั่น สุมิตร. (2520). *วินัยรากฐานการพัฒนาเด็ก.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพแสงแดด.

สุวิทย์ มูลคำ. (2549). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด.* กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.

อภิญวัฒน์ โพธิ์สาน. (2551). *พุทธศาสตร์แนวปฏิบัติเพื่อชีวิต.* มหาสารคาม: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อมร โสภณวิชุญฐ์วงศ์ และกวี อิศริวรรณ. (2534). *พระพุทธศาสนา ส 018-019.* กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

(2) วิทยานิพนธ์/ สารนิพนธ์ และรายงานวิจัย :

กัลยา ตากูล. (2550). *การศึกษาการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดและกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวชิราวุธวิทยา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย และคณะ. (2552). *รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริงสำหรับครู.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปฐมพล ไกรยา. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย กรณีศึกษา เรือนจำกลางสมุทรปราการ.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ประกาศิต สายธนู. (2553). *ผลการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบและทักษะการแก้ปัญหาของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเว็บแบบ PBL กับการเรียนแบบ PBL เรื่องการ เขียนภาพฉาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. (*วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

เปลว ปุริสาร. (2543). *การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (ปฐมวัย).* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

พระมหาสว่าง จตฺตมโล (ถุนกระโทก). (2554). *การศึกษาเจตคติ และความเข้าใจเกี่ยวกับเบญจกัลยาณธรรมในพระพุทธศาสนา ศึกษาเฉพาะกรณี : ชุมชนวัดโพธิ์เรียง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.

วรรณภา เหล่าไพศาลพงษ์. (2554). *การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและความสนใจในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการเรียนรู้แบบกระบวนการแก้ปัญหากับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

วรัญญา กุลวราภรณ์. (2559). *ผู้ต้องขังหญิง: วิถีชีวิตและความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเรือนจำสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

สมบูรณ์ สิงห์คำป้อง. (2542). *ศึกษาปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน สักกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริศจักรในประเทศไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

สุกัญญา ศรีสาคร. (2547). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการคิดแก้ปัญหาอนาคตวิทยานิพนธ์ ศษ.ม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

สุพจน์ เดชบุญ. (2556). *แนวทางและปัจจัยในการแก้ไขปัญหาการรุกล้าเขตทางหลวง ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.

อรรณพ อุ่นจะทำ. (2541). *รายงานโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนเกาะคาวิทยาคม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง.* ลำปาง: โรงเรียนเกาะคาวิทยาคม

อังคณา ลังกาวงศ์. (2552). *ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยเสริมเกมวิทยาศาสตร์.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

อัจฉรา จันหา. (2549). *การศึกษาผลการเรียนรู้ และความสามารถในการแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้แบบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

(3) วารสารทางวิชาการ :

จารุวรรณ พึ่งเทียร. (2561). วิธีการพัฒนาจิตให้เกิดพุทธปัญญา. *วารสาร มจร พุทธศาสตร์ปริทรรศน์, 2*(2).

โชติกา แก่นธิยา, พระเทพปริยัติเมธี และสุกัญญา ณัฏฐอบสิน. (2564). การแก้ไขปัญหาการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังหญิง เรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยการบูรณาการตามหลักเบญจธรรม. *วารสารวิจยวิชาการ, 4*(2).

ดนัยพัชร์ ยุนิรัมย์. (2565). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิงด้วยหลักพุทธธรรม. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 15*(1), 147-167.

ธานี วรภัทร. (2563). การสร้าง “สติ” ในการเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม นักโทษในต่างประเทศ. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 7*(8).

นพคุณ นำจิตรไทย. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์. *Journal of Roi Kaensarn Academi, 7*(2).

นิคม จิตรมา และจิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์. (2563). พุทธธรรมน้อมนำจิต : ศึกษากรณีผู้ต้องขังหญิงเรือนจำเลย จังหวัดเลย. *วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์ journal of mcu. loei review, 1*(1).

พระมหาวิเศษ ปญฺญาวชิโร และคณะ. (2562). แนวทางในการพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องขัง ในทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.,7*(ฉบับเพิ่มเติม), S422-S434

พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต และคณะ. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสติปัฏฐาน 4 ในการบริหารองค์กร. *วารสารวนัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์, 6*(2).

พระสุภกิจ สุปณฺโญ. (2564). การประยุกต์ใช้สติสัมปชัญญะสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 4*(2).

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2537). เทคนิคกำรปกครองนักเรียน. *สารพัฒนาหลักสูตร. 2*(2).

รุจินันท เหล่านิยมไทย, ศุภโชค สิงหกันต์, และสุชีรา ภัทรายุตวรรตน์. (2564). การศึกษาคุณสมบัติของแบบประเมินความฉลาดทางสติสัมปชัญญะไทย. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 29*(2), 105-113.

ว่าที่ร้อยตรีนิคม จิตรมา และ ดร.จิรกิตต์ภณ พิริยสุวัฒน์. (2563). พุทธธรรมน้อมนำจิต : ศึกษากรณีผู้ต้องขังหญิง เรือนจำเลย จังหวัดเลย. *วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์, 1*(1), 40-49.

สุขุมาล คิดสงวน. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงจังหวัดชลบุรี. *วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. 17*(1), 166-180.

สุธา โพธิ์ทอง. (2562). ผลของโปรแกรมเสริมสร้างปัจจัยปกป้องด้านบุคคลต่อความเข้มแข็งทางใจของผู้ต้องขังหญิงเรือนจำพิเศษพัทยา. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 33(3), 14-29.

อัมพร ม้าคนอง. (2552). การพัฒนามโนทัศน์ทางคณิตศาสตร์โดยใช้โมเดลการได้มาซึ่งมโนทัศน์และคำถามระดับสูง. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 37*(3).

(4) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

งานบริหารงานทั่วไป เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช. *ข้อมูลผู้ต้องขังหญิง.* ค้นหาเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. จาก https://www.facebook.com/nakhonsithammaratcentralprison

เบญจธรรม. (2559). *สติ สัมปชัญญะ.* ค้นหาเมื่อ 14 สิงหาคม 2565 จาก https://www.facebook.com/fivedhrama/posts/1060131054041006.

พระมหาวีระวงศ์. (2501). *สติ+สัมปชัญญะ : ความระลึกได้+ความรู้ตัว.* ค้นหาเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. จาก http://xn--m3ciu2am4ccl.blogspot.com/2017/02/blog-post_37.html

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม. *พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560.* ค้นหาเมื่อ 1 สิงหาคม 2565. จาก https://jla.coj.go.th/th/content/category

(5) บุคลานุกรม :

ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช, 14 กุมภาพันธ์ 2566.

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง, 24 กุมภาพันธ์ 2566.

ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง, 8 กุมภาพันธ์ 2566.

หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง, 11 มกราคม 2566.

หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง, 8 กุมภาพันธ์ 2566.

นักจิตวิทยาชำนาญการ, 8 กุมภาพันธ์ 2566.

เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน, 8 กุมภาพันธ์ 2566.

2. ภาษาอังกฤษ

Ashcraft, M. H., & Radvansky, G.A. (2010). *Cognition.* 5th ed. NJ: Pearson.

Drucker, P. F. (1983). *Concept of the corporation.* New Brunswick, N.J., U.S.A.: Transaction Publishers.

Ernest, G., & Newell, A. (1969). *GPS: A case study in generality and problem solving.* New York: Academic Press.

Frederiksen, Norman. (1984). Implications of Cognitive Theory for Instruction in Problem Solving. *Review of Educational Research, 54*(3).

Goldstein, E. Bruce. (2008). *Cognitive Psychology.* California: Thomson & Wadsworth.

Kowalski, Robin and Westen, Drew. (2009). *Psychology.* 5th ed. Denvers: John Wiley & Sons.

Newell, A., & Simon. H. A. (1972). *Human problem solving.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Polya, George. (1985). *How to solve it.* 2nd ed. New Jersey: Princeton University Press.

Robertson, I.T. and Smith, M. (2001). Personnel selection. *Journal of Occupational and Organizational Psychology. 74*(4).

Sternberg, Robert J. (2006). *Cognitive Psychology.* California: Thomson & Wadsworth.

Santrack, John W. (2003). *Psychology.* 7th ed. New York. NY: Mc Graw Hill Inc.

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* 3rdEd. New York. Harper and Row Publications.

บุคลานุกรม

บุคลานุกรม

1. นายณรงค์ หนูคง, ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช,
สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566.
2. นายธีโรจน์ โพธากาญจน์, ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง, สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566.
3. นายพูชนะ หิรัญรัตน์, ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง, สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566.
4. นายธงชาติ พุทธรอด, หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง, สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566.
5. นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก, หัวหน้าฝ่ายควบคุมกลาง, สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566.
6. นางสาวจารี คีรีเดช, หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง,
สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566.
7. นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ, เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน,
สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

1) รศ.ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์

วุฒิการศึกษา : Ph.D. (Sociology) Pune
: M.A. (Political Sciences) Nehru Institute of Social Sciences, Pune
: M.A. (Sociology) Nehru Institute of Social Sciences, Pune
: พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
: อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

2) ดร.วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

วุฒิการศึกษา : ปร.ด.(อาชญาวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม) มหาวิทยาลัยมหิดล
: รป.ม.(อาชญาวิทยา และการบริหารงานยุติธรรม) มหาวิทยาลัยรังสิต
: วท.บ.(วิทยาศาสตร์ชีวการแพทย์) มหาวิทยาลัยรังสิต

ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์

3) นายณรงค์ หนูคง

วุฒิการศึกษา : ปริญญาโท สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต การปกครอง
: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖ วันที่ ๑๗ พฤศจิยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร รศ.ดร. เดชชาติ ตรีทรัพย์ ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวินปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- ได้ตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เดชชาติ ตรีทรัพย์)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๙

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖ **วันที่** ๑๗ พฤศจิยายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร. วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวินปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเจริญพรเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

- ทราบ
- ดำเนินการตามเรียนเชิญ
2. ดร.วชิรวิชญ์ อิทธิธนาศุภวิชญ์
๒๕/๑๑/๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๙

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
เลขรับที่ ๑๔๗๔
วันที่ 25 พย 2565
เวลา 14.00 น.

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison)”โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการนี้จึงเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

☐ ส่วนควบคุม ฯ
☐ ส่วนพัฒนา ฯ
☐ ส่วนสวัสดิการ ฯ
☐ ส่วนวิกษาการณ์ ฯ
☐ ส่วนพันทปฏิบัติ
☐ ส่วนประสานราชการ
☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป

ดำเนินการ.....

(นายณรงค์ หนูคง)
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
25 พ.ย. 2565

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวมรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๕

เรือนจำอำเภอทุ่งสง
รับเลขที่ ๘๗๔
วันที่ - ๘ ก.พ. ๒๕๖๖
เวลา 11.00 น.

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out)

เจริญพร ผู้บัญชาการเรือนจำอำเภอทุ่งสง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners, in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ในการทำสารนิพนธ์เรื่องนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สำหรับ Try out) บุคคลากรในพื้นที่ของท่าน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ใช้ประกอบการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป ทางมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดีจากท่าน จึงขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาต่อไป

เรียน ผบก
- เห็นควรมอบฝ่ายสนับสนุนต่อไป
- มอบงาน กอ. ดำเนินการ

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

(นางสาวมนัญชยา ไชยด้วง)
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

สง. อำนวยการฯ
☑ ดำเนินการ
☐ พิจารณาเสนอ

(นายมนูญ สำเร็จ)
ผู้อำนวยการสถานกักขังกลางจังหวัดตราด รักษาราชการแทน
ผู้บัญชาการเรือนจำอำเภอทุ่งสง
- ๘ ก.พ. ๒๕๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๔๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
เลขรับที่ 1944
วันที่ 25 พ.ย. 2565
เวลา 14 ๓๐ น.

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายณรงค์ หนูคง ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

☐ ส่วนควบคุม ฯ
☐ ส่วนพัฒนา ฯ
☐ ส่วนสวัสดิการ ฯ
☐ ส่วนรักษาการณ์ ฯ
☐ ส่วนทัณฑปฏิบัติ
☐ ส่วนประสานราชการ
☐ ฝ่ายบริหารทั่วไป

ดำเนินการ

(นายณรงค์ หนูคง)
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
25 พ.ย. 2565

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายธีโรจน์ โพธากาญจน์ ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

(นายธีโรจน์ โพธากาญ)
ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายพูชนะ หิรัญรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

(นายพูชนะ หิรัญรัตน์)
ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายธงชาติ พุทธรอด หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ยินยอให้ความอนุเคราะห์

(นายธงชาติ พุทธรอด)
หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง
30 พ.ย. 2565

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๐๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายณัฐพงศ์ คังคะมูลิก หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวีโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช
หมู่ที่ ๖ ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๐๑๐
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘-๙ www.ssc.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๖(๒)/ว ๐๖๙๖

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นางสาวจารี ศีรีเดช หัวหน้าฝ่ายควบคุมแดนควบคุมหญิง

ด้วย นายไกรเดช นุ่นจันทร์ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช กำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช (An Application of Sati Sampachanya to Resolution in Disciplinary Misconduct of Woman Prisoners,in Nakhon Si Thammarat Central Prison)" โดยมี พระมหาเอกวิน ปิยวิโร, ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายไกรเดช นุ่นจันทร์ ได้เก็บรวบรวมข้อมูล (สัมภาษณ์) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการทำสารนิพนธ์ต่อไป สำหรับ วัน เวลา นั้น นักศึกษาจะเป็นผู้มาติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสิริธรรมาภิรัต, ผศ.ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมาโศกราช
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

บัณฑิตศึกษา
โทร. ๐-๗๕๘๐-๙๑๒๘

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อทราบการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

2. แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช โดยใช้หลักเกณฑ์การกำหนดมาตราวัดเป็น 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ขอขอบพระคุณ
ไกรเดช นุ่นจันทร์
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. อายุ

☐ 1. 18-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี

☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51 ปีขึ้นไป

2. ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ

☐ 1. ระดับประถมศึกษา ☐ 2. ระดับมัธยมศึกษา

☐ 3. ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) ☐ 4. ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี และสูงกว่า ปริญญาตรี)

3. จำนวนครั้งที่ต้องโทษ

☐ 1. จำนวน 2 ครั้ง ☐ 2. จำนวน 3 ครั้ง

☐ 3. จำนวน 4 ครั้ง ☐ 4. จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป

4. การกระทำความผิด

☐ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ☐ 2. ความผิดต่อชีวิต

☐ 3. ความผิดต่อทรัพย์ ☐ 4. คดีอื่น ๆ

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ข้อคำถาม	ระดับการใช้สติสัมปชัญญะ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)					
16. ท่านรู้ชัดว่าผู้คุมปฏิบัติต่อท่านอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎระเบียบเพียงใด					
17. ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม เพียงใด					
18. ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดที่พักอาศัยให้ท่านเพียงพอ เพียงใด					
19. ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ไม่ผิดวินัย เพียงใด					
20. ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย เพียงใด					
ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)					
21. ท่านรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด					
22. ท่านรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน เพียงใด					
23. ท่านรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด					
24. ท่านรู้ชัดว่าการนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด					
25. ท่านรู้ชัดว่าท่านต้องปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามที่แดนกำหนด เพียงใด					

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

3.1 ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2) ปัญหาของการใช้หลักสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3) ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4) ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5) ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2) การใช้หลักสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3) การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4) การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5) การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง “การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช”

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

ที่อยู่ปัจจุบัน .....หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์

วันและเวลาที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....

ตำแหน่งงาน .....

ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

2.1 ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ **ด้านสติ** มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

มหามกุฏราชวิทยาลัย

2.2 ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ **ด้านสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)** มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ **ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)** มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ **ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)** มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2.5 ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ **ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)** มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

3.1 ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2) ปัญหาของการใช้หลักสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3) ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

4) ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

5) ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

1) การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

2) การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

3) การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

4) การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

5) การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์ และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง
ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล								
1	**อายุ** ☐ 1. 21-30 ปี ☐ 2. 31-40 ปี ☐ 3. 41-50 ปี ☐ 4. 51 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	**ระดับการศึกษาก่อนต้องโทษ** ☐ 1. ระดับประถมศึกษา ☐ 2. ระดับมัธยมศึกษา ☐ 3. ระดับการศึกษาอาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.) ☐ 4. ระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี และสูงกว่า ปริญญาตรี)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	**จำนวนครั้งที่ต้องโทษ** ☐ 1. จำนวน 2 ครั้ง ☐ 2. จำนวน 3 ครั้ง ☐ 3. จำนวน 4 ครั้ง ☐ 4. จำนวน 5 ครั้งขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	**การกระทำความผิด** ☐ 1. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ☐ 2. ความผิดต่อชีวิต ☐ 3. ความผิดต่อทรัพย์ ☐ 4. คดีอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1. ด้านสติ								
1	ท่านรู้ตัวว่าท่านกระทำความผิด จนได้รับการตัดสินโทษเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ขณะที่กระทำความผิดท่านมีสติเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านสามารถควบคุมตนเองและสติได้เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและระลึกได้ว่าจะไม่กระทำความผิดซ้ำหรือกระทำผิดทางวินัยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ขณะที่อยู่ในเรือนจำ ท่านมีสติและพึงปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2. ด้านสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)								
6	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับความรู้เพื่อไปใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อพ้นโทษ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับการฝึกอาชีพเพื่อนำไปใช้เมื่อพ้นโทษ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับสวัสดิการที่เหมาะสมจากเรือนจำ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับการดูแลความเป็นอยู่ที่ถูกสุขอนามัยในเรือนจำเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	ท่านรู้ชัดว่าท่านได้รับโอกาสให้ญาติมาเยี่ยมตามระเบียบของเรือนจำเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3. ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)								
11	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ตามที่ผู้คุมมอบหมายเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของเรือนจำเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
13	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการฝึกฝนอาชีพภายในเรือนจำ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	ท่านรู้ชัดว่าท่านมีหน้าที่ในการศึกษาเล่าเรียนได้ตามความต้องการ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	ท่านรู้ชัดว่าท่านไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ท่านจะได้รับการลงโทษ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4. ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม)								
16	ท่านรู้ชัดว่าผู้คุมปฏิบัติต่อท่านอย่างเหมาะสมเป็นไปตามกฎระเบียบ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดอาหารให้แก่ท่านอย่างเหมาะสม เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	ท่านรู้ชัดว่าเรือนจำจัดที่พักอาศัยให้ท่านเพียงพอ เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ไม่ผิดวินัย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	ท่านรู้ชัดว่าการกระทำใดที่ผิดวินัย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5. ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดอย่างไม่หลง)								
21	ท่านรู้ชัดว่าการทะเลาะวิวาทถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	ท่านรู้ชัดว่าการประพฤติตนดีจะไม่ทำให้เสียระดับคะแนน เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	ท่านรู้ชัดว่าการนำอาวุธเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัย เพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	ท่านรู้ชัดว่าการนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำถือว่ากระทำผิดวินัยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	ท่านรู้ชัดว่าท่านต้องปฏิบัติกิจวัตรประจำวันตามที่แดนกำหนดเพียงใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

4

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1	ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ปัญหาของการใช้หลักสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1	การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

5

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
2	การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

6

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง
ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1	ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสติ มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ท่านมีการนำหลักธรรมสติสัมปชัญญะ ด้านอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง) มาแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

7

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
ตอนที่ 3 ปัญหา และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1	ปัญหาของการใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	ปัญหาของการใช้หลักสาตถสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	ปัญหาของการใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	ปัญหาของการใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	ปัญหาของการใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช มีอะไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช								
1	การใช้สติในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

8

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
2	การใช้หลักสาตถกสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นประโยชน์)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	การใช้หลักสัปปายสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเป็นหน้าที่) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	การใช้หลักโคจรสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าเหมาะสม) ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	การใช้หลักอสัมโมหสัมปชัญญะ (รู้ชัดว่าไม่หลง)ในการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช ควรมีแนวทางส่งเสริมอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

มหามกุฏราชวิทยาลัย

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสอบถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง
ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
11	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

10

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
17	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
23	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

สรุป การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Context Validity) ของแบบสัมภาษณ์
โดยใช้เทคนิค IOC (Index Of Item Congruence)
เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง
ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 2 การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
ตอนที่ 3 ปัญหา และแนวทางการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
ปัญหาการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
แนวทางการส่งเสริมการใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช							
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

12

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	ค่า	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	(ΣX)	IOC		
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์
เรื่อง การใช้สติสัมปชัญญะต่อการแก้ไขการกระทำความผิดทางวินัยของผู้ต้องขังหญิง
ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
แต่ละข้อได้ค่า 1.00

ความเห็น

.....

.....

(พระมหาเอกกวิน ปิยะวีโร,ดร.)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิง ในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

Case Processing Summary

	N	%
Valid	30	100.0
Excluded[a]	0	.0
Total	30	100.0

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.897	25

มหามกุฏราชวิทยาลัย

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
B1	102.8000	85.890	.294	.900
B2	103.1000	85.266	.314	.900
B3	102.1667	85.868	.359	.897
B4	101.7000	86.424	.434	.894
B5	101.6333	86.309	.551	.892
B6	101.8000	86.097	.508	.893
B7	101.8667	84.189	.693	.889
B8	102.2667	80.616	.655	.888
B9	102.2667	78.823	.771	.885
B10	101.9667	84.309	.599	.890
B11	101.7333	84.892	.680	.890
B12	101.7333	84.961	.673	.890
B13	101.8333	87.178	.534	.893
B14	101.9333	83.651	.558	.891
B15	101.7333	87.099	.417	.894
B16	101.9667	83.068	.609	.890
B17	103.2333	86.323	.254	.902
B18	102.7000	85.459	.413	.895
B19	101.8667	86.740	.516	.893
B20	101.7333	84.547	.643	.890
B21	101.6667	84.851	.566	.891
B22	101.5000	88.121	.482	.894
B23	101.4333	88.737	.455	.894
B24	101.4667	90.051	.264	.897
B25	101.5000	88.397	.448	.894

ภาคผนวก ฉ

หนังสือจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ จว. ๒๕๒/๒๕๖๖

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๑. ชื่อโครงการวิจัย

ชื่อเรื่อง : การใช้สติสัมปชัญญะในการแก้ไขปัญหาการกระทำความผิดทางวินัย ของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

TITLE : AN APPLICATION OF SATI SAMPACHANYA TO RESOLUTION IN DISCIPLINARY MISCONDUCT OF WOMAN PRISONERS, IN NAKHON SI THAMMARAT CENTRAL PRISON

๒. ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย

ไกรเดช นุ่นจันทร์

๓. ผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน

คณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน สถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖ มติที่ ๓๖๓/๒๕๖๖ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าโครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการทำวิจัยในคน โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ และไม่ก่อให้เกิดภยันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัย กลุ่มตัวอย่างและผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอบข่ายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ ตั้งแต่วันที่ออกเอกสารรับรองผลการพิจารณาการทำวิจัยในคนฉบับนี้ จนถึงวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ลงนาม

(พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตฺตโม, ผศ.ดร.)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการทำวิจัยในคน
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ช
รูปภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นายณรงค์ หนูคง
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
สัมภาษณ์วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2566

นายธีโรจน์ โพธากาญจน์

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง

สัมภาษณ์วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2566

นายพูชนะ หิรัญรัตน์
ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง
สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

นายธงชาติ พุทธรอด
หัวหน้าฝ่ายวินัยผู้ต้องขัง
สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2566

นายณัฐพงศ์ คังคะมูสิก
หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง
สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

นางสาวจารีย์ คีรีเดช

หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขังแดนควบคุมหญิง

สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

นางสาวกาญจนา สุขขำมาศ
เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ชำนาญงาน
สัมภาษณ์วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2566

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล : นายไกรเดช นุ่นจันทร์

วัน/เดือน/ปีเกิด : 31 สิงหาคม 2512

สถานที่เกิด : 526/1 หมู่ที่ 1 ตำบลชะอวด อำเภอชะอวด
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80180

ที่อยู่ปัจจุบัน : 125/29 หมู่ที่ 6 ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000

ประวัติการศึกษา

ประกาศนียบัตรวิชีพ (ปวช.) : สาขาช่างอิเลคทรอนิกส์ โรงเรียนไทยเทคโนโลยี่

ปริญญาตรี : รบ. (รัฐศาสตร์การปกครอง)
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมาโศกราช

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2548 : เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ระดับ 1 เรือนจำกลางคลองเปรม
กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.2551 : เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ระดับ 2 เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า
จังหวัดพังงา

พ.ศ.2552 : เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ปฏิบัติงาน
เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา

พ.ศ.2557 : เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ ชำนาญงาน
เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

พ.ศ.2557 : วิทยากรบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพยาเสพติด
รูปแบบชุมชนบำบัด เรือนจำจังหวัดกระบี่

พ.ศ.2563 : ครูพาทำโครงการโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง
กรมราชทัณฑ์ เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

พ.ศ.2565 : หัวหน้างานยุทธศาสตร์
เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช

พ.ศ.2566 : หัวหน้างานโคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง
เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช